

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด
 เนื่องการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ
 กับการสอนตามคู่มือครู

118-121 145-146

124-126

128-130

132-134

136-138

142-143

• ปริณิธาน

ของ

จุฑารัตน์ ธานี

28 ต.ธ. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

มีนาคม 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานี้เรียบร้อยแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ประธาน
(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ประธาน
(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

ดร. สิริวิมล กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.ขจร สุขรังสรรค์)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับปฏิญานี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมพร บัวทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ.2534

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย รองศาสตราจารย์ นางรัตน์ ทวีรัตน์ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ดร. ชุตินา เจียมศิริ และอาจารย์ชจร สขรังสรรค์
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ อาจารย์หมวดวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนกันทรารมย์ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา
และขอขอบคุณอาจารย์ปานจิต คำเพราะ อาจารย์อุบล จันทร์วาง อาจารย์เนงจา สิบเสน
อาจารย์ลินพร เอี่ยมสุข อาจารย์พรสวรรค์ บัวจุม และอาจารย์วิไลวรรณ มานะศรีสุริยันต์ ที่
คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์หมวดวิชาภาษาอังกฤษ
โดยเฉพาะอาจารย์พรเพ็ญ ดอกไม้ อาจารย์อุไร คำศรี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนละทายวิทยา ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการหา
คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณมาลินี กัณหาเศรษฐ คุณประสิทธิ์ศักดิ์ พลูหอม ที่ช่วยเหลือให้กำลังใจและ
อำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตกลุ่มการสอนภาษาอังกฤษปีการศึกษา 2530
อาจารย์อรรพณ บรรจงสวัสดิ์ อาจารย์รัตนา ถวิลวงษ์ อาจารย์วีโรจน์ คล้ายลี อาจารย์
ประหยัด ภูมิโคกรักษ์ และขอขอบคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ พี่ ๆ น้อง ๆ หลาน ๆ และญาติทุกคนที่ให้
กำลังใจมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่
และครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และแด่คุณป้านิมล กัณหาเศรษฐ
ผู้ล่วงลับไปแล้ว ที่ได้อุปการะผู้วิจัยมาตั้งแต่เล็ก

จุฑารัตน์ ธานี

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	15
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม.....	22
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการรับรู้ภาษา.....	41
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดบทเรียนแบบ National- Functional.....	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนโยใช้บทบาทสมมติ.....	50
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	63
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	64
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
	ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	65
	การดำเนินการทดลอง.....	72
	สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	86
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	86
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	86
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	86
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	87
	อภิปรายผล.....	88
	ข้อเสนอแนะ.....	89
	บรรณานุกรม.....	91
	ภาคผนวก.....	100
	ภาคผนวก ก.....	101
	ภาคผนวก ข.....	113
	ภาคผนวก ค.....	116
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	167

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย.....	79
2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	84
3 การเปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจในวัฒนธรรม ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	84

ภูมิหลัง

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลและใช้กันแพร่หลายทั่วโลก ภาษาอังกฤษซึ่งมีบทบาทอย่างมากสำหรับการสื่อสารในปัจจุบัน ประเทศไทยถึงแม้จะมีภาษาไทยใช้เป็นภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและภาษาราชการแล้ว แต่เนื่องจากความจำเป็นหลายประการทำให้ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา การค้า การท่องเที่ยว รวมทั้งการคมนาคมซึ่งทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสะดวกและรวดเร็ว คนไทยจึงมีโอกาสดำเนินภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับชนชาติอื่นเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีข้อผิดพลาดและปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อกับที่ต้องมีการพบปะสนทนากัน (face to face communication) ซึ่งคู่สนทนานอกจากจะมีความสามารถในการใช้ภาษาแล้วยังต้องมีความเข้าใจและสามารถตีความหมายของคำพูด ลักษณะท่าทางของคู่สนทนารวมทั้งต้องมีความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลเพื่อที่จะส่งสิ่งที่ตนต้องการสื่อ สิ่งเหล่านี้มักจะมีปัญหาเนื่องจากผู้รับและผู้ส่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและจะถูกถ่ายทอดออกมาโดยที่คู่สนทนาไม่ตั้งใจ ฉะนั้นการสอนภาษาใดภาษาหนึ่งจึงควรสอนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย ดังคำกล่าวของ เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช (2531 : 10) ว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมทำให้การใช้ภาษาในแต่ละกลุ่มสังคมแตกต่างกันภาษาและวัฒนธรรมจึงมีอาจแยกจากกันได้ การที่จะศึกษาภาษาใดภาษาหนึ่งได้จำเป็นต้องเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจความหมายที่ลึกซึ้งและซ่อนเร้นอยู่ในแต่ละภาษานั้น ๆ ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งและถ้าผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของภาษานั้นผู้เรียนก็จะเข้าใจและสามารถใช้ภาษานั้น ๆ ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ,

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอังกฤษใหม่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และได้ประกาศใช้ในพุทธศักราช 2521 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพและเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศอื่น

อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 23) ซึ่งตรงกับ
 /ที่ฟินอคเชียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo. 1973 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า
 จุดมุ่งหมายในการสอนภาษาต่างประเทศนอกจากจะมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านเนื้อหา
 ทางภาษาโดยตรง คือ ฝึกให้เกิดทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนแล้วจะ
 ต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาอันจะนำไปสู่
 ความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ ซึ่งลาโด (Lado. 1964 : 149) ได้กล่าวเสริมในเรื่องนี้
 ว่าเราไม่สามารถสอนภาษาได้ดีโดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและ
 จะไม่มีการเรียนรู้ที่แท้จริงถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจสิ่งที่ป็นรูปแบบและค่านิยมของวัฒนธรรมซึ่ง
 เป็นส่วนหนึ่งของภาษา/ส่วนคริปเปอร์ และวิดโดสัน (Cripper and Widdowson 1975
 : 156) กล่าวว่าการศึกษาว่าผู้หนึ่งผู้ใดเรียนรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งแล้วก็เมื่อผู้นั้นรู้กฎเกณฑ์
 การใช้ภาษา (rules of use) กฎทางภาษา (rules of formal linguistic
 system) และจะต้องสามารถนำความรู้ทางภาษาหรือไวยากรณ์ไปใช้ในการสื่อความหมาย
 ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องทราบว่าต้องใช้ภาษาแบบใดในสถานการณ์ใด จะต้อง
 สามารถปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล จะต้องทราบว่าพูดอะไร กับใคร เมื่อใด
 และจะต้องทราบว่าต้องใช้ทำทางอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่พูด ทั้งนี้เพื่อให้เป็น
 ไปตามกฎเกณฑ์หรือวัฒนธรรมในสังคมนั้น/ วัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่
 สำคัญที่สุดที่สุด หรือที่โฮมส์ (Wolfson 1983 : 31; citing Hymes, 1972) เรียกว่า
 กฎของการพูด (Rules of Speaking) ซึ่งหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมในภาษา
 เป้าหมายได้แก่การรู้ว่าเมื่อใดควรจะเริ่มสนทนาหรือควรจะสนทนาเรื่องอะไร ในสถาน
 การณ์ใดหรือควรจะทำอย่างไรในการทักทาย การแนะนำ การขอโทษ การเชื้อเชิญและการ
 ตอบรับ ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยครูส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความ
 สำคัญของการสอนวัฒนธรรมควบคู่กับการสอนภาษาดังเห็นได้จากงานวิจัยของ เทียนตา ไม้
 จันทน์ (2529 : 115-116) ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการให้ความสำคัญ
 ต่อการสอนหัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนเพราะไม่ทราบว่าสอนอะไร และสอนอย่างไรครู
 บางส่วนมีความคิดเห็นว่านักเรียนสามารถรู้วัฒนธรรมได้เอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้การใช้ภาษา
 ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของนักเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร/ทั้งนี้ใช้เวลาเรียนภาษา
 อังกฤษมาเป็นเวลานาน และผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ยูนี

สุบรรณาส (2525 : 3) ที่กล่าวว่าความล้มเหลวของการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้ความรู้ที่ได้ เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนได้ถูกต้อง เพราะยังขาดความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ

แม้การสอนทักษะการฟัง - พูด จะเป็นจุดประสงค์สำคัญของแนวโน้มใหม่ในการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ แต่การสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยก็ยังมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนของครู คือครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้ วิธีสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรในอันที่จะทำให้จุดประสงค์ของหลักสูตรใหม่บรรลุ จุดมุ่งหมาย กล่าวคือ ในขณะที่หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษวางจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ การฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารมากขึ้น แต่ครูยังใช้วิธีสอนที่ไม่ตอบสนองต่อจุดประสงค์ ดังกล่าวดังรายงานการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน (2528 : 220 - 221) ซึ่งสำรวจพบว่า วิธีสอนที่ครูใช้อยู่ในปัจจุบัน วิธีสอนที่ครูใช้น้อย มาก คือ วิธีสอนที่เน้นการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารทั้ง ๆ ที่เนื้อหาใน หลักสูตรแบบเรียนเน้นทักษะฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารมากกว่าทักษะอื่น ๆ และจากรายงาน สรุปเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของกรมสามัญ (2521 : 50) ได้รายงานสรุปว่า ปัญหาสำคัญคือ ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบเก่า คือ ยึดครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนไม่ค่อยมี โอกาสฝึกทักษะทางภาษาเท่าที่ควร นักเรียนขาดการฝึกทักษะการฟัง - พูด เพื่อสื่อสาร ข้อ สรุปดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ เบญจมาศ เกตุพิชัย (2524 : 71 - 80) ซึ่งสรุปว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ทั้งหมด

ตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น จะเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารบรรลุผลสำเร็จได้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษใน ปัจจุบันนั้น จะต้องอาศัยวิธีสอนของครู ซึ่งวิธีสอนที่จะนำมาใช้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นมียู่มากมายหลายวิธีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนเพื่อจุดประสงค์ทางด้านทักษะการ ฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารนั้นควรที่จะเลือกใช้วิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะฟัง-พูด ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทาง ด้านการพูดได้ตอบที่เหมาะสมกับกาลเทศะ หากผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางด้านการพูดได้ ตอบที่เหมาะสมกับกาลเทศะและ หากผู้เรียนได้มีโอกาสได้ฝึกกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ โดยการพูดสนทนาได้ตอบดังกล่าวแล้ว ย่อมเป็นการสนองต่อจุดประสงค์ในการสอนทักษะ ฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นเทคนิคการสอนอีกแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิด พูด ตลอดจนการแสดงออกทางด้านอากัปกิริยาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความคิดเห็นออกมาทางคำพูดและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกเป็นการฝึกที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่ตัวเองจะต้องเผชิญและคิดค้นหาหนทางในการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์นั้น ๆ อย่างเหมาะสมที่สุดเท่าที่จะทำได้ ชัฟเทิล (Shaftel. 1982 : 12) ในส่วนของการสอนภาษาก็เช่นกัน นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์หลายท่านมีความเห็นว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องสอนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการฝึกให้ผู้เรียนแสดงออกทางการพูด และในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาในการสื่อสารเราไม่อาจกำหนดได้ว่า คู่สนทนาซึ่งประกอบด้วยบุคคลอย่างน้อยตั้งแต่สองคนขึ้นไปจะใช้ประโยคใด คำพูดใด และโครงสร้างแบบไหนบ้างในการสนทนาโต้ตอบ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติซึ่งเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านการพูดอย่างอิสระตามความรู้สึกนึกคิดของตัวเองโดยใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาก่อนแล้วนำมาใช้ในสถานการณ์จริงของการสื่อสาร จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมอีกวิธีหนึ่งในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังที่ วิดโดว์สัน (Widdowson. 1978 : 22 - 25) ได้เสนอไว้ในการสอนทักษะการพูดสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ลี (Lee. 1979 : 130 - 135) ที่เสนอแนะให้ใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองอีกวิธีหนึ่งเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติในการทดลองสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาและยังสอดคล้องกับแนวโน้มใหม่ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีจุดมุ่งหมายประการสำคัญคือ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้จริง และนอกจากนี้การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมดียังจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะการสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการแสดงออกทางการพูดและสนทนาโต้ตอบในเรื่องราวที่ทุกคนจะได้ประสบในชีวิตจริงของเขา ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ และมีความเข้าใจบทบาทของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในเรื่องราวหรือสถาน

การนั้น ๆ และช่วยเสริมให้สามารถเลือกถ้อยคำสำนวนไปใช้ได้เหมาะสมกับบุคคลกาลเทศะ และสถานการณ์จริงได้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง - พูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูว่าจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดในการสื่อสารแตกต่างกันหรือไม่

และด้วยเหตุที่ ริเวอร์ (Rivers. 1982 : A) กล่าวว่า การที่นักเรียนจะมีความสามารถสื่อสารได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะเปรียบเทียบ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - การพูด และความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ครูสอนภาษาอังกฤษ เลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และ

ทำให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษทราบว่าความรู้เรื่องวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามีส่วนช่วยสร้างเสริมกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด ของนักเรียนเพียงใด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร ที่ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 200 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยการสุ่มใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียนและกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มละ 30 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรต้นได้แก่การสอน 2 แบบ คือ

3.1.1 การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ

3.1.2 การสอนตามคู่มือครู

3.2 ตัวแปรตามได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดเพื่อการสื่อสาร

3.2.2 ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ใช้เวลาทดลองทำการสอนคาบละ 50 นาที โดยสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมเวลาที่ใช้ในการทดลอง 12 คาบ

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยพิจารณาเลือกมาจากหนังสือ Keep Talking จากหนังสืออื่นและแหล่ง วิชาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาโดยพิจารณาระดับความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกับหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โดยแยกตามหัวข้อ (Title) ตามลักษณะหน้าที่ (Notions) ของภาษาที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่ เช่น

1. Introductions and Greetings

2. Congratulations and Condolences

3. Invitations and Responses
4. Directions and Locations
5. Giving and Asking for Opinions
6. Apologies and Forgiveness

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การแสดงบทบาทสมมุติ หมายถึง การแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเป็นเทคนิคในการจัดกิจกรรมวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง

2. การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ คือ การที่ครูสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูดตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างแผนการสอนตามแบบ Notional - Functional (หมายถึง การจัดแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์ในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตจริงของผู้เรียน โดยจัดเนื้อหาบทเรียนออกเป็นหมวดหมู่ตามหน้าที่ของภาษา (Function) ที่จะนำไปใช้) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิด พูด ตลอดจนการแสดงออกทางด้านอากัปกริยาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ เช่น การกล่าวคำขอโทษและการต้อนรับการเชิญ การตอบรับคำเชิญ ฯลฯ สถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเป็นสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ให้นักเรียนสวมบทบาทเหมือนอยู่ในสถานการณ์นั้นจริง ๆ ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทอย่างอิสระเท่าที่จะทำได้ ขั้นตอนการใช้เทคนิคบทบาทสมมุติในการสอนทักษะการฟัง - พูด ผู้วิจัยได้ปรับมาจากขั้นตอนการสอนของ ทิศนา ขวมนิธิ

การสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมุติซึ่งผู้วิจัยได้ปรับมาจากขั้นตอนการสอนของ ทิศนา ขวมนิธิ (2519 : 41 - 49) มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา กำหนดสถานการณ์สมมุติและบทบาทสมมุติ กำหนดว่าอะไร คือ จุดมุ่งหมายที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอนให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน เริ่มต้นด้วยการนำเข้าสู่บทเรียนซึ่งจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเช่น การใช้รูปภาพประกอบการเล่าเรื่องหรือสถานการณ์สมมุติ หรือ

การให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย หลังจากให้ผู้เรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายมากพอแล้ว ครูจัดกิจกรรมและแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการแสดงออกถึงการใช้ภาษา ซึ่งอาจเป็นการเลียนแบบจากสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น หรือเป็นการแสดงออกที่อิสระ โดยแสดงบทบาทตามสถานการณ์และเวลาที่กำหนดก่อนให้แสดงครูช่วยจัดความตื่นเต้น ความประหม่า ความวิตกกังวล ของนักเรียนออกไปด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จะต้องให้เด็กเกิดความพร้อม พร้อมที่จะพูด ที่จะแสดง ก่อนให้เด็กแสดงออก

ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูจะต้องเดินดูและให้คำปรึกษาตามกลุ่มต่าง ๆ เมื่อเสร็จแล้วให้นักเรียนเขียนหรือลอกลงกระดาษ (ส่งครูหลังจากการแสดงบทบาทสมมติ - วิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง) ครูตรวจดูการใช้ภาษาของนักเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ในขั้นนี้ให้นักเรียนอภิปรายผลร่วมกัน การอภิปรายผลจะเป็นไปในรูปใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน และการอภิปรายจะไม่มุ่งว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีเพราะวัตถุประสงค์ของการแสดงออกคือ การฝึกทักษะการใช้ภาษาในสถานการณ์และบทบาทที่กำหนด และหาข้อสรุปในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูกระตุ้นผู้เรียนให้คิดหาคำตอบโดยใช้วิธีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังขั้นการวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง เมื่อหาข้อสรุปได้แล้ว ครูอาจจะให้แสดงเพิ่มเติมเพื่อยืนยันในบางจุดที่ควรเน้น หากไม่มีความจำเป็นครูอาจจะไม่ให้แสดงเพิ่มเติมก็ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดกว้างขวางขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้น นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริงนอกห้องเรียนได้

3. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนซึ่งดำเนินการสอนตามคู่มือหนังสือ Keep Talking ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่วิธีการสอนนี้เน้นการฝึกฟัง-พูด ซึ่งมีขั้นตอนในการสอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นฝึกออกเสียง (Practice it)

เป็นการฝึกออกเสียง การเน้น สำเนียง และสำนวนให้นักเรียน

ฝึกโดยใช้เทปประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึกพูด (Speak)

เป็นการฝึกสนทนาโดยเน้นโครงสร้างประจำบทให้นักเรียนฝึกกับครูจนสามารถใช้บทสนทนานั้นได้คล่อง แล้วจึงให้นักเรียนฝึกเป็นคู่ หรือกลุ่ม ในการฝึกพูดสนทนาอย่าให้นักเรียนดูหนังสือ ให้นักเรียนมองหน้าคู่สนทนาระหว่างที่กำลังพูด

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกฟัง (Listen to that)

เป็นการฝึกฟังเสียงของเจ้าของภาษาที่พูดด้วยความเร็วปกติ โดยฟังจากเทปและทำงานตามที่กำหนดให้

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นฝึกฟัง และพูด (Get the message)

เป็นการฝึกการฟัง สำนวนหรือประโยคที่นักเรียน อาจเข้าใจผิดได้ง่ายโดยใช้เทปประกอบ อาจจะฝึกพร้อมกันแล้วให้นักเรียนพูดโต้ตอบกับบุคคลในเทป หรือโต้ตอบกันเอง

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นฝึกพูด (Let's Talk)

เป็นการฝึกที่นักเรียนได้รวบรวมเอาสิ่งที่เรียนมาแล้ว มาสร้างบทสนทนาเอง แล้วให้นักเรียนตอบโต้กันเอง

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นฝึกฟัง (Listen and do it)

เป็นการฝึกการฟัง ซึ่งจะให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมกับเทป อาจจะร้องเพลงหรือเล่นเกม โดยใช้เทปประกอบ

4. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด หมายถึง ความสามารถในการฟังเข้าใจความหมายของคำหรือประโยค สามารถฟังประโยคหรือข้อความ และสามารถพูดตอบโต้กับคู่สนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตามลักษณะหน้าที่ของภาษา (Function) ซึ่งวัดได้จากคะแนนวัดความสามารถในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษ โดยการ ใช้การทดสอบปากเปล่า (Oral test) แบบทดสอบดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด ของกุลชาติ โยลีดา

5. ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งที่ใช้ถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมายได้ถูกต้องสอดคล้องตามลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ โดยวัดจากคะแนนที่ได้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม แบบทดสอบดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษ ของปรียา อุณรัตน์

นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาหลายท่าน เป็นต้นว่า ลาโด (Lado) ฟินอคเคียโร (Finocchiaro) บราวน์ (Brown) เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ ฯลฯ ต่างก็มีความคิดเห็นตรงกันว่าภาษาและวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาด้วย โดยเฉพาะ เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531:10) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าการที่จะศึกษาภาษาใดภาษาหนึ่งได้ จำเป็นต้องเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจว่าการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยนั้นจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกหรือไม่ หรือการที่นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตก จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหรือไม่ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมของนักเรียน ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครูว่าแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 - 1.1 ความหมายของการสื่อสาร
 - 1.2 หลักการในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 - 2.1 การเรียนการสอนภาษา
 - 2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม
 - 3.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 3.2 วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษา
 - 3.3 บทบาทของวัฒนธรรมกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
 - 3.4 รูปแบบวัฒนธรรม
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาและวัฒนธรรม

4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการรับรู้ภาษา
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดบทเรียนแบบ Notional-Functional
6. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอนโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ
 - 6.1 ความหมายของบทบาทสมมติ
 - 6.2 เทคนิคการใช้บทบาทสมมติในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสื่อสาร

ซาวิยอง (Savignon, 1983 : 8) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการ อันต่อเนื่องของการแสดงความรู้สึก การแปลความ ตีความ และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โอกาสของการสื่อสารจะไม่มีที่สิ้นสุดซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์และเครื่องหมายที่แตกต่างกัน ออกไป เช่น สนิท การแต่งกาย ทรงผม การยืน การนั่ง การพยักหน้า การหยุดชะงัก เสียงหรือคำพูด คนเราเกี่ยวข้องกับการสื่อสารตั้งแต่เกิดและเรียนรู้ที่จะต้องสนองใน บริบทใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการสะสมประสบการณ์ของชีวิต จากความคิดและความรู้สึกไปสู่ สัญลักษณ์ในการเขียน พูด การแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหว และน้ำเสียง จึงต้องรู้จัก เลือกสรรสิ่งที่เหมาะสมไปใช้

ริเวอร์ส (Rivers, 1982 : 7) กล่าวว่า การที่นักเรียนจะมีความสามารถ สื่อสารได้อย่างประสบผลสำเร็จนั้น ครูผู้สอนและผู้แต่งตำราจะต้องตระหนักว่าไม่เพียงแต่ นักเรียนจะสามารถแสดงความคิดเห็นด้วยประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ นักเรียนจำเป็นที่จะต้องรู้ด้วยว่าวัฒนธรรมที่เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการติด ต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ ระดับของภาษาที่เหมาะสมที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารที่ แตกต่างกันจะต้องทราบว่เมื่อไรใช้กริยา อาการ สิ้นน้ำ สายตา ฯลฯ จึงจะเหมาะสม ในการใช้ภาษาต้องเข้าใจว่าเมื่อไรควรเป็นฝ่ายพูด และเมื่อไรควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด โดยการเป็นผู้ฟังที่ดีและรอจังหวะที่จะพูด และจะต้องทราบด้วยว่าคำถามและข้อวิจารณ์อัน ใดที่ควรจะพูดแสดงความคิดเห็น และที่แน่นอนก็คือนักเรียนจะต้องเข้าใจการใช้เสียงการ เน้นหนักคำในประโยค (Stress) และรวมทั้งเสียงขึ้นลงในประโยค (intonation)

บราวน์ (Brown, 1980 : 88) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร

(Communication) หมายถึง กระบวนการรับและส่งสารที่เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลอย่างน้อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน การพูดจะไม่มี ความหมาย

และไม่เกิดการติดต่อสื่อสาร หากผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวที่พูดหรือจุดประสงค์ของการพูดนั้น ฉะนั้นการสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ฟังและผู้พูดด้วย

รีเวล (Revell. 1979 : 110) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร แนวคิด ความเห็น และความรู้สึกระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารอาจจะเกิดขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ นับตั้งแต่ตัวหนังสือที่ซับซ้อนจนกระทั่งความเคลื่อนไหวของดวงตา และสิ่งที่เกิดจากการสื่อสารที่แท้จริงนั้นควรจะเป็นสิ่งที่มีความแปลกใหม่หรือเป็นความรู้ใหม่แก่ผู้รับจะต้องไม่ใช่สิ่งที่ผู้รับรู้คำตอบล่วงหน้าแล้วว่า เขาจะพูดอย่างไรและจะให้คำตอบอะไร เนื่องจากภาษาที่เราใช้แต่ละครั้งไม่ใช่เป็นเพียงการบอกข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่จะเป็นสื่อที่ประกอบด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดด้วย คำพูดประโยคเดียวสามารถทำให้ผู้ฟังตีความหมายได้หลายอย่าง อีกทั้งแสดงทัศนคติของผู้พูดด้วยคำพูดประโยคเดียวสามารถทำให้ผู้ฟังตีความหมายได้หลายอย่าง อีกทั้งแสดงทัศนคติของผู้พูดจากการใช้ระดับเสียง ท่าทาง การแสดงสีหน้า รวมทั้งวิธีการอื่นที่ไม่ใช่การพูด

สรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งด้านการฟัง การพูด อ่านและเขียน การสื่อสารจะไม่เกิดความหมาย หากผู้รับไม่เข้าใจหรือแปลเจตนาของผู้ส่งหรือผู้พูด การสื่อสารที่ดีจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ฟังและผู้พูด การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้นั้น นอกจากจะใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แล้วยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของสังคม และใช้ภาษาได้เหมาะกับบุคคลและสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย

1.2 หลักการในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro. 1982 : 10) กล่าวว่า ปัจจุบันจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาต่างประเทศนั้นเน้นพัฒนาการทางสมรรถภาพในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น และกฎที่สำคัญของสมรรถภาพเพื่อการสื่อสารก็คือความเหมาะสมและการเป็นที่ยอมรับในสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีการใช้ภาษานั้น นอกจากนี้ยังกล่าวเสริมว่าผู้เรียนที่มีสมรรถภาพในการสื่อสารแล้วนั้นจะต้องรู้และระวังอยู่เสมอว่า สถานการณ์การมีปฏิสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารนั้นเกี่ยวข้องกับใคร (หมายถึง จำนวนของผู้ร่วมสนทนา อายุ เพศ บทบาท บุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคม เป็นต้น) เกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นเวลาใด หัวข้อเรื่องอะไร เพื่อที่จะได้ตัดสินใจเลือกได้ว่าควรจะต้องใช้ลีลาภาษาชนิดใด เช่น ภาษาพูดพื้นบ้านทั่วไปหรือภาษาพูดอย่างเป็นทางการเป็นกันเองไม่มีพิธีตรองหรือภาษาราชการที่เป็นทางการมีพิธีตรอง ในการพูดกับผู้ร่วมสนทนา

ซาวิญยอง (Savignon, 1983 : 35 - 46) กล่าวว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ของสมรรถภาพการสื่อสารซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตร และการฝึกในชั้นเรียน คือ

1. สมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence)

เป็นกฎแฉดอกลำคัญของหลักภาษาศาสตร์ อันได้แก่ความสามารถในการจำคำศัพท์ หน่วยเสียง หน่วยคำ โครงสร้าง การผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เข้าเป็นรูปคำหรือรูปประโยค สมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์ จะไม่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี ทางไวยากรณ์ ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความสามารถในการทำให้เกิดความรู้แจ้งเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ บุคคลจะแสดงสมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์โดยการใช้กฎเกณฑ์ (Using a Rule) ไม่ใช่เรียนรู้อีกกฎเกณฑ์ (Stating a Rule)

2. สมรรถภาพทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence)

คำนึงถึงกฎการใช้ภาษาในสังคม ต้องเข้าใจภาษาในบริบทของสังคม บทบาทของผู้ร่วมสนทนา ข่าวสารที่แลกเปลี่ยนกัน และหน้าที่ของการมีปฏิสัมพันธ์ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือความเหมาะสมในการใช้ภาษาและการตัดสินใจ อะไรคือความเหมาะสมนั้น จะเกี่ยวข้องมากกว่าการที่จะรู้ว่าจะต้องพูดอะไร พูดอย่างไร เท่านั้น แต่ยังต้องรู้ว่าเมื่อไรควรที่จะเงียบด้วย ดังนั้นเป้าหมายหนึ่งของการวิเคราะห์วัฒนธรรมร่วมคือทำให้เกิดการเรียนรู้แจ้งในกฎเกณฑ์ (Explicit Rule) ที่จะช่วยให้ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้เข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบที่เขาไม่คุ้นเคย

3. สมรรถภาพทางการวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Competence)

ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการตีความประโยคเดียว แต่จะตีความตัวเชื่อมชุดของประโยคหรือคำพูดเพื่อสร้างความหมาย ทฤษฎีและการวิเคราะห์ข้อความจะเกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ การวิจารณ์วรรณกรรม สังคมวิทยา ปรัชญา มนุษย์วิทยา การพิมพ์ การสื่อสารตัวเชื่อมระหว่างประโยคอาจจะไม่ชัดเจน กล่าวได้ว่ามันอาจจะไม่แสดงความรู้สึกต่อเนื้อระหว่างตัวเชื่อมหนึ่งกับอีกตัวเชื่อมหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับโลกแห่งความจริง (Real World) และความคุ้นเคยกับเนื้อหา การแบ่งปันความรู้โดยผู้เขียน ผู้พูด ผู้อ่านและผู้ฟัง

4. สมรรถภาพทางด้านยุทธวิธี (Strategies Competence) คือ

วิธีการที่บุคคลใช้ชดเชยกฎของความรู้ที่ไม่สมบูรณ์หรือองค์ประกอบที่จำกัดในการประยุกต์ใช้ เช่น งานที่ยากลำบาก น่ารำคาญ ไม่น่าเอาใจใส่ มันเปรียบเหมือนความ

จำเป็นในการจัดการว่า คุณจะทำอะไรเมื่อไม่สามารถคิดคำตอบได้ คุณมีวิธีการอะไรที่จะรักษาช่องทางการสื่อสารให้ดำเนินการต่อไปในขณะที่คุณหยุดชะงักเพื่อคิด คุณจะให้คู่สนทนารู้ได้อย่างไรว่าคุณไม่เข้าใจคำตอบของเขาหรือเขาพูดเร็วเกินไป และคุณจะปรับปรุงอย่างไรเมื่อข่าวสารของคุณเกิดการเข้าใจผิด ยุทธวิธีที่ยืดการสื่อสารออกไปประกอบด้วย การถอดความ การขำ การพูดอ้อมค้อม การลังเลใจ การหลีกเลี่ยง การเดา เมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่จำกัดและเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างคาดไม่ถึง

บาคแมนและบาส์มเมอร์ (Bachman & Palmer. 1982 : 450) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะมีสมรรถภาพในการสื่อสารนั้น จะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการใช้ภาษา 3 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพทางด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ (Linguistic Competence)

หมายถึง ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ และมีความสามารถในการสื่อสารโดยอาศัยพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ เช่น เสียง (Phonology) คำศัพท์ (Vocabulary) และไวยากรณ์ (Grammar) รู้ว่าประโยคใดถูกไวยากรณ์ ประโยคใดผิดไวยากรณ์ ผิดที่ใดและสามารถแก้ไขประโยคนั้นให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ได้

2. สมรรถภาพทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence)

หมายถึง ความรู้ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม มีความรู้ความเข้าใจระเบียบปฏิบัติทางสังคมของผู้ใช้ภาษาร่วมกันทั้งผู้สื่อสารและผู้รับภาษา นั่นคือมีความสามารถใช้รูปแบบของภาษา ทำเนียบของภาษา (Register) อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมซึ่งประกอบด้วยวัฒนธรรม ฐานะทางสังคม บทบาท เป็นต้น เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว เขาจะรู้ได้โดยอัตโนมัติ ว่าควรใช้ภาษาลักษณะใดกับบุคคลประเภทใดจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ

3. สมรรถภาพทางด้านปฏิบัตินิยม (Pragmatic Competence) หมายถึง

ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตนเพื่อการใช้ภาษา เช่น สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การใช้กริยาทำทาง สันหน้า การประสานสายตา และน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมาย ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกฎเกณฑ์ทางภาษาให้เข้ากับเนื้อหา ในการสื่อสารจะอาศัยสัญลักษณ์ (Symbols) และเครื่องหมาย (Signs) ทั้งวงวนภาษา (Linguistic Terms) และอววนะ (Extralinguistic Terms) เพื่อแสดงให้เห็นผู้รับสื่อทราบว่าเรามีความรู้ลึกอย่างไรเกี่ยวกับเนื้อหา (Context) นั้น โดยแสดงออกทาง

ลืหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ผู้รับสื่อสามารถเข้าใจและคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation) ว่าผู้สื่อจะพูดอะไร ด้วยน้ำเสียงอย่างไร โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ของเขาเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาสร้างประโยคให้มีความหมายและถูกต้องตามความนิยมของสังคมนั้น ๆ เพื่อเป็นการสื่อสารอย่างแท้จริงในชีวิตประจำวันตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ความถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไปตามความนิยมของสังคม และวัฒนธรรมที่สังคมยึดถือโดยมีความสามารถใช้เครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.1 การเรียนการสอนภาษา

แนวการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นแบ่งออกให้เป็น 2 ลักษณะที่สำคัญคือ แนวการสอนที่เน้นโครงสร้างทางภาษา ซึ่งเรียกว่า Structural Syllabus ส่วนอีกวิธีหนึ่งนั้น เน้นหน้าที่ของภาษาในการสื่อความหมาย โดยเรียกวิธีนี้ว่า Notional - Functional Syllabus (Brown, 1980 : 202 - 203)

กล่าวได้ว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา เป็นการสอนตามแนวโครงสร้าง (Structural Syllabus) ซึ่งมีวิธีการสอนที่เด่น ๆ อยู่ 2 วิธีคือ การสอนโดยเน้นหนักในแง่ของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ วิธีไวยากรณ์ - แปล (Grammar Translation Method) ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือ ผูกทักษะให้เป็นนิสัย ซึ่งเน้นหนักไปในทักษะด้านการฟัง-พูด โดยการฝึกรูปแบบประโยคซ้ำ ๆ (pattern practice) ได้แก่ วิธีลอกแบบฟังพูด (Audio-lingual Method) ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ ต่างก็เคยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย (Jacobovits, 1971 : 254 - 255)

การสอนด้วยวิธีไวยากรณ์ - แปล เกิดจากความเชื่อที่ว่าภาษาทุกภาษาประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่มีการจัดเป็นระบบ ภาษาที่เรียนจึงเปรียบเสมือนระบบของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความหมาย และมีความสัมพันธ์กับกฎเกณฑ์และความหมายในภาษาของผู้เรียน โดยกฎเกณฑ์และความหมายในภาษาของผู้เรียนนั้นจะเป็นตัวชี้นำ (reference) ไปสู่การเรียนรู้ภาษาใหม่ (Stern, 1983 : 455) การสอนจึงใช้วิธีแปลเป็นภาษาของผู้เรียน

ทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแจ่มชัด และสามารถจดจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามวิธีการสอนด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้ได้ เนื่องจากผิดธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา คือไม่ได้เน้นทักษะด้านการฟังและพูด นอกจากนี้ยังไม่มีภาษาใดที่จะมีคำแลโครงสร้างที่ให้ความหมายเหมือนกันโดยสมบูรณ์ การสอนโดยวิธีแปลจะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526 : 24)

จากการที่ผู้เรียนฟังภาษาอังกฤษไม่เข้าใจและพูดไม่ได้ จึงได้มีการพัฒนามาเป็นวิธีการสอนแบบฟัง - พูด (Audio - lingual Method) ซึ่งมีรากฐานอยู่บนความเชื่อหลัก 2 ประการที่ค่อนข้างเด่นชัด คือ ภาษาคือ การพูดไม่ใช่การเขียน (Language is speech, not writing) และภาษาคือนิสัยหรือความเคยชิน (Language is a set of habits) (Moulton, 1961 : 86 - 9) แนวการสอนจึงเน้นหนักไปในด้านการฝึกฟัง - พูด และการฝึกเลียนแบบรูปแบบประโยคซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยเพื่อให้เกิดความเคยชินและนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตามแม้ว่าความเชื่อนี้จะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป แต่ในทางปฏิบัติแล้วการฟัง - พูด อย่างมีประสิทธิภาพยังมีน้อยมากเพราะผู้สอนส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ดังรายงานผลการวิจัย ฉบับที่ 19 ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับต่าง ๆ ซึ่งกล่าวไว้ว่า มีครูไทยในกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 25 ที่บอกว่าจะมีความสามารถเบื้องต้นที่จะฟังภาษาอังกฤษที่เจ้าของภาษาพูดได้เข้าใจ ยิ่งกว่านั้น ครูทั่วไปยังประเมินความสามารถของตนในการพูดภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษอีกด้วย (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2519 : 52) ดังนั้นเมื่อผู้สอนขาดทักษะในการฟัง - พูด จึงเป็นไปได้ว่าผู้สอนจะหันไปสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบฟัง - พูด อันเน้นไปในการการเรียนรู้กฎไวยากรณ์ และการเรียนโดยวิธีฝึกเลียนแบบรูปแบบภาษาซ้ำ ๆ

นอกจากนี้ การฝึกเลียนแบบรูปแบบภาษาซ้ำ ๆ เพื่อสร้างให้เกิดความเคยชินนั้น ยังเป็นการจำกัดความคิดในการสร้างสรรค์ของผู้เรียน คือผู้เรียนสามารถใช้ประโยคได้ภายในรูปแบบที่ได้ฝึกฝนมาเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการใช้ภาษาในชีวิตจริงของผู้เรียน เพราะแต่ละคนต่างก็ต้องการรูปแบบที่จะนำไปใช้สื่อความหมายตามความจำเป็นที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งวิดโดว์สัน (Widdowson, 1978 : 118) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาไม่จำเป็นต้องตั้งต้นด้วยการเรียนรู้ระบบของภาษา เพราะเขาต้องการจะเล่าเรื่อง ถามโต้ตอบ บอกความต้องการ หรืออธิบายความรู้สึกที่มีอยู่มากกว่า

แต่เมื่อพิจารณาข้อเสียการเรียนที่ใช้กันอยู่ส่วนมากในขณะนี้ จะเห็นว่าไม่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับความต้องการใช้ภาษาของผู้เรียนเพราะกิจกรรมทางภาษาที่จัดขึ้นมักจะเป็นการบรรยายที่ไม่น่าสนใจและไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่สร้างขึ้นเพื่อจุดหมายในการฝึกภาษาเท่านั้น ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

เมื่อเห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวโครงสร้างนั้น ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อความหมายในชีวิตจริง อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนภาษา จึงได้เกิดมีการเคลื่อนไหวในวงการสอนภาษาโดยนักภาษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาเป็นต้นว่า D.A. Wilkins และ J.A. Van Ek จึงได้พิจารณาโปรแกรมการเรียนการสอนที่เรียกว่า Functional Notional Syllabus หรือที่ภายหลังมีผู้นิยมเรียกว่า Communicative Syllabus ขึ้น โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสอนภาษาต่างประเทศ ก็คือต้องทราบให้แน่ชัดว่าผู้เรียนต้องการสื่อความหมายในเรื่องใด และต้องใช้ภาษาอย่างไรในเรื่องนั้น ๆ เช่น ต้องการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในการถามข้อมูล ขอโทษ ขอขอบคุณ ได้แะยัง วิชาทวิจารย์ ฯลฯ ซึ่งเหล่านี้ก็คือหน้าที่ของภาษา (Function) หรือสิ่งที่ภาษากระทำการในการสื่อความหมายนั้น ๆ (Wilkins. 1976 และ Van Ek. 1977)

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Syllabus) จึงเกิดจากความเชื่อที่ว่า ภาษาคือการสื่อความหมาย (Language is for communication) ส่วนความสามารถทางตัวภาษา (Linguistic competence) อันได้แก่ ความรู้ในเรื่องของรูปแบบ (Form) และความหมาย (Meaning) ของภาษา อันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความสามารถในการสื่อความหมาย (Freeman. 1986 : 133) ดังนั้น ในการจัดประมวลเนื้อหาในการสอน จึงควรกำหนดว่าจะให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาเพื่อใช้ใน function ใดบ้าง และในแต่ละ Function จะต้องใช้รูปแบบภาษาอย่างไร รวมทั้งโครงสร้างไวยากรณ์ที่สอดคล้องกับ Function และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า จะต้องสื่อความหมายกับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องสัมพันธ์กับท่าทาง และน้ำเสียงที่ใช้ การสื่อความหมายจึงจะเป็นไปอย่างสมจริง และมีประสิทธิภาพ

สรุปแล้วการเรียนการสอนภาษานั้น นอกจากมีจุดประสงค์ปลายทางอยู่ที่ความรู้ในเรื่องของโครงสร้างไวยากรณ์แล้ว ยังต้องเป็นการรอบรู้ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อ

ความหมายตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร (Communicative Functions) อีกด้วย เพราะความรอบรู้ในเรื่องคำศัพท์และไวยากรณ์ จะไม่เกิดผลอะไรถ้าผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาได้ตามความต้องการที่จะสื่อ ดังนั้นในการปฏิบัติที่แท้จริงของการเรียนภาษาต่างประเทศก็คือ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายตามที่ตนต้องการ ซึ่งแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการเรียนการสอนภาษา และทำให้วิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปดังนี้คือ

1. เป็นการสอนเพื่อเน้นความสามารถในการสื่อความหมาย (Communicative Competence) มากกว่าความสามารถทางตัวภาษา (Linguistic Competence)

2. เป็นการสอนที่เน้นไปในทางสนทนา โดยใช้ภาษาที่จะนำไปใช้ได้จริงและการสอนเป็นข้อความต่อเนื่องต่อเนื่องมากกว่าเป็นประโยคในรูปของกาล (Tense)

3. เป็นการสอนให้ผู้เรียนระลึกอยู่เสมอว่า มีภาษาหลายรูปแบบที่ใช้ในการสื่อความหมาย และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักนำรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาไปใช้เพื่อสื่อความหมาย โดยจะเน้นที่ความเหมาะสมในการใช้ภาษา (Appropriacy) มากกว่าความถูกต้องของตัวภาษา (Accuracy)

2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

การอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้มนุษย์มีความจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ (interact) กันเพื่อสื่อความหมายในด้าน ๆ เช่น เพื่อพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อติดต่อค้าขายทำธุรกิจกัน ซึ่งในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ภาษาซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสื่อความหมาย ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสื่อความหมาย จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี โยริโอ (Yorio, 1980 : 433-434) ได้พยายามรวบรวมแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์เข้าด้วยกันและสรุปว่า ความสามารถในการสื่อสาร ก็คือความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องสามารถเลือกคำพูดที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมเพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ เช่น ในสหรัฐอเมริกาลูกค้าคนหนึ่งตกใจ เมื่อได้ยินคนขายของในร้านพูดว่า "What do you want?" แทนที่จะพูดว่า "May I help you?" หรือ "Can I help you?" หรือ "Can I show you something?" ซึ่งแม้ว่าประโยค "What do you want?" จะเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสื่อความหมายได้ แต่ในภาษาและสังคม (Sociolinguistics) แล้ว ถือว่าไม่ถูกต้อง เพราะในสังคมนั้นถือว่าไม่

สภาพซึ่งคล้ายคลึงกับที่ พอลสตัน (Paulston, 1985 : 15) ได้กล่าวว่าความสามารถในการสื่อสารไม่จำกัดอยู่เฉพาะความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษาเท่านั้น แต่รวมถึงกฎทางสังคม (Social rules) และความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคม คือมีความรู้ว่าจะใช้ภาษาลักษณะใด กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร จึงจะเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ

เนื่องจากแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน นอกจากผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในด้านคำศัพท์ เสียง โครงสร้างประโยค ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ แล้ว ยังต้องเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกควบคู่ไปกับการสื่อสารด้วย ทั้งนี้เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายต่าง ๆ นั้น มิได้หมายความว่าเฉพาะถึงภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่านั้น อาทิกริยาต่าง ๆ ที่แสดงออกในระหว่างการสื่อสาร ดังที่ ลออ พุดางกูร (2524 : 3 - 5) ได้แบ่งประเภทของการสื่อสารภาษาออกเป็น 2 หมวด คือ

1. การสื่อสารภาษาโดยใช้ถ้อยคำ (Verbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ไม่ว่าจะเป็นโดยทางใด เช่น การพูดโดยตรง การโทรศัพท์ โทรเลข ขวเลข หรืออื่น ๆ เป็นต้น

2. การสื่อสารภาษาโดยไม่ใช้ถ้อยคำ (Non - Verbal communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (Gestures) สัญญาณ (Signal) และพฤติกรรมที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic behavior) อื่น ๆ นอกเหนือจากภาษาพูดหรือเขียน เช่น การสื่อสารของคนใบ้ การแสดงสีหน้าท่าทางในหนังเจียบบ เป็นต้น

อย่างไรก็ดีไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในลักษณะใดต่างก็มีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายตามที่ตนเองตั้งใจ (Intended Meaning) ซึ่งทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารควรจะเข้าใจในภาษาที่ใช้ได้ถูกต้องตรงกันทั้งสองฝ่าย เพราะความสำเร็จในการสื่อสารนั้นจะได้ผลมากหรือน้อยเพียงไรย่อมจะขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง เซวง จันทรเชตต์ (2528 : 32) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สื่อสารและผู้รับสารในการสื่อสารดังต่อไปนี้

1. ทักษะในการติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาทุกทักษะ คือทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งความคิด

2. ทักษะ (Attitudes) หมายถึงแนวโน้มที่บุคคลได้รับมา หรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสบสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน ซึ่งอาจได้มาจากพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การกระทำกริยา ทำทาง การพูด การเขียน เป็นต้น

3. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ระดับการศึกษา ความรู้ทั่วไป ความรอบรู้ ประสบการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

4. ระบบสังคม (Social System) หมายถึงรูปแบบของระเบียบ วิธีการ และความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของบุคคล ถือกันว่าสังคมมีลักษณะเป็นแบบประกอบด้วยส่วนย่อยแตกต่างกันในแต่ละระบบ เช่น อาชีพการงานต่างกัน ระบบการศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองต่างกัน เป็นต้น

5. วัฒนธรรม (Culture) เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคม และการถ่ายทอดกันไปทางสังคม โดยอาศัยสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาษา ศิลป วิทยาศาสตร์ ศาสนา รวมทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุต่าง ๆ

ถ้าผู้ส่งสารและผู้รับสารมีคุณสมบัติดังกล่าวมาตรงกัน การสื่อสารก็จะได้ผลดีที่สุด แต่ถ้ามีคุณสมบัติต่างกันมาก การสื่อสารก็ไม้อาจได้ผล หรือได้ผลไม่ตรงเป้าหมาย ซึ่งในกรณีของการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยกับเจ้าของภาษา (Native Speaker) ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร ย่อมมีคุณสมบัติต่างกันแน่นอน โดยเฉพาะในด้านของระบบสังคมและวัฒนธรรม ส่วนคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น ในด้านทักษะ ทักษะคติ และความรู้นั้นก็ขึ้นอยู่กับบุคคล และโอกาสในการสื่อสารนั้น ดังนั้นในการสอนภาษาอังกฤษ ผู้สอนจะต้องพยายามให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากตัวภาษาเพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพียงพอที่จะใช้ในภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายให้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไฮม์ส (Hymes, 1978 : 38 - 71) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ โดยเสนอแนวคิดซึ่งควรคำนึงถึงในการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสาร 3 ประการเช่นกัน คือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาในสังคมเช่น ภาษาที่ใช้กับบุคคลในระดับต่าง ๆ กัน เช่น ลูกกับพ่อ ลูกจ้างกับนายจ้าง เป็นต้น ซึ่งย่อมจะมีภาษาและลีลาต่างกัน

2. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อกิจวัตรประจำวัน เช่น การหักท่าย การแสดงความพอใจ ดีใจ หรือเสียใจ การเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ

3. ขอบเขตของพฤติกรรมทางภาษา ซึ่งหมายถึง การใช้ภาษาแบบต่าง ๆ กับใคร เมื่อไร และที่ใด

✓ นอกจากนี้ ไอมส์ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีของการสื่อสารในด้านวัฒนธรรมอีกด้วย คือ

1. ความสามารถด้านไวยากรณ์ คือ สามารถตัดสินได้ว่าประโยคใดถูก หรือผิด หรือไม่ อย่างไร

2. ความสามารถในการพิจารณาความหมายและการนำไปใช้ ประโยคบางประโยคอาจถูกไวยากรณ์แต่ไม่สามารถนำไปใช้สื่อสารได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดต่าง ๆ ของกระบวนการนำไปใช้ เช่น ความจำ การรับรู้ ฯลฯ

3. ความสามารถที่จะตัดสินใจว่า ประโยคนั้นเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่ใช้หรือไม่

4. ความสามารถในการนำไปใช้จริง ซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย ✓

อัจนรา วงศ์โสธร (2527 : 127) ก็ได้กล่าวถึงการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ 3 ด้านคือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) คือความสามารถในการสื่อความหมาย โดยอาศัยพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ เช่น เสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ รู้ว่าประโยคใดถูก หรือผิดไวยากรณ์ผิดที่ใด และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) คือความสามารถในการใช้ภาษา ได้เหมาะสมกับระเบียบสังคม บทบาทฐานะ และวัฒนธรรมของผู้สื่อภาษาและรับภาษา

3. ความสามารถในการปฏิบัติตนเพื่อการใช้ภาษา (Pragmatic Competence) คือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การใช้กริยาท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียงในการสื่อความหมาย

สรุปได้ว่า จากแนวความคิดและหลักการดังกล่าว ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายก็คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงระบบไวยากรณ์ ความเป็นไปได้ของความหมาย และความเหมาะสมกับสถานการณ์บุคคล และสังคมเข้าด้วยกันเพื่อที่จะพูดออกมาเป็นภาษา และสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมเป้าหมาย

เห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มิได้อาศัยความรู้กฎ-
เกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และ
การปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษาประกอบกันด้วย ซึ่งการที่ผู้เรียนไม่ประสบ
ความสำเร็จในการใช้ภาษาอังกฤษแม้ว่าจะใช้เวลาในการเรียนหลายต่อหลายปี อาจเนื่อง
มาจากการสอนในสมัยก่อนเน้นความสำคัญในด้านโครงสร้าง และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากเกิน
ไป โดยไม่คำนึงถึงการใช้ภาษาตามความเป็นจริงในชีวิต แต่ปัจจุบันการเรียนการสอนได้
เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นการสอนเพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสารอย่างแท้จริงซึ่งช่วย
สนองความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะนำประโยชน์มาสู่ทั้งตัว
ผู้เรียน และวงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม

3.1 ความหมายของวัฒนธรรม

✕ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญหลายท่านทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ต่าง
กล่าวถึงความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ไว้ในทำนองเดียวกัน เป็นต้นว่า พระยา
อนุนาธาธ (2501 : 30) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นวิถีดำเนินชีวิตของชุมชนหมู่หนึ่ง
ซึ่งอยู่รวมกันในที่หนึ่ง หรือประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะและมุ่งถึงความเป็นอยู่ของคนใน
ส่วนรวม ไม่เฉพาะเอกชน หรือคน ๆ เดียว สิ่งต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มนุษย์เป็นผู้
ปรุงแต่งสร้างขึ้น หรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แห่งความ
เป็นอยู่ของคนในส่วนรวม ไม่ได้มุ่งเฉพาะตัวคนเดียวก็เป็นวัฒนธรรม พระมหาชายโฬริสิตา
(2501 : 30) ก็ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจาก
ความอยู่รอดหรือเพื่อความเป็นอยู่อย่างผาสุก หรือเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างอื่นก็ตาม ไม่ว่า
สิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นจะเป็นวัตถุที่มองเห็น เช่น บ้านเรือน ข้าวของ เครื่องใช้ต่าง ๆ
หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ระเบียบประเพณีกฎหมาย หรือศาสนา
 เป็นต้น

นัก น้อยแสงศรี (2520 : 34) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมโดยแบ่ง
ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความหมายอย่างกว้างตามที่นักมนุษยวิทยาใช้ ได้แก่ วิถีการ
ดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความหมายตั้งแต่การหาเลี้ยงชีพ กฎหมาย การปกครอง
ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สภาพทางเศรษฐกิจ ระบบสังคม ตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ
ซึ่งมีทั้งสิ่งดั่งามและไม่ดั่งามควรแก่การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงตามสมัย ส่วนความหมาย

อย่างแคบตามที่ประชาชนใช้ทั่วไป ก็คือ ศิลป วรรณคดี และประเพณีที่ควรรักษาไว้ ซึ่งคล้ายคลึงกับ ประจักษ์ ประภาณิทยากร (2527 : 36) ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมใน 2 ลักษณะ เช่นกันว่า สิ่งทั้งหลายในโลกนี้มี 2 อย่าง อย่างหนึ่งก็คือ สิ่งที่มีเองเป็นเองตามธรรมชาติ อีกอย่างหนึ่งก็คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และบรรดาสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในส่วนรวมของสังคมนั้นเกิดจากความจำเป็นในการดำรงชีวิตนั่นเอง ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ยารักษาโรค เหล่านี้จัดเป็นวัฒนธรรมด้านวัตถุและยังมีความจำเป็นอื่น ๆ อันจะช่วยให้การดำรงชีวิตร่วมกันได้สะดวกสบายขึ้น ข้อกำหนดเกี่ยวกับความดี หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อกัน การสื่อความหมาย ความไพเราะ จึงทำให้เกิดการสร้างระเบียบ ประเพณี ศาสนา ภาษา วรรณคดี ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ก็จัดเป็นวัฒนธรรมเช่นกัน เรียกว่า วัฒนธรรมด้านจิตใจ

นอกจากนี้ เชาวน์ จันทรเชตต์ (2528 : 105) ได้กล่าวถึงคำว่า “วัฒนธรรม” ว่าเป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหมดที่ได้มาทางสังคม และที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์วัฒนธรรม จึงเป็นชื่อสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์รวมสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ได้แก่ ภาษาการทำเครื่องมืออุตสาหกรรม ศิลปะวิทยาศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง ศิลธรรม และศาสนา กับรวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุ หรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรมและทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ และยังได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ โดยอ้างจากพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ได้แก่

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของจิตใจ และได้จากศาสนา
2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย
3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวกับเรื่องการกินคืออยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน ฯลฯ
4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง คุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมถึงระเบียบมรรยาทที่ติดต่อกับสังคมทุกชนิดด้วย

ส่วนด้านผู้รู้ชาวต่างประเทศนั้น ฟินอคเชียโรและโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo. 1973 : 58) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรม โดยอ้างคำพูดของเทเลอร์ (Taylor) ว่าวัฒนธรรม คือสิ่งที่ผสมผสานกันทั้งหมดรวมทั้งความรู้ ความเชื่อ ศิลป ศิลปกรรม จรรยา ประเพณี ลักษณะนิสัย และความสามารถต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มาจากการเป็นสมาชิกของสมาคมนั้น ๆ ทอมสัน (Thompson. 1965 : 27) ก็ได้ให้คำจำกัดความ คำว่า "วัฒนธรรม" ตามนัยของนักภาษาศาสตร์ไว้ว่า วัฒนธรรม คือ แนวชีวิตที่แต่ละบุคคลได้รับแบบอย่างมาตั้งแต่เกิดและสร้างความเชื่อ ค่านิยม และอิทธิพลต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นจะรู้สึก หรือปฏิบัติได้ พร้อมทั้งให้ระบบของภาษาซึ่งจะเป็นแนวทางให้บุคคลหลุดได้ วัฒนธรรมจะทำให้บุคคลมองเห็นโลกของตนเอง และมีอิทธิพลให้บุคคลนั้นพูด หรือแสดงออก ซึ่งความคิดต่าง ๆ ของเขาได้ เช่นเดียวกับ ลาโด (Lado. 1957 : 11) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมาในอดีตเพื่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งที่เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ และไม่อาจมองเห็นได้ มีเหตุผลไม่มีเหตุผล และไม่เกี่ยวกับเหตุผลซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ทกขณะในฐานะที่เป็นแนวทางที่มีศักยภาพและมีผลต่อพฤติกรรมของคน

✓ นอกจากนี้วาเลต (Valette. 1977 : 325) ได้กล่าวถึงความหมายของ วัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุมโดยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมมี 2 ความหมาย และเขียนแตกต่างกัน ความหมายแรกเขียนด้วยอักษร C ตัวใหญ่ คือ Culture หมายถึง ผลรวมทั้งหมด อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสำเร็จของมนุษย์ในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลป วรรณคดี สถาปัตยกรรม เทคโนโลยี การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และปรัชญา ส่วนความหมายที่สองนั้น เขียนด้วยอักษร c ตัวเล็ก คือ culture หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมหรือการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เขารับประทานอาหารอะไรกันบ้าง ในโอกาสใด ดำเนินชีวิตอย่างไร วิธีการในการสร้างเสริมสังคม เจตคติที่บุคคลแสดงต่อเพื่อนฝูงและสมาชิกในครอบครัว การแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่แสดงถึงความยินดี เคารว โศก ผิดหวัง ระเบียบ ประเพณีที่ต้องเรียนรู้ และปฏิบัติ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ อันเป็นวิถีทางที่เกี่ยวกับเรื่องมนุษยวิทยา

จากความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ซึ่งได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ สรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมหนึ่ง ๆ ทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งมนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสนองความต้องการ

การในการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้สอยต่าง ๆ ที่จำเป็น ดนตรี ศิลป รวมทั้งรูปแบบของพฤติกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งยึดถือว่าเป็นสิ่งดีงาม และปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคมนั้น ๆ ดังที่บราวน์ (Brown. 1980 : 22) ได้กล่าวไว้ที่น่าสนใจว่า วัฒนธรรมนั้นเปรียบเสมือนแบบพิมพ์เขียว (Blue print) ของชีวิตที่คอยแนะแนวพฤติกรรมของคนในชุมชนหรือสังคม และปลูกฝังอบรมชีวิตให้ดำเนินไปตามรูปแบบที่เป็นแนวนิยม และความคาดหวังของคนในสังคม

3.2 วัฒนธรรมกับการเรียนการสอน

จุดประสงค์ปลายทางของการเรียนการสอนภาษาคือการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนไปใช้เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริงได้แต่การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย และความเข้าใจในสังคมนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อภาษาที่ใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ ก็มักจะแฝงไว้ด้วยความเชื่อ แฝงค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่ปฏิบัติกันมาตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และยอมรับกันว่านั่นคือ "วัฒนธรรม" ของคนในสังคมนั้น ดังที่บราวน์ (Brown. 1980 : 124) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่นแยกจากกันไม่ได้ และยังเป็นองค์ประกอบที่ช่วยคงความสำคัญของกันและกันไว้ เพราะภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม และขณะเดียวกันก็เป็นสื่อในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป/ดังนั้นการเรียนรู้อาษาต่างประเทศก็คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาควบคู่กันไปด้วยนั่นเอง

นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาหลายท่าน ได้ให้ความสำคัญกับการสอนเนื้อหาทางวัฒนธรรมควบคู่ไปในการเรียนการสอนภาษาดังที่จอห์นสตัน (Johnston. 1967 : 75 - 77) กล่าวว่า การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความเข้าใจในวัฒนธรรมของเขา ผู้สอนจึงควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และความพร้อมที่จะติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี และนอสตรนด์ (Nostrand. 1966 : 21) ก็ได้ให้ความเห็นว่า การสอนวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับ

การสอนภาษาต่างประเทศมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญ หรือประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่สนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีแก้ปัญหาในครอบครัว ของชาวต่างประเทศ ซึ่งการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมก็จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

ลาโด (Lado, 1964 : 149) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรม โดยเน้นที่การสอนว่า เราไม่สามารถสอนภาษาได้ดี โดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และไม่มีการเรียนรู้ภาษาอย่างแท้จริง ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจสิ่งที่ป็นรูปแบบและค่านิยมของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาษาเช่นเดียวกับ บรูคส์ (Brooks, 1964 : 88 - 89) ซึ่งกล่าวถึงครูสอนภาษาว่า ในฐานะของครูสอนภาษาแล้วเราจะต้องให้ความสนใจในการศึกษาด้านวัฒนธรรม ไม่ใช่เพราะว่าเราต้องสอนวัฒนธรรมด้วยความจำเป็น แต่เป็นเพราะถ้าเราสอนภาษาโดยไม่ได้อสอนเรื่องราวทางวัฒนธรรมแทรกไปด้วย ก็จะเป็นการสอนเพียงสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย หรือเป็นสัญลักษณ์ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดอยู่ นักเรียนจะสามารถประมวลผลในภาพหรือเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้ ถ้าหากว่าเขาได้รับการสอนที่เน้น หรืออธิบายให้เข้าใจภูมิหลังทางวัฒนธรรม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมเช่นกัน โดยได้ตั้งจุดประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไว้ว่า เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (กระทรวงศึกษาธิการ—2523 : 40) ซึ่งแสดงว่า ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความรู้ด้านวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับการเรียนภาษาด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้ว การสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมยังไม่ได้รับความสนใจมากนัก เห็นได้จากการที่ครูสอนภาษายังไม่เห็นความสำคัญของการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรม ดังที่ เตือนตา ไม้จันท์ (2529 : 115 - 116) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาล และเอกชนพบว่าครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมการเรียนการสอนวัฒนธรรม และยังเห็นด้วยน้อยมากในการให้ความสำคัญต่อการสอนหัวข้อวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทเรียน โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบจะสอนอะไร หรือไม่มีเวลาพอ บางส่วนคิดว่าผู้เรียนจะเรียนรู้วัฒนธรรมได้ภายหลัง และบางส่วนคิดว่าวัฒนธรรมไม่เกี่ยวข้องกับภาษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวการสอนที่ผ่านมานั้น เน้นการสอนในแนวโครงสร้าง (Structural

Syllabus) โดยเฉพาะการสอนด้วยวิธีไวยากรณ์ - แปล ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมว่าเป็นส่วนประกอบในวรรณคดีและศิลปเท่านั้น (Culture is viewed as consisting of literature and fine art) (Larsen Freeman, 1986 : 12)

สาเหตุดังกล่าวนี้ อาจมีส่วนให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสื่อสารนั้นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ทางวัฒนธรรมเป็นอย่างดีด้วย ดังที่เบนดา (Benda, 1983 : 23) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารไม่จำกัดอยู่เฉพาะความสามารถ ในการใช้รูปแบบของภาษาเท่านั้น แต่รวมถึงรูปแบบของวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ด้วย เพราะแต่ละสังคมจะมีการแสดงออกในด้านอารมณ์ขัน ประชดประชัน สนุกสนาน เศร้า และอื่น ๆ โดยเป็นไปตามวิถีทางของรูปแบบพฤติกรรม และวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกกับภาษานั้นเอง ดังนั้นการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษา โดยเน้นการสอนเสริมด้านวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษา จะมีส่วนช่วยให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 บทบาทของความเข้าใจในวัฒนธรรมกับความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า การสื่อสารด้วยภาษานั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ การสื่อสารที่เป็นถ้อยคำ (verbal) และการสื่อสารที่ไม่เป็นถ้อยคำ (Non - verbal) ซึ่งการสื่อสารทั้งสองประเภทนี้ต่างก็มีวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรมเป็นตัวสื่อสารให้ผู้คนได้รู้และมองเห็นวัฒนธรรมนั้นด้วยความเข้าใจ (Gladstone, 1972 : 192) ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารย่อมจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ เป็นอย่างดี

แต่ละสังคมต่างก็มีรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสังคมนั้น ๆ ดังนั้นการสื่อสารระหว่างคนต่างชาติ ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมกันนั้นก็จะมีรูปแบบของภาษาที่ใช้ต่างกันไป ดังนั้น เซวง จันทรเชตต์ (2528 : 119) ได้ให้ตัวอย่างการใช้ภาษาในการทักทายในวัฒนธรรมที่ต่างกันว่า เวลาคนไทยพบกันมักจะถามกันว่า "ไปไหนมา" (Where have you been?) ฝรั่งเศสคนถึงกับล้อว่าคนไทยกลัวหลงทางต้อง "คอยถามกันอยู่เรื่อย ส่วนคนจีนบางคนมักจะถามว่า "กินข้าวหรือยัง" (Have you eaten?) รายนี้เป็นห่วงเรื่องท้อง ส่วนคนอังกฤษเป็นห่วงเรื่องดินฟ้าอากาศเช่น "Look like rain, doesn't it? , Wonderful day, isn't it? หรือ Cloudy

today, isn't it?" หรือในการชมเชย ซึ่งวูล์ฟสัน (Wolfson. 1981 : 119 - 123) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่าการชมเป็นสิ่งยากต่อการเข้าใจถ้าหากฟังไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของภาษา เพราะการชมในแต่ละวัฒนธรรมอาจจะมีถ้อยคำและหน้าที่ในการสื่อความหมายต่างกันไป เช่นในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน (American English) นั้น การชมเชยอาจทำหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือไปจากการชมเชยธรรมดาที่ได้ เช่น อาจใช้การชมเพื่อเป็นการท้าทาย การขอบคุณ การขอโทษ หรือในการเริ่มต้นการสนทนาก็ได้ นอกจากนี้ยังมีความถี่ในการชมเชยค่อนข้างมากซึ่งผู้ที่ไม่คุ้นเคยมักจะกล่าวว่า คนอเมริกันชอบกล่าวคำชมเชยอย่างฟุ่มเฟือยทำให้รู้สึกได้ว่าไม่จริงใจและยังทำให้ผู้ถูกชมที่มาจากวัฒนธรรมต่างไปจากคนอเมริกันได้รับความชื่นชม

การสื่อสารโดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของภาษา อาจทำให้เราถูกมองว่าเป็นคนไม่มีมารยาท หรือมีบุคลิกน่ารังเกียจได้ ดังที่วูล์ฟสัน (Wolfson. 1981 : 119 - 123) ได้กล่าวว่า ในการติดต่อกับชาวต่างชาตินั้น การออกเสียงหรือใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ผิดนั้นจะเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าเราผิดในเรื่องกฎของการพูดแล้วเจ้าของภาษามักจะตีความไปว่าเราเป็นคนไม่มีมารยาท เพราะเขาเองมักจะให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาในสังคมของเราซึ่งในเรื่องนี้ บราวน์ (Brown. 1980 : 123 - 124) ได้ให้เหตุผลที่น่าสนใจว่า เรามักจะเชื่อว่าสิ่งที่อยู่แวดล้อมซึ่งเราเข้าใจและคุ้นเคยอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ สิ่งเหล่านี้ได้ซึมซาบเข้าสู่ตัวเราโดยไม่รู้ตัว แต่สิ่งที่ควรจะเป็นเรื่องถูกต้องของแต่ละคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิด ฯลฯ บางเรื่องอาจดูเป็นความบ้าคลั่งหรือหยาบคายในสายตาของผู้ที่อยู่ต่างวัฒนธรรม ดังนั้นความเข้าใจผิดระหว่างสมาชิกของแต่ละวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นได้โดยง่าย ซึ่งอดัมส์ (Adams. 1964 : 3) ก็เห็นด้วยในเรื่องนี้ และได้ศึกษาการตีความในเรื่องของทำนอง (Melody) และจังหวะ (Rhythm) ในการออกเสียง ในวัฒนธรรมอียิปต์และอเมริกันพบว่า ทำนองและจังหวะในการออกเสียงซึ่งบอกความจริงใจในหมู่ชนชาวอียิปต์กลับเป็นเสียงที่แสดงความโกรธ ความรุนแรงและการขวนขวายในหมู่ชาวอเมริกัน และในทางตรงข้ามทำนองหรือจังหวะในการออกเสียงที่แสดงถึงความมีคุณธรรมในภาษาอเมริกันกลับกลายเป็นเสียงบ่งบอกถึงความไม่เป็นมิตร การแสดงความอาฆาตพยาบาทและการแสดงความโกรธเกรี้ยวสำหรับชาวอียิปต์ เชวง จันทรเชษฐ์ (2528 : 116) ก็ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า

- ฝรั่ง : I've just won a scholarship.
(ผมเพิ่งได้รับทุนเล่าเรียน)
- คนไทย : We have to celebrate, you have to give me a treat.
(เราต้องเลี้ยงฉลองกัน คุณต้องเลี้ยงผมนะ)
- แทนที่จะพูดว่า : Congratulations ! (ขอแสดงความยินดีด้วยครับ)

ในตัวอย่างนี้คนไทยใช้ภาษาอังกฤษโดยอาศัยภูมิหลังทางวัฒนธรรมไทยซึ่งการแสดงคามยินดีนั้นมักจะควบคู่ไปกับการเลี้ยงฉลอง โดยมีกะเกณฑ์ให้ผู้ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง ซึ่งตามวัฒนธรรมตะวันตกแล้ว การแสดงความยินดีควรแสดงโดยใช้คำพูดว่า "Congratulations" หรือ "Well done" ในการพูดกับเพื่อนสนิท ส่วนเรื่องที่จะมีการเลี้ยงฉลองหรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่จะตกลงกันทีหลัง โดยที่ผู้ประสบความสำเร็จเป็นผู้ตัดสินใจ

- ฝรั่ง : My sister had an accident. she is in a hospital now.
(น้องสาวผมประสบอุบัติเหตุ ตอนนี้เธออยู่ในโรงพยาบาล)
- คนไทย : How is she ?
(ตอนนี้เธอเป็นอย่างไรบ้าง)
- แทนที่จะพูดว่า : I'm sorry to hear that.
(ผมเสียใจด้วยครับ)

ในกรณีนี้ การใช้วัฒนธรรมไทยในการแสดงความเสียใจ ซึ่งแสดงออกถึงความห่วงใยในผู้ที่ได้รับบาดเจ็บนั้น อาจเป็นที่ยอมรับได้ ถ้ารู้จักใช้ทำนองในการออกเสียง (Intonation) ได้ถูกต้อง แต่โดยทั่วไปตามวัฒนธรรมตะวันตกนั้น ควรใช้คำพูดซึ่งแสดงความเสียใจก่อนการถามถึงอาการของผู้ป่วย

เห็นได้ว่า คนไทยจะต้องประสบปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเมื่อสื่อความหมาย อันเกิดจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ซึ่งมยุรี กลิ่นศรีสุข (2528 : 82 - 100) ได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่เป็นถ้อยคำ ในหัวข้อการใช้ภาษาในการสนทนาของ D.E. Bobb ได้แก่ การทักทาย การอำลา การเชิญ การเสนอให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ พบว่ารูปแบบการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษนั้นมีส่วนที่คล้ายคลึงกันน้อย

มาก ซึ่งอาจทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความผิดพลาดได้เป็นต้นว่า ในการทักทายภาษาอังกฤษมักจะใช้คำว่า "Hello" "Good morning" แต่ในภาษาไทยมักจะทักกันว่า "ไปไหนมา" ดังนั้นคนไทยอาจทักเป็นภาษาอังกฤษว่า "Where are you going?" ก็ได้

นอกจากนี้การแสดงสีหน้า ท่าทาง การสบตา การเว้นระยะห่างระหว่างคู่สนทนา หรือรูปแบบของภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำอื่น ๆ ก็มีบทบาทในการสื่อความหมายมากเช่นกัน เพราะนอกจากผู้ใช้ภาษาจะต้องทราบว่าจะพูด "อะไร" แล้วยังจะต้องทราบว่าจะพูด "อย่างไรด้วย" ชิงบราวน์ (Brown, 1980 : 198 - 202) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อความหมายนั้น ต้องหมายรวมถึงความสามารถในการสื่อภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ (Non-verbal communication) ด้วยการสื่อสารประเภทนี้อยู่ในสำนึก (subconscious) ของเจ้าของภาษาเช่นเดียวกับการสื่อตัวภาษาแต่มีส่วนที่สัมพันธ์กับการแสดงออกด้านวัฒนธรรมมากกว่า ดังนั้นสิ่งสำคัญในการศึกษาด้านวัฒนธรรมจึงเกี่ยวข้องกับการสื่อภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำอยู่มาก และความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการผิดพลาดในการสื่อความหมายได้เป็นต้นว่า ชาวยุโรปส่วนใหญ่จะใช้การพยักหน้าแทนคำตอบว่า "Yes" แต่ชาวอเมริกันนั้นการพยักหน้าหมายถึง "No" และการส่ายหน้าหมายถึง "Yes" บราวน์ยังได้เสนอหัวข้อการสื่อภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรมดังนี้

1. ท่าทางและภาษากาย (Gesture and Body Language)
2. การสบตา (Eye Contact)
3. ระยะทางของร่างกาย (Physical Distance or Proxemics)
4. การแต่งกาย (Artifacts)
5. การสัมผัส (Touching or Kinesthetic Modality)
6. การรับฟัง (Olfactor modality)

รูบิน (Rubin, 1983 : 11 -13) ซึ่งศึกษารูปแบบในการปฏิเสธของชนชาติต่างวัฒนธรรมกัน ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อความหมาย คือ ความสามารถที่จะตีความหมายของสารได้ตลอดทั้งตัวภาษาและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษานั้นแต่ละวัฒนธรรม ต่างก็มีวิธีการที่แสดงออกถึงการปฏิเสธมากกว่าการพูดปฏิเสธโดยตรง ซึ่งจะ เป็นปัญหาในการตีความต่อผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอย่างมาก ตัวอย่างเช่นการเงียบ (Silence) นั้นในสหรัฐอเมริกาจะหมายถึงคำว่า "ไม่" เช่นการเงียบเมื่อได้รับเชิญ

แต่ในประเทศอังกฤษอาจหมายถึง "บางที" หรือ "จะติดต่อไปใหม่" ส่วนชาวอาปาเช่นั้น การเจียบจะใช้เพื่อแสดงความเคารพต่อบุคคลบางคน เช่น เมื่อพบคนแปลกหน้า หรืออยู่ในศาล

จากข้อมูลที่ยกมาอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการสื่อสารเป็นอย่างมาก นอกเหนือไปจากความรู้ในด้านโครงสร้างและความหมาย ดังนั้นผู้สอนภาษาจะต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรม และเห็นความสำคัญของการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมควบคู่กันไปกับการสอนภาษาด้วย เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาได้อย่างเข้าใจและสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมเป้าหมาย

สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทยและวัฒนธรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการสื่อความหมาย

การอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะชนชาติหรือภาษาใด ประเทศไทยแม้ว่าจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ แต่ก็มี ความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัจจุบัน การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีชาวต่างชาติเดินทางมาประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชาวไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นต้นว่า การเดินทางโดยรถรับจ้าง การซื้อของใช้จำเป็น หรือของที่ระลึกต่าง ๆ การสั่งอาหารรับประทานในร้านค้า เป็นต้น ซึ่งการสื่อสารในระดับนี้มักจะเป็นการสื่อสารที่ต้องพบปะสนทนากัน (Face to Face Communication) และต้องอาศัยความสามารถด้านการฟัง - พูดเป็นหลัก ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการฟัง และพูดภาษาอังกฤษ ก็ย่อมจะเป็นผลดีทั้งต่อกิจการงานของตนและต่อประเทศชาติอีกด้วย

3.4 รูปแบบวัฒนธรรม (Pattern of Culture) หรือ ประเภทของวัฒนธรรม

(Categories of Culture) ที่ควรรนำมาสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง

รูปแบบวัฒนธรรม (Pattern of culture) ที่ควรรนำมาสอนให้นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง มีผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษา

ต่างประเทศ หรือภาษาที่สองหลายท่านได้กล่าวถึง การสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ กัน แต่ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงรูปแบบวัฒนธรรมหรือประเภทของเนื้อหาวัฒนธรรมที่ควรนำไปสอนให้แก่นักเรียน โดยพิจารณาเลือกมาจากรูปแบบวัฒนธรรมที่ Brooks (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ 2531:153-157) อ้างอิงมาจาก อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2529:22-30) ได้เสนอรูปแบบวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไว้ 64 รูปแบบ พร้อมคำอธิบายรายละเอียดซึ่งเป็นแนวทางในการสอนดังนี้

บุรุษ (Brooks.1964:90-95) เสนอรูปแบบวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไว้ 64 รูปแบบ พร้อมทั้งให้คำอธิบายรายละเอียดเป็นแนวทางในการสอนดังนี้

1. Greeting, Friendly Exchange, Farewells :

บุคคลหรือเพื่อนฝูงพบปะด้วยวิธีการอย่างไร สันทนาและอำลากันอย่างไร หัวข้อที่ใช้ในการสนทนามีอะไรบ้าง และการแนะนำตัวบุคคลที่เพิ่งรู้จักกัน (Strangers) มีวิธีการอย่างไร

2. The Morphology of Personal Exchange :

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสะท้อนให้เห็นถึงการใช้รูปแบบคำสรรพนามหรือกริยาที่ใช้อย่างไร เมื่อเขามีความแตกต่างกันในด้านวัยความใกล้ชิด ตำแหน่งทางสังคมและการมีอารมณ์ตึงเครียด

3. Levels of Speech :

วัย ก็นำมาเกิด ฐานะทางสังคม ความสัมพันธ์ทางวิชาการ ความเป็นแบบแผน (degree of formality) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความมีสุนทรียภาพ และบุคคลิกภาพสะท้อนออกมาให้เห็นในการพูดทั้งที่เป็นแบบแผน (standard) และที่เป็นแบบประเพณีนิยม (traditional speech) ในลักษณะหรือด้วยวิธีใด

4. Patterns of Politeness :

ความสุภาพใช้ในโอกาสใด มีสิ่งใดบ้างที่แสดงให้เห็นถึงความสุภาพ

5. Respect :

ในการแสดงออกซึ่งความเคารพนับถือ นั้น มีบุคคลสำคัญหรือเรื่องราวทางวัฒนธรรมใดบ้างที่เป็นเคารพเชื่อกันอย่างจริงจังทั้งที่เป็นในอดีตและปัจจุบัน

6. Intonation patterns :

เนื้อเรื่องที่อ่านนั้นมีการออกเสียงเพี้ยนเพี้ยนให้เห็นลักษณะเป็นคำถาม คำสั่ง ความสงสัย การแสดงความนับถือ และอื่น ๆ อะไรบ้าง

7. Contractions and Omissions :

มีคำหรือเสียงใดบ้างที่นำมาใช้เป็น Contractions เช่น Can't

8. Expletives :

มีคำหรือรูปแบบการออกเสียงสูงต่ำอะไรบ้างที่ทำให้การพูดของบุคคลเกิดมีชีวิตชีวา สนุกสนาน โดยการใช้ความรู้สึกหรือท่าทางประกอบหรือเป็นธรรมชาติ หรือพฤติกรรมในสถานการณ์นั้น ๆ

9. Types of Error in Speech and Their Importance :

ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการใช้ภาษาใหม่ มีอะไรเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผิดพลาด

10. Verbal Taboos :

มีอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความไม่เหมาะสมในการใช้ถ้อยคำหรือการแสดงออกในการใช้ภาษาในวัฒนธรรมใหม่

11. Written and Spoken Language :

ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนในเรื่องการใช้ศัพท์และโครงสร้างมีอะไรบ้าง

12. Numbers :

จะออกเสียงคำที่เป็นตัวเลขได้อย่างไร การสะกดและการนำเสนอการเขียนด้วยลายมือ และการพิมพ์ตัวเลขเหล่านั้นทำได้อย่างไร ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นอย่างใหม่ในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง

13. Folklore :

นิทานพื้นบ้าน เรื่องราวต่าง ๆ ขบธรรมเนียมประเพณี นิยายและความเชื่ออะไรบ้างที่เป็นเรื่องราวในสังคม

14. Childhood Literature :

เพลง เพลงกล่อมเด็ก กลอน การเคาะจังหวะในการสวด เด็กต้องเรียนรู้อะไรบ้าง

15. Discipline :

อะไรบ้างที่เป็นแนวปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นระเบียบในบ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ กองทัพ การเล่นเกม การพักผ่อนหย่อนใจและในพิธีการต่าง ๆ

16. Festivals :

เทศกาลต่าง ๆ ที่ปรากฏในปฏิทินอะไรบางอย่างที่เป็นวันหยุดราชการ จุดเน้นสำคัญของวันเหล่านั้นมีอะไรบ้าง และมีการฉลองกันอย่างไร

17. Holidays :

มีวันใดบ้างที่เป็นวันทำงาน วันหยุด คนหนุ่มสาวและเด็ก ๆ ทำอะไรกันบ้างในวันหยุด

18. Observance of Sunday :

วันอาทิตย์มีความแตกต่างไปจากวันธรรมดาอย่างไร ผู้คนจะทำหรือไม่ทำอะไรบ้างในวันนี้

19. Games :

มีเกมที่นิยมเล่นทั้งกลางแจ้งและในร่มอะไรบ้าง เกมใดที่คนหนุ่มสาวหรือคนมีอายุมีโอกาสเข้าร่วม

20. Music :

มีโอกาสดังใดบ้างที่บุคคลจะเข้าร่วมในการร้องเพลง เล่นดนตรีหรือฝึกปฏิบัติ

21. Errands :

มีงานใดบ้างที่ผู้เยาว์ได้รับอนุญาตให้ทำได้ทั้งที่บ้านและในโรงเรียน

22. Pets :

สัตว์ชนิดใดบ้างที่เป็นที่ยอมรับให้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยง และมันมีบทบาทในบ้านอย่างไร

23. Telephone :

การใช้โทรศัพท์ มีการใช้คำหรือข้อความอะไรได้บ้างในการพูดโต้ตอบ บทบาทของโทรศัพท์ส่วนตัวภายในบ้านเป็นอย่างไร โทรศัพท์สาธารณะสามารถพบเห็นได้ในบริเวณใดบ้างและจะบริการได้อย่างไร

24. Comradship :

มิตรภาพและความสัมพันธ์ของบุคคลจะเกิดขึ้นได้อย่างไร มีการตระเตรียมอะไรบ้างที่จัดขึ้น เพื่อกระชับความเป็นมิตร การเข้าร่วมกิจกรรมสโมสกรกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ตลอดจนกลุ่มองค์กรอื่น ๆ

25. Personal Possessions :

มีสิ่งใดบ้างที่เป็นที่นิยมใช้ในการตกแต่งห้อง สำนักงาน หรือฝาผนังห้องนอนของคนหนุ่มสาว และเด็ก ๆ เด็กชาย-หญิงมักจะมีสิ่งใดติดกระเป๋าทนอยู่เป็นประจำ

26. Keeping warm and cool :

มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเสื้อผ้า การทำความร้อน การระบายอากาศ การจัดอาหารและเครื่องดื่มอะไรบ้างที่เป็นเหตุมาจากการผันแปรทางอุณหภูมิของอากาศ

27. Cleanliness :

การสร้างท่อระบายน้ำ การรักษาความสะอาดส่วนบุคคล ลักษณะที่มองเห็นได้ชัดโดยทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับสุขอนามัยของชุมชนและสุขภัณฑ์ต่าง ๆ มีอะไรบ้าง

28. Cosmetics :

สภาวะพิเศษในเรื่องวัย เพศ กิจกรรมและสถานการณ์อะไรบ้างที่จำเป็นต้องใช้เครื่องสำอางเป็นส่วนช่วย

29. Tobacco and Smoking :

มีใครบ้างที่นิยมการสูบบุหรี่ และสูบบุหรี่กันบ้าง นิยมสูบในโอกาสใด ทักษะที่ดีที่สุดในเรื่องการสูบบุหรี่มีว่าอย่างไรและยาสูบได้มาจากไหน

30. Medicine and Doctors :

เรื่องใดบ้างที่เป็นการศึกษาขั้นสามัญในกรณีเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในบ้าน ในประเทศเจ้าของภาษาอะไรเป็นสิ่งสำคัญของร้านขายยา บุคคลจะเข้ารับการรักษาดังต่อไปนี้

31. Competitions :

กิจกรรมใดบ้างที่มีการให้รางวัลในการแข่งขันซึ่งเปิดให้คนทั่วไปเข้าร่วม ความสำคัญของการแข่งขันในโรงเรียน ธุรกิจและในวงงานอาชีพต่าง ๆ เป็นอย่างไร

32. Appointments :

การนัดหมายทางธุรกิจและการนัดหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินทำได้อย่างไร สถานที่สำหรับพบปะโดยทั่ว ๆ ไปคือที่ไหน การตรงต่อเวลาสำคัญอย่างไร

33. Invitations and Dates :

การเชื้อเชิญในลักษณะใดที่คนหนุ่มสาวจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ มีพิธีรีตองอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง มีอะไรหรือสิ่งใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการนัดหมายของหนุ่มสาว (date)

34. Traffic :

การจราจรส่งผลต่อคนเดินถนนอย่างไร อะไรเป็นสิ่งสำคัญของสัญญาณไฟจราจร เครื่องหมายต่าง ๆ ตามท้องถนน ทางข้าม เกาะนิรภัย มิเตอร์จอดรถ การเดินทางแบบรอนแรมเดินบ้าง อาศัยรถบ้าง

35. Owning, Repairing and Driving Cars :

คนหนุ่มสาวสนใจรถยนต์หรือไม่ เขามีความรู้ในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ บทบาทของรถยนต์ที่มีต่อครอบครัว และการได้มาซึ่งใบขับขี่นั้นจะต้องทำอะไรบ้าง

36. Science :

วิทยาศาสตร์ก้าวหน้าสมัยใหม่ส่งผลต่อชีวิตประจำวัน ความคิด การสนทนาและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาสาระในการอ่านอย่างไร

37. Gadgets :

มีเครื่องมือเครื่องจักรกลอะไรบ้างที่พบว่ามี การนำไปใช้ในงานส่วนตัว ในบ้าน ร้านค้า และการเดินทาง

38. Sports :

กีฬาอะไรบ้างที่เป็นที่นิยมและมีการแข่งขันเพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือลงเล่น

39. Radio and Television Programs :

การใช้วิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นอยู่โดยทั่วไปเป็นอย่างไร มีรายการอะไรบ้างที่เสนอให้ประชาชนชมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็ก ๆ

40. Other Reading Matters :

นอกจากหนังสือแล้วมีสิ่งอื่น ๆ ไว้บริการในด้านการอ่านบ้างหรือไม่ เป็นต้นว่า หนังสือพิมพ์ วารสารรายสัปดาห์ นิตยสารและรีวิวต่าง ๆ และสามารถซื้อได้จากที่แห่งใด

41. Books :

สิ่งที่น่าสนใจหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการพิมพ์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเชื่อมโยงการขยาย และความนิยมเกี่ยวกับหนังสือ

42. Hobbies :

มีงานอดิเรกอะไรบ้างที่คนหนุ่มสาวชอบปฏิบัติโดยทั่วไป

43. Learning and School :

มีวิชาอะไรบ้างที่เปิดสอนให้นักเรียนได้เรียนตามวัยและตามหลักวิชาการ (academic orientation) เมื่อเปรียบเทียบกับรายวิชาซึ่งนักเรียนในอเมริกาเรียนจริงภายใต้สถานการณ์ที่มีสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

44. Homework and learning in the home :

ความสำคัญของการบ้านในการเรียนที่เป็นแบบแผนเป็นอย่างไร และผู้อาวุโสในบ้านสอนอะไรแก่เด็กบ้าง

45. Penmanship:

ลีลาหรือรูปแบบการเขียนใดบ้างที่ถูกนำมาสอนและใช้ในการเรียน โดยทั่วไป มีเครื่องมือที่ใช้ในการเขียนอะไรบ้างที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และในที่สาธารณะทั่ว ๆ ไป การเขียนวันที่ การเว้นขอบกระดาษและการเซ็นชื่อมีระเบียบแบบแผนอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง

46. letter Writing and Mailing :

จะเริ่มต้นและลงท้ายจดหมายอย่างไร เครื่องเขียนที่ใช้ตามแบบดั้งเดิมมีอะไรบ้าง หากซื้อแสตมป์ได้จากที่ไหน และสามารถพบเห็นที่ทำการไปรษณีย์ได้ในบริเวณใดบ้าง

47. Family Meals :

มีอาหารอะไรบ้างที่รับประทานกันในครอบครัว อาหารแต่ละมื้อมีลักษณะพิเศษอะไรบ้าง การจัดที่นั่ง การเสิร์ฟ และการสนทนาในโต๊ะอาหารมีอะไรบ้าง

48. Meals away from home:

เมื่อออกจากบ้านไปแล้วจะสามารถหาอาหารได้จากที่ใด อะไรเป็นสิ่งสำคัญในห้องอาหาร (lunch room) โรงอาหาร (cafeteria) ห้องรับประทานอาหารขนาดใหญ่ (dining halls) ที่จำหน่ายอาหารกลางวัน (lunch counter) โรงแรม และภัตตาคาร

49. Soft drink and alcohol:

เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์อะไรบ้างที่เป็นที่นิยมของคนหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ โดยทั่วไป ทักษะคิดต่อการดื่มเบียร์ ไวน์ และสุราเป็นอย่างไร และมีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีไว้ประจำบ้าน และที่อาจซื้อได้จากที่สาธารณะมีอะไรบ้างที่พบเห็นอยู่บ่อย ๆ

50. Snacks and Between - Meal - Eating:

นอกจากอาหารประจำวันนี้ต่าง ๆ แล้ว ยังมีการหยุดพักเพื่อรับประทานอะไรบางอย่างที่ปฏิบัติกันตามปกติวิสัย จัดในช่วงเวลาใดและราคาเป็นอย่างไร

51. Cafes, Bars and Restaurants:

อะไรเป็นสิ่งสำคัญของสวนหลังบ้านของชาวอเมริกัน สนามหญ้าหน้าบ้านและทางเดินเล่นในบริเวณที่พักอาศัยและย่านธุรกิจ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อคนหนุ่มสาวอย่างไร

52. Yards, Lawns and Sidewalks:

อะไรเป็นสิ่งสำคัญของสวนหลังบ้านของชาวอเมริกัน สนามหญ้าหน้าบ้านและทางเดินเล่นในบริเวณที่พักอาศัยและย่านธุรกิจ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อคนหนุ่มสาวอย่างไร

Parks and Playgrounds:

สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นมักจะสร้างไว้บริเวณใด และมีอุปกรณ์ต่าง ๆ อะไรบ้างสำหรับการเล่น

54. Flowers and Gardens:

ร้านขายดอกไม้ ต้นไม้ประดับบ้าน สวนดอกไม้และสวนผักในเมืองและในชนบทมีความสำคัญอย่างไร

55. Movies and Theatres:

โรงภาพยนตร์และโรงละครสามารถพบเห็นได้ในบริเวณใดบ้าง การซื้อตั๋วและการหาที่นั่งทำอย่างไร หากจะพูดถึงคุณภาพหรือความนิยมของสิ่งบันเทิงเหล่านี้จะพูดโดยใช้อะไรอ้างอิง

56. Races, Circus, Rodeo:

กิจกรรมกลางแจ้งอะไรบ้างที่เป็นที่นิยมเหมือน ๆ กับการแข่งม้า แข่งรถหรือละครสัตว์และสิ่งที่น่าตื่นเต้นอื่น ๆ

57. Museums, Exhibitions and Zoos:

มีการแสดงนิทรรศการหรือสวนสัตว์หรือพิพิธภัณฑ์ประเภทใดบ้างที่มีอยู่ทั่วไป สิ่งใดบ้างที่มีบทบาทต่อการศึกษาของเด็กและการพักผ่อนหรือความสนุกสนานของผู้ใหญ่

58. Getting from place to place:

ในการเดินทางระยะสั้น มีสิ่งใดบ้างที่ใช้ในการอำนวยความสะดวก เช่น การเดินทางรอบเมือง การเดินทางจากเมืองหนึ่งไปสู่อีกเมืองหนึ่ง รถไฟ รถประจำทาง หรือเครื่องบิน

59. Contrasts in Town and country life:

อะไรบ้างที่เป็นข้อแตกต่างในเรื่องความเป็นอยู่ เสื้อผ้า บุคลิกลักษณะที่อำนวยความสะดวกในการซื้อหรือจ้างสิ่งของ สาธารณสมบัติทั่วไปโดยเปรียบเทียบระหว่างในเมืองกับชนบท

60. Vacation and Resort Areas:

บริเวณใดบ้างที่มีอากาศดี ทิวทัศน์ และสภาพธรรมชาติอื่น ๆ ที่ดึงดูดใจให้ผู้คนไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุด

61. Camping and Hiking:

การพักผ่อนในฤดูร้อน การเดินป่า และการท่องเที่ยวโดยรถจักรยานเป็นที่นิยมเพียงใด มีหน่วยงานใดบ้างที่สนใจและส่งเสริมเรื่องนี้อย่างจริงจัง

62. Saving accounts and Thrift:

ธนาคาร หรือหน่วยงานที่เป็นองค์การใดบ้างที่ช่วยเหลือในการบริการรับฝากเงินจำนวนไม่มากแก่บุคคล มีวิถีทางใดบ้างที่คนหนุ่มสาวได้รับการสนับสนุนและจูงใจให้รู้จักประหยัด

63. Odd Jobs and Earning Power:

งานบ้าน (Shore) และงานเล็ก ๆ น้อย ๆ อะไรบ้างที่เด็ก ๆ หรือวัยรุ่น ตั้งความหวังเอาไว้ หรือได้รับอนุญาตให้ทำได้ และงานที่ได้รับค่าตอบแทนนั้นจะมีการจ่ายเงินแก่ผู้ปฏิบัติอย่างไร งานใดบ้างที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้และได้รับค่าตอบแทน

64. Careers:

อาชีพใดบ้างที่จัดไว้สำหรับผู้เยาว์ การเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ และคำแนะนำในการเลือกอาชีพมีความสำคัญอย่างไร การช่วยเหลือทางการเงินอะไรบ้างที่จะตอบแทนแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นเวลานาน

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาและวัฒนธรรม

ผลการวิจัยและการค้นคว้าในเรื่องของวัฒนธรรมและการสอนภาษาอังกฤษที่ปรากฏส่วนมาก เป็นลักษณะของการศึกษาถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในด้านความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการทดลองสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมตั้งจะกล่าวในผลของการวิจัยต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

แกตบันตันและทัคเกอร์ (Gatbonton & Tucker, 1971:137-142) ได้ทำการศึกษานักเรียนฟิลิปปินส์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อทดลองดูว่านักเรียนไม่ชอบหรือไม่ชอบซึ่งวรรณคดีอังกฤษและอเมริกัน เนื่องจากปัญหาทางด้านวัฒนธรรมหรือไม่ ผลจากการวิจัยพบว่า ความรู้ทางวัฒนธรรมมีผลต่อความเข้าใจหรือความซาบซึ้งในวรรณคดีอังกฤษและอเมริกันของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ในปี พ.ศ.2515 ปรียา อุรรัตน์ (2515:43) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน

กาญจนา พฤษพงษ์รัตน์ (2516:53) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทางวรรณคดีและความเข้าใจวัฒนธรรมตะวันตก กับความสามารถในการเรียนวรรณคดีอังกฤษ ของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2515 ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนวรรณคดีอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมจิตร วรทวีโลย (2517:46) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยการสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนเสริมกับนักเรียนที่เรียนจากการสอนไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าว ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ และส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูดเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูดเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ เพราะเชื่อว่าการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา จะส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอีกด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการรับรู้ภาษา (Language Acquisition)

แครชเชน (เบญจา สืบเสน. 2530 : 10; อ้างอิงมาจาก Krashen. 1982) ว่ากระบวนการเรียนภาษามี 2 แบบ แบบแรกเรียกว่า การเรียนรู้ (Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาที่เน้นรูปแบบไวยากรณ์และนักถึงกฎอยู่ตลอดเวลา ส่วนแบบที่สอง เรียกว่า การรับรู้ (Acquisition) จะเน้นความหมายและความสามารถในการสื่อสาร (Use) และได้สรุปความแตกต่างของการเรียนภาษา 2 ระบบไว้ดังนี้

การเรียนรู้ภาษา

1. ภาษาที่สอนจะเน้นแต่ละจุด แยกองค์ประกอบของภาษาเป็นส่วน ๆ
2. ลักษณะของภาษาที่สอนเน้นความรู้เรื่องกฎ (Usage)
3. ผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาจำกัดแต่ความรู้ทางไวยากรณ์ (Linguistic Competence)
4. ผู้สอนให้ความสำคัญกับความถูกต้องความแม่นยำ (Accuracy) และรูปแบบ (Form)
5. เป็นกระบวนการเรียนแบบรู้ตัว (Conscious Learning)
6. ผู้เรียนจะเกิดความรู้จริง (Explicit)

การรับรู้ภาษา

1. ภาษาที่สอนจะไม่แยกองค์ประกอบของภาษา คำนท์ โครงสร้าง และการใช้ภาษาแยกกันไม่ได้
2. ลักษณะของภาษาที่สอนจะเน้นความสามารถการใช้ภาษา (Use)

3. ผู้เรียนมีความรู้ทั้งไวยากรณ์และความสามารถในการสื่อสาร

(Communicative Competence)

4. ผู้สอนให้ความสำคัญกับความสามารถในการสื่อสาร และความหมาย (Meaning)
5. เป็นกระบวนการเรียนแบบไม่รู้ตัวและค่อย ๆ ได้ภาษา (Uncounscious Learning)
6. ผู้เรียนจะเกิดความรู้แฝง (Implicit)

แครชเชน (เบนญา สิบเสน 253๐ : 11) อ้างอิงมาจาก Krashen (1983)

ว่า ในกระบวนการเรียน การรับรู้ เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร และได้กล่าวถึงตัวแปรที่สำคัญในการรับรู้ภาษาที่สองคือ

1. การรับรู้สำคัญมากกว่าการเรียนรู้
2. เงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้เกิดการรับรู้ภาษามี 2 ประการคือ

2.1 ข้อมูลที่ป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจความหมายได้ (Comprehensible Input) ซึ่งอยู่ในระดับ $i + 1$ i คือ ความสามารถในการปัจจุบันของผู้เรียน 1 คือระดับความสามารถที่ยากขึ้น จากสมมติฐานข้อมูลป้อนเข้าซึ่งเป็นสมมติฐานที่สำคัญที่จะบอกว่าเรารับรู้ภาษาได้อย่างไรนั้น กล่าวไว้ว่า เพื่อที่จะทำให้ผู้รับภาษาได้พัฒนาการรับรู้ภาษาเป้าหมายในขั้นต่อไปหรือในระดับที่ยากขึ้น จำเป็นต้องเข้าใจข้อมูลป้อนเข้าทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระดับภาษาที่ยากขึ้น ในการที่จะเข้าใจภาษาซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างที่ไม่เคยรับรู้มาก่อนทำได้โดย Caretaker ทำให้ภาษาง่ายขึ้นเช่น การใช้ภาษาแบบ Foreigner Talk คือการขยายคำพูดของเจ้าของภาษาเมื่อใช้กับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา โดยทำให้ง่ายขึ้นจนทำให้เกิดความเข้าใจได้ การใช้ภาษาของครูที่ทำให้ง่ายการใช้ภาษาแม่เข้ามาช่วยในการอธิบาย และการใช้บริบทและข่าวสารที่นอกเหนือภาษา (Extra Linguistic) ซึ่งครูสอนภาษาที่สองที่ดี จะทำได้โดยสื่อทัศนูปกรณ์ (Visual Aids) เช่น รูปภาพ วีดิโอ เพื่อที่จะช่วยทำให้เกิดความหมายซึ่งจะทำให้เกิดการรับรู้ภาษาได้ดี (Krashen. 1983 : 32 - 34)

ลักษณะของการรับรู้ภาษาที่สอง ที่สัมพันธ์กับสมมติฐานการป้อนเข้าอีกอย่างหนึ่งคือ ระยะเวลาในการปรับตัว (Silent period) คือระยะเวลาที่ผู้รับภาษาใช้ในการสร้างสมรรถภาพโดยผ่านข้อมูลป้อนเข้า ซึ่งอาจใช้เวลาเป็นชั่วโมงหรือเดือนขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความสามารถในการพูดอย่างคล่องแคล่วในภาษาที่สอง ไม่ได้เกิดจากการสอนโดยตรง แต่จะปรากฏออกมาเองหลังจากได้รับข้อมูลป้อนเข้าที่ได้ความหมายทางการฟังมาอย่างเพียงพอรวมทั้งมีระยะเวลาในการปรับตัว (Krashen. 1983 : 35)

2.2 การลดการสกัดกั้นทางด้านความรู้สึก (Low Affective Filter) เป็นสิ่งที่จะเปิดโอกาสให้ผู้รับภาษารับข้อมูลป้อนเข้าไป เพื่อจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการรับรู้ภาษาได้เต็มที่ ซึ่งความรู้สึกนี้ประกอบด้วย แรงจูงใจ (Motivation) ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะประสบผลสำเร็จในการรับรู้ภาษามาก ความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence) จะทำให้เกิดการรับรู้ภาษาที่สองได้ดี และความวิตกกังวล (Anxiety) ถ้าทำให้ลดลงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นการลดความวิตกกังวลเป็นรายบุคคลหรือทั้งห้องเรียน (เบญจา สืบเสน 2530 : 12; อ้างอิงมาจาก Krashen 1983)

แครชเชน (Krashen. 1982 : 10 - 11) ได้เสนอคุณลักษณะของข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสมในการรับรู้ภาษา การสอนไว้ดังนี้

1. ข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสมจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้
2. ข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสมจะต้องน่าสนใจและเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
3. ข้อมูลที่ป้อนเข้าที่เหมาะสม ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับของการสอนไวยากรณ์
4. ข้อมูลป้อนเข้าจะต้องเพียงพอที่จะช่วยให้บรรลุจุดประสงค์
5. ข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสม จะต้องลดการสกัดกั้นทางด้านความรู้สึกได้
6. ข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสม จะต้องเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไป

สู่ปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ การฟัง การพูด

ความหมายของการฟัง

การฟังตามความหมายของแครชเชน (ยูนิ นุทธานิทัศน์ 2531 : 12; อ้างอิงมาจาก Krashen. 1983) ได้ให้ความหมายการฟังว่า การฟังคือ การให้ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ที่มีความหมาย (Comprehensible) อย่างพยายามบังคับนักเรียนให้พูดภาษาที่สอง หรือภาษาเป้าหมายจนกว่านักเรียนหรือผู้ฟังมีโอกาสของการรับรู้ภาษาพอสมควร

ส่วนเทอร์เรล (ยูนิ นุทธานิทัศน์ 2531 : 12; อ้างอิงมาจาก Terrell. 1982) กล่าวว่า การที่จะให้การฟังได้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายมากขึ้น อาจจะใช้ท่าทาง ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เข้าช่วยโดยเฉพาะรูปภาพ ซึ่งสามารถหาได้จากนิตยสารต่าง ๆ เมื่อมีวิธีการหลายอย่างช่วยในการให้ปัจจัยป้อนเข้าแก่นักเรียนหรือผู้ฟัง และข้อมูลนั้นก็มีความหมาย นักเรียนหรือผู้ฟังจะสามารถพูดได้ในที่สุด

การพัฒนาทักษะการฟัง - พูด

แครชเชน และ เทอร์เรล (Krashen and Terrell (เลาวัลักษณ์ รัตนวิรัช 2531 : 74 อ้างอิงมาจาก Krashen and Terrell, 1983) ได้ให้ความเห็นในเรื่องของการรับรู้ภาษาว่าเมื่อผู้เรียนได้รับปัจจัยป้อนทางภาษาที่เป็นที่เข้าใจได้ดี ผู้เรียนย่อมสามารถรับรู้ภาษาได้ดีหรือพัฒนาภาษาได้อย่างถูกกระบวนการในการพัฒนาความคิดรวบยอด กระบวนการสอนที่จัดต่อมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติภาระงานในการเรียนรู้ภาษามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง ๆ และพัฒนาจากความคิดของผู้เรียนในการสื่อความหมายได้จริงอีกด้วย

เลาวัลักษณ์ รัตนวิรัช (2531 : 74) กล่าวว่าการพัฒนาทักษะการฟังจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ผู้สอนต้องพิจารณาตั้งแต่การเลือกเนื้อหา หรือการสร้างบทเรียนที่มีภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และมีประโยชน์ในการนำภาษานั้น ๆ ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ภาษามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความหมายของภาษาที่ได้ยินได้มากขึ้นและชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ เลาวัลักษณ์ รัตนวิรัช (2531 : 77) ได้กล่าวไว้ว่าหลังจากที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฟังมากพอ ผู้สอนควรควรพยายามหากิจกรรมต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดจริง ๆ ซึ่งอาจเป็นการพูดตามอย่างที่ได้ยินหรือพูดอย่างอิสระ สิ่งสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดนั้น ควรพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังมาก่อน การฝึกพูดหลังจากได้ประสบการณ์ในการฟังมานานแล้ว จะทำให้ผู้เรียนพูดได้อย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ ความคิดรวบยอดของภาษาที่ผู้เรียนพัฒนามาจากการฟังเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูดผู้เรียนย่อมพูดได้อย่างเข้าใจความหมาย และสื่อความหมายได้ถูกต้องตามที่เขาคต้องการ

สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการฟังและการพูด จะเริ่มจากการให้ปัจจัยป้อนทางภาษาที่มีความหมายหรือเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียน เป็นจุดเริ่มของการฝึกทักษะการฟังของผู้เรียน และในการฝึกฟังต้องใช้เวลาพอสมควรจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจมากพอและพร้อมที่จะพูดได้ในระยะต่อมา การใช้สื่อทัศนูปกรณ์เข้าช่วย เช่น วีดิโอ เทปเสียง รูปภาพ

สไลด์ จะช่วยให้ผู้เรียนฟังได้อย่างเข้าใจมากขึ้นและจะเป็นประโยชน์ในการพูดจะช่วยพัฒนาทักษะการพูดให้มากขึ้น

5. ทฤษฎีแลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดบทเรียนแบบ Notional-Functional Syllabus ความหมายของ Notional-Functional Syllabus

วิลกินส์ (Wilkins, 1976 : 18) ได้ให้ความหมายของ Notional-Functional ว่าเป็นแผนการเรียนภาษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับรู้ว่าเขาจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างไร เป็นการเรียนภาษาเพื่อนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตจริง เพื่อแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดโดยการใช้ภาษาเป็นสื่อซึ่งแผน การสอนแบบนี้จะให้ประโยชน์มากในแง่ของการให้ข้อเท็จจริงทางภาษาเพื่อสื่อสารโดยมิได้ละทิ้งปัจจัยทางไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา

จอห์นสัน (Johnson, 1981 : 2) ให้ความหมายของ Function and Notion ไว้อย่างสั้น ๆ ว่าเป็นแผนการเรียนที่สามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมหรือสามารถพูดได้ถูกต้องในเวลาอันเหมาะสม (to know the right thing to say at the right time) โฮมส์ (Munby, 1983 : 1 citing Hymes, 1977) กล่าวว่า Notional - Function คือแผนการสอนที่ครูจัดเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ในบริบท (Context) และสถานการณ์ (Situation) ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ดอบสัน (Dobson, 1979 : 24) กล่าวว่าแผนการสอนแบบ Notional - Functional เปรียบเหมือนแกนวิชาของภาษา (back bone of the language course) ซึ่งมุ่งเน้นเกี่ยวกับหน้าที่ของภาษา (Language function) เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในทางการพูดหรือเขียน แทนที่จะเน้นไปยังเรื่องไวยากรณ์ ลักษณะของบทเรียนแบบนี้ หัวข้อบทเรียนจะเป็นสถานการณ์ในการใช้ภาษา เช่น การแสดงความรู้สึก การแสดงความคิดเห็น การแสดงความดีใจ เสียใจ ฯลฯ

ชจร สุขรังสรรค์ (2526 : 218) ให้ความหมายของ Notion ว่า หมายถึง ภาษาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการสื่อความหมายซึ่งแยกไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น การทักทาย (Greeting) การแสดงความขอบคุณ (Expressing thanks) การให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ, ฯลฯ

จากที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปความหมายของ Notional-Functional ได้ว่า หมายถึงการจัดแผนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์ในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตจริงของผู้เรียน โดยแยกเนื้อหาบทเรียนออกเป็นหมวดหมู่ตามหน้าที่ของภาษา (Notion) ที่จะนำไปใช้ เช่น การทักทาย การแสดงความคิดเห็น เสียใจ การแสดงความคิดเห็น ฯลฯ รวมทั้งการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับบทเรียนแบบนี้ เพื่อจะนำไปสู่ผลสำเร็จของจุดประสงค์ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร

ประวัติความเป็นมาของ Notional-Functional Syllabus

เฟิร์ท (Firth, 1957: 34-37) ให้ความเห็นว่า การสอนภาษาแบบเก่า หรือ ทฤษฎีโครงสร้างเป็นการสอนภาษาแบบเน้นไวยากรณ์ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ทางภาษาที่เรียนมาสื่อความหมายได้ ทั้ง ๆ ที่ได้ใช้เวลาหลายปีในการเรียน ความล้มเหลวในการสอนภาษาแบบนี้มิได้เกิดขึ้นเพราะผู้เรียนขาดความสามารถ แต่เกิดจากการที่ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาและมักจะสอนภาษาโดยอธิบายหน้าที่ของภาษาออกมาในรูปไวยากรณ์ ทำให้ผู้เรียนรู้กฎไวยากรณ์ กระสวนประโยค แต่ไม่รู้ว่า โอกาสไหน สถานการณ์ใดสมควรจะใช้ประโยคอะไรได้บ้าง

จากการสอนภาษาโดยเน้นไวยากรณ์อย่างเดียว ก่อให้เกิดความบกพร่องและปัญหาหลายอย่าง และทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบความล้มเหลว จึงมี นักภาษาศาสตร์และครูสอนภาษาอังกฤษหลายคนเขียนบทความอภิปรายถึงข้อบกพร่องของการสอนภาษาโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างอย่างมากมายรวมทั้ง วิลกินส์ (Wilkins, 1976 : 74-76) จนเป็นเหตุก่อให้เกิดการสอนภาษาตามแนวใหม่ที่เริ่มเน้นเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการสื่อความหมาย แล้วพิจารณาว่า จากเนื้อหาและจุดมุ่งหมายนี้ เราจะนำไปปฏิบัติจริงหรือสื่อความหมายในสถานการณ์จริงได้อย่างไร ในการดำเนินการสอนแบบใหม่นี้ จะสอนเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนให้สามารถนำเอาภาษาไปใช้ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ ซึ่งวิลกินส์ ใช้คำศัพท์เฉพาะเรียกว่า "เซตไววอล คิท" (Survival Kit) อันหมายถึง ภาษาที่ผู้เรียนต้องการอย่างน้อยที่สุดก็เพื่อไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน แนวการสอนภาษาแบบใหม่นี้ ก็คือ Notional-Functional Syllabus

เมื่อนักภาษาศาสตร์และครูสอนภาษาอังกฤษมีความเชื่อในการสอนแบบใหม่นี้แล้ว จึงได้คิดสร้างแผนการสอน Notional - Functional ขึ้นมาใช้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดของตนเองออกมาโดยอาศัยไวยากรณ์ที่สัมพันธ์กับภาษาที่จะต้อง

นั้นเป็นสื่อ โดยที่แผนการสอนแบบใหม่นี้จะเน้นความสำคัญของความสามารถในการสื่อความหมายเป็นสำคัญ การจัดเนื้อหาการสอนก็จะจัดโดยแบ่งภาษาออกตามเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนตาม Notion คือแยกแยะตามหน้าที่ของภาษาที่จะนำไปใช้มากกว่าการจัดตามรูปหัวข้อทางไวยากรณ์ ด้วยเหตุนี้เองแผนการสอนแบบนี้จึงได้ชื่อว่า Notional - Functional Syllabus

แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ถ้านักเรียนเรียนภาษาอังกฤษตามแบบใหม่นี้แล้ว นักเรียนจะได้เรียนแต่การพูดเพียงอย่างเดียว เพราะ Notion - Function เน้นทักษะฟัง-พูด เมื่อนักเรียนสามารถพูดได้อย่างคล่องแล้วก็จะมีการสอนโดยเน้นพิเศษเฉพาะการอ่านและการเขียน แต่เท่าที่ปรากฏทุกวันนี้ผู้เรียนแม้จะมีทักษะการอ่านอย่างคล่องแคล่วแล้วก็ยังคงพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ก็มีแน่นอนที่สุดว่าครูสอนภาษาอังกฤษในอนาคตตามทฤษฎี Notional - Functional นี้จำเป็นจะต้องพูดภาษาอังกฤษได้ดีทั้งในด้านการใช้ไวยากรณ์ การออกเสียงและการใช้คำที่รวมทุกอย่าง สรุปว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนว Notional - Functional นอกจากผู้เรียนจะพูดได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องแล้วยังจะเป็นบันไดนำไปสู่ความสำเร็จและลดปัญหาทางด้านการอ่านและการเขียนต่อไปในอนาคตอีกด้วย

ประเภทของ Notional Functional

วิลกินส์ (Wilkins. 1976 : 87 - 95) จัดประเภทของการสอนแบบ Functional โดยแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของความหมายเป็นเกณฑ์คือ

1. ประเภทไวยากรณ์เพื่อสื่อความหมาย (Semantic - Grammatical Categories) ซึ่งเป็น Notion ประเภทที่เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ ได้แก่
 - 1.1 เวลา เช่น การบอกเวลา ณ จุดใดจุดหนึ่ง เช่น On Monday
 - 1.2 การบอกเวลาเป็นช่วงระยะเวลา เช่น For five years
 - 1.3 ความถี่ตั้งแต่ never จนถึง always
 - 1.4 ลำดับที่ตั้งแต่ first, second, third,.....then, next, etc.
 - 1.5 จำนวนหรือปริมาณตั้งแต่ 1, 2, 3,.....หรือ all, some เป็นต้น
 - 1.6 ขนาดหรือมิติ เช่น น้ำหนัก ระยะทาง ความกว้าง - ยาว ฯลฯ
 - 1.7 การบอกจุดที่ตั้งหรือบอกตำแหน่ง เช่น in, on, at, under etc.

- 1.8 การบอกลักษณะการเคลื่อนที่ เช่น to, from, cut of etc.
- 1.9 การบอกผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ ผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำ ฯลฯ
- 1.10 การทำนาย คาดการณ์ หรือให้รายละเอียด เช่น a fat man
- 1.11 บริบทที่เกี่ยวข้องกับประโยคที่พูดถึง หรือกล่าวอ้างถึงในแง่ของเวลา สถานที่ และบุคคล เช่น now, then, this man, that man, here etc.

2. ประเภทคำถามหรือข้อความ หรือประโยคคาดคะเน (Modal meaning categories) เป็นคำพูดที่แสดงถึงการคาดคะเนว่า สิ่งใดอาจจะเกิดขึ้น น่าจะเกิดขึ้น หรือน่าจะเป็นไปได้ เช่น It is certain that...../ I'm certain that....../ He must be...../ I could be...../ He may be.....etc.

3. ประเภทของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารตามหน้าที่ของภาษาในลักษณะต่าง ๆ (Communicative Function) เป็นลักษณะหน้าที่ทางภาษาที่จำเป็นและสำคัญมากต่อการสอนภาษาเพราะเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาโดยตรง โดยสอนไวยากรณ์ในลักษณะสอดแทรกไว้ตาม Notion ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม แบ่งตามหน้าที่ของภาษาที่จะนำไปใช้ได้ 6 ชนิด คือ

3.1 หน้าที่ของภาษาเพื่อการตัดสินใจ ประเมินค่า เช่น การยอมรับ การไม่ยอมรับ การยกโทษ การกล่าวขอโทษ ฯลฯ

3.2 หน้าที่ของภาษาเพื่อการชักชวน จูงใจหรือลอบโยนผู้อื่นให้คล้อยตาม เช่น การชักชวน การออกคำสั่ง การดำหนิ การขอโทษ การยกโทษ ฯลฯ

3.3 หน้าที่ของภาษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรื่องราว ทักทาย ความคิดเห็น การโต้แย้ง หรือถกเถียง เช่น การเห็นด้วย สนับสนุน การปฏิเสธ ฯลฯ

3.4 หน้าที่ของภาษาเพื่อแสดงการสรุป การประมวลความคิด การให้เหตุผล ชักถามเหตุ การเปรียบเทียบ การพิสูจน์ ฯลฯ

3.5 หน้าที่ของภาษาเพื่อแสดงความรู้สึก อาจเป็นในแง่บวกหรือลบก็ได้ เช่น ความพอใจ - ไม่พอใจ ความดีใจ - เสียใจ ฯลฯ

3.6 หน้าที่ของภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกสัมพันธ์เกี่ยวข้อง เช่น การทักทาย การแสดงความขอบคุณ การยกย่องสรรเสริญ ฯลฯ

การนำ Notional - Functional Syllabus มาประยุกต์ใช้

จะเห็นได้ว่า แผนการสอนแบบ Notional - Functional แบ่งภาษาออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามที่คนส่วนมากใช้ในการสื่อความหมาย จากหัวข้อเหล่านี้เราสามารถสร้างบทเรียนตามลักษณะหน้าที่ของภาษาที่จะนำไปใช้ขึ้นได้ ดังเช่น การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ (Emotional relations) เราก็อาจตั้งหัวข้อว่า การทักทาย (Greeting) หรือจากหัวข้อการถามไถ่ ก็อาจตั้งหัวข้อบทเรียนว่า การซักถามรายละเอียด (Asking for informations) หรือการแสดงความรักชอบไม่ชอบ (Expressing Likes or dislikes) ได้โดยที่ผู้สอนสามารถจะปรับเนื้อหาของ Notion ให้ยากหรือง่ายตามความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น ถ้าเราจะสอนนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงความเห็นด้วยไม่เห็นด้วย (Agreement and Disagreement) ในระดับผู้เริ่มเรียน การสอน Yes และ No เป็นคำเดียว ๆ ก็อาจเป็นการเพียงพอแล้ว เมื่อนักเรียนเรียนในระดับสูง จึงค่อยสอนประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อนขึ้น

วัสดุการสอน

วัสดุการสอนที่เหมาะสมกับการสอนแบบ Notional - Functional นี้ต้องเป็นวัสดุการสอนที่ใช้ภาษาที่เจ้าของภาษาใช้กันจริง ๆ เราเรียกวัสดุการสอนภาษาของจริง (authentic language materials) การใช้วัสดุการสอนที่เป็นของจริง (authentic) จะช่วยให้ผู้เรียนเคยชินกับภาษาที่ชนชาติเจ้าของภาษาใช้พูดหรือเขียน และทำให้เข้าใจภาษาที่ได้ยินได้ฟัง เมื่อผู้เรียนมีการติดต่อสื่อสารกับชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษจริง การใช้วัสดุการสอนแบบนี้จะไม่ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างความรู้ที่ได้จากการเรียนในห้องเรียนกับความสามารถที่จะใช้ภาษาในชีวิตจริง

วัสดุการเรียนการสอนที่ดีที่สุดก็คือ โกรทคัม เทปโกรทคัม เพราะผู้เรียนได้ยินทั้งภาษาที่ชนชาติเจ้าของภาษาพูดพร้อมทั้งเห็นภาพตลอดจนสภาวะการณ์ และสีหน้า ท่าทาง ประกอบคำพูดที่จะช่วยให้ประโยคหรือข้อความคำพูดที่ได้ยินมีความหมายยิ่งขึ้น ชจร สุขรังสรรค์ (2526 : 253)

เทคนิคที่ใช้ในการสอน

เทคนิคการสอน

เนื่องจากการจัดเนื้อหาตามแนวการสอนแบบ Notional-Functional เป็นการจัดแผนการสอนโดยแยกเนื้อหาบทเรียนออกเป็นหมวดหมู่ตามหน้าที่ของภาษา เพื่อจุด

ประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถนำเอาภาษาอังกฤษไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตจริงได้ และ
 สถานการณ์เรียนในห้องเรียนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ฝึกพูด สนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามลักษณะเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
 เทคนิคหรือวิธีสอนที่เหมาะสมที่สุด คือการให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ
 ซึ่งในเรื่องนี้ ชจร สุขรังสรรค์ (2526 : 278) ให้ความเห็นว่าการแสดงบทบาทสมมติ
 เป็นเทคนิคการสอนที่ดีและเหมาะสมที่จะนำมาใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอาการสอน
 ด้วยเทคนิคบทบาทสมมติซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกพูดสนทนาในสถานการณ์
 ต่าง ๆ และสถานการณ์ที่จัดเป็นสถานการณ์ตามลักษณะหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏในสังคม
 หรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมาใช้ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถใน
 การใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดเพื่อสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมของ
 เจ้าของภาษา

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing)

1. ความหมายของบทบาทสมมติ

ความหมายของบทบาทสมมติ นักการศึกษาหลายท่านได้นิยามความหมายของบทบาทสมมติไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

แฟนนี แชนเฟล และยอร์จ แชนเฟล (Fannie and George Shaftel 1982:12) ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นวิธีการแก้ปัญหาด้วยระบบกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสศึกษาปัญหาจริงในชีวิตมนุษย์ และได้อภิปรายหาข้อสรุปหรือคำตัดสินที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุดต่อปัญหานั้น ๆ

โดยทั่วไปแล้วการแสดงบทบาทสมตีมักจะประกอบด้วยสถานการณ์แห่งปัญหาหรือเรื่องราวจริง หรือกรณีเฉพาะอย่าง ซึ่งประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเป็นผู้มีส่วนร่วมที่จะต้องหาคำตอบหรือคำตัดสินเพื่อแก้ปัญหา และการแสดงบทบาทสมมติที่เป็นเรื่องราวแห่งปัญหามักจะเป็นแบบปลายเปิด อะไรกำลังเกิดขึ้นแล้วหาหนทางที่เป็นไปได้มาแก้ในปัญหานั้น โดยความเป็นจริงในชีวิตมนุษย์แล้วเมื่อเราเผชิญต่อปัญหาหรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ เราจะต้องมีความรู้สึก (feel) มีบทบาท (act) แล้วก็คิด (think) และมักจะคิดไปตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองซึ่งอาจแตกต่างไปจากที่คนอื่น ๆ คิดต่อปัญหานั้น

การสอนแบบนี้ผู้สอนจึงมีหน้าที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึก เกิดความคิดและแสดงออกซึ่งบทบาท (feel, think, act) โดยการแสดงกิริยาท่าทางและแสดงออกทางการพูดเพื่อหาหนทางที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ นี่คือการเป้าหมายหลักในกระบวนการทั้งหมดของการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมติ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 89) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติว่า ประกอบด้วยการแสดงที่ไม่มีการข้อมลวงหน้า ซึ่งผู้แสดงพยายามที่จะทำให้สถานการณ์นั้น ๆ ชัดเจนสำหรับตนเองและสำหรับผู้ดูด้วย จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติต้องการช่วยให้ผู้ดูได้เข้าใจสถานการณ์ด้วยตนเอง ดังนั้นสถานการณ์ที่สมมติขึ้นจึงต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงอย่างยิ่ง และผู้แสดงต้องมีปฏิกิริยาตอบโต้ในสถานการณ์อย่างอิสระด้วยตนเองเท่าที่จะทำได้

ทศนา แชนมณี (2519 : 41) กล่าวว่าบทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียนโดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น

สำหรับ สุภาพ วาดเขียน (2519 : 174-176) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติเป็นการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทตามที่สมมติขึ้นเทียบเคียงกับสภาพที่เป็นจริงหรือที่มีผู้กล่าวอ้างไว้ตามลักษณะที่ผู้แสดงบทบาทเข้าใจ เพื่อให้ผู้ดูเกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น หลักสำคัญของการสอนแบบนี้ก็คือ การแสดงที่ทำให้ผู้ดูเห็นจริงคล้อยตามบทบาทนั้น ๆ ไปด้วย ก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องจริงได้แจ่มชัดขึ้น และถ้านำมาอภิปรายกันก็จะได้เรื่องราวและเงื่อนไขที่ถูกต้อง

พกา สัตยธรรม (2524 : 41) กล่าวว่า การสอนแบบบทบาทสมมติเน้นการแสดงออกโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกได้หลายทาง ทั้งทางการพูดและการแสดงท่าทาง นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติ เช่น เป็นคุณพ่อ คุณแม่ ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เช่น ตำรวจ ทหาร นายแพทย์ คนใช้ คนงาน ฯลฯ

การแสดงบทบาทสมมติ อาจใช้การแสดงท่าทางต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ เช่น การทำงาน การรับประทานอาหาร การแสดงความเคารพ ยิน นิ่ง นอน ตลอดจนการเล่นบทของคนใบ้ ละครใบ้ การแสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ โดยไม่ใช้เสียง การใช้บทบาทสมตินี้อาจใช้ในกิจกรรมการสอนตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ เช่น ใช้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ในเรื่อง หรือใช้สรุปบทเรียนก็ได้เช่นกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการแสดงบทบาทสมมุติจะเห็นได้ว่า การสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งกิริยาท่าทางในการแสดงตามบทบาท และแสดงออกทางการพูด อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอนทักษะการฟัง - พูดทางภาษา และยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดเพื่อหาคำตอบได้ในการพูดคุยสนทนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ใกล้เคียงกับของจริงในการนำภาษาที่เรียนไปใช้ในชีวิต ซึ่งการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนการสอนแบบ Notional - Functional นั้น ครูได้เตรียมสถานการณ์ในการใช้ภาษาตามลักษณะหน้าที่ของภาษาที่จะนำไปใช้จริงมาให้นักเรียนได้ฝึกพูดและฟัง ให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างคู่สนทนา ซึ่งอาจมีเพียงสองคนหรือมากกว่าขึ้นไป การให้นักเรียนได้สมบทบาทในสถานการณ์หนึ่งที่ครูกำหนดให้เพื่อฝึกสนทนาโต้ตอบในกลุ่ม จึงเป็นวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการฟัง - พูดทางภาษาอย่างยิ่งวิธีหนึ่ง เพื่อสนองตอบต่อจุดประสงค์ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้

2. จุดมุ่งหมายและขอบเขตของการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 89 - 90) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการใช้บทบาทสมมุติที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

- 2.1 ช่วยขยายความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับเจตคติและความคิดต่าง ๆ
- 2.2 เป็นการสาธิตหรือสะท้อนเจตคติและความคิด
- 2.3 ทำให้เกิดความเข้าใจลุ่มลึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม
- 2.4 เตรียมผู้เรียนสำหรับการปฏิบัติเทคนิคบางประการในสถานการณ์จริง
- 2.5 เพื่อวางแผนและทดลองการแก้ปัญหา
- 2.6 เพื่อทดสอบสมมุติฐานสำหรับการแก้ปัญหา
- 2.7 เพื่อฝึกความเป็นผู้นำและทักษะอื่น ๆ ในสังคม

ขอบเขตของการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ มีดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการเตรียมตัวอย่างดี นอกจากกลุ่มจะมีความสามารถในการรับรู้และใจกว้างพอที่จะทดลองไปพร้อม ๆ กัน
2. สถานการณ์ที่ใช้ควรเป็นจริง ทำได้ และชัดเจนพอสำหรับสิ่งที่ต้องการสอน การแสดงเพื่อความบันเทิง ผู้แสดงจะต้องตระหนักว่าบทบาทเหล่านั้นควรจะตีแผ่ความเป็นจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. การใช้บทบาทสมมติอาจเป็นวิธีที่สิ้นเปลืองเวลา ปกติแล้วกระบวนการสอนแบบนี้ต้องใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมง

4. การแสดงบทบาทสมมติจำเป็นต้องมีบรรยากาศที่เป็นอิสระในการอภิปรายและซักถาม

5. การแสดงบทบาทสมมติต้องอาศัยจินตนาการของกลุ่มด้วยพอสมควร

6. บทบาทสมมติเป็นวิธีที่ต้องอาศัยกระบวนการกลุ่ม ไม่ใช่การชี้แนะของใครคนใดคนหนึ่ง และไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเลิกละ

7. การใช้บทบาทสมมติให้ได้ผล ควรให้กลุ่มได้มีความคุ้นเคยซึ่งกันและกันก่อน เพราะถ้าผู้เรียนยังใหม่ต่อกัน อาจทำให้ผลของปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสถานการณ์ไม่ดีเท่าที่ควร

พอจะสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายและขอบเขตของการสอนโดยใช้บทบาทสมมติได้ว่า ครูผู้สอนสามารถนำการใช้บทบาทสมมติเพื่อช่วยขยายความคิดความเข้าใจของผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจลุ่มลึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม และเป็นการช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน และในการแสดงบทบาทสมมตินั้นผู้เรียนควรได้เตรียมตัว และสถานการณ์ที่ใช้ควรเป็นจริง ผู้เรียนจะต้องเสาะแสวงหาให้สมกับบทบาท การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีอาศัยกระบวนการกลุ่ม และจะต้องมีบรรยากาศที่อิสระ ซึ่งจะทำให้การแสดงบทบาทสมมติใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงและเกิดความบันเทิง

ประเภทของการแสดงบทบาทสมมติ

การจัดบทบาทสมมติในการเรียนการสอนมี 3 ประเภท คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติในทันทีที่เรียนอยู่หรือแบบที่ไม่มีการชักซ้อมเตรียมตัวมาล่วงหน้า นักเรียนจะต้องรู้คั่นที่ โครงสร้างมาล่วงหน้าทั้งในลักษณะของความรู้เดิมหรือความรู้พื้นฐาน และความรู้เรื่องคั่นที่ โครงสร้าง เสียงใหม่ ที่ได้เรียนในบทนั้น ๆ แล้วนำมาผสมผสานกันเข้าเพื่อแสดงออกทางพฤติกรรมโต้ตอบและกริยาท่าทางประกอบ โดยครูเป็นผู้กำหนดและอธิบายสถานการณ์นั้น ๆ อย่างละเอียดและอาจใช้เอกสารประกอบเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้เรียนด้วย จนกระทั่งนักเรียนเห็นภาพบทบาทที่จะแสดงในเรื่องราวหรือสถานการณ์นั้น ๆ และสามารถพูดประโยค ข้อความ หรือถ้อยคำออกมาได้เองอย่างถูกต้องเหมาะสม ในขณะเดียวกันครูเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดประโยคที่ไม่คาดหวังได้ คือให้อิสระแก่นักเรียนในการพูดตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองอันเป็นการส่งเสริมความคิดอิสระอีกด้วย

2. การแสดงบทบาทสมมุติโดยที่กำหนดเรื่องราวและเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า หมายถึง การที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดเรื่องราวหรือสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า รวมทั้งได้ตกลงกันไว้ก่อนว่าจะให้ใครแสดงบทบาทอะไร แล้วให้นักเรียนไปเตรียมสิ่งที่จะพูดและแสดงมาด้วยตนเอง หรือโดยการร่วมปรึกษากันหรือกับเพื่อน ๆ ตามแนวทางที่ครูมอบหมายให้ มีการกำหนดเวลาของการแสดงไว้ให้พอเหมาะกับแต่ละเรื่องราวหรือสถานการณ์ รวมทั้งมีการเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ที่จำเป็นไว้ตามสมควร ให้นักเรียนที่เหลือทำหน้าที่สังเกตการแสดงบทบาทและแสดงความคิดเห็นประกอบด้วย และได้ทดลองแสดงเองในภายหลังตามความเหมาะสม

3. การแสดงบทบาทเป็นแบบละคร หมายถึง การแสดงบทบาทสมมุติที่มีการเตรียมการและชักซ้อมไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกับแบบที่สอง แต่การแสดงบทบาทในแบบนี้เน้นการแสดงที่เป็นเชิงละคร วรรณคดี นิทาน หรือเรื่องตลกขบขัน ซึ่งอาจมีเนื้อหาเรื่องราวมากยิ่งขึ้นกว่าสองแบบแรก การจัดฉาก เวทีและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เป็นส่วนประกอบในเรื่องอาจต้องดูให้สมจริงมากยิ่งขึ้นกว่าสองแบบแรกด้วย

การแสดงบทบาทสมมุติทั้งสามแบบที่กล่าวมานั้น ในการทดลองสอนเพื่อวิจัยในครั้งนี้จะเน้นการแสดงบทบาทในสองแบบแรกมากกว่าแบบที่สาม คือเป็นเรื่องราวสถานการณ์ที่ไม่มีการเตรียมตัวมาล่วงหน้าเป็นส่วนใหญ่และอาจมีบางเรื่อง บางสถานการณ์ ที่กำหนดให้นักเรียนแยกกลุ่มกัน เช่น กลุ่มละ 4-5 คน ไปเตรียมเรื่องที่จะแสดงมาในวันถัดไป เพื่อเน้นสถานการณ์ที่ได้เรียนไปแล้วในชั่วโมงนั้น ๆ และเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และเป็นการให้อิสระแก่ผู้เรียน ในการไปศึกษาค้นคว้าบทพูดสนทนาด้วยตนเองหรือคิดสร้างประโยค คำพูด ข้อความ ถ้อยคำด้วยตนเองตามความรู้ความสามารถที่มีอยู่ อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ และการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

3. กระบวนการในการใช้บทบาทสมมุติ

กระบวนการในการใช้บทบาทสมมุติ ทิศนา ขัมมณี (2519:41-47) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการใช้บทบาทสมมุติแบบใดก็จะมีกระบวนการในการใช้คล้ายคลึงกันเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ กำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอน

1. การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา ในขั้นนี้ครูจะต้องวิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์ออกมาให้ได้ว่า อะไรคือปัญหาหรือจุดที่ต้องการจะเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอนให้ชัดเจน

2. การกำหนดสถานการณ์และบทบาทสมมติ เมื่อได้ปัญหาที่ชัดเจนแล้วครูจะต้องกำหนดสถานการณ์ที่ง่ายและชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งเขียนบทบาทสมมติที่จะให้ผู้แสดงแสดงบทบาทสมมติที่เขียนขึ้นนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ขึ้นแสดงแบ่งออกเป็น 7 ตอนดังนี้

1. การอ่านเครื่อง หมายถึง การนำผู้เรียนให้ไปสู่เรื่องที่จะศึกษา หรือปูพื้นให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ในขั้นนี้ครูอาจจะเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนฟัง การเล่าเรื่องในขั้นการอ่านเครื่องนี้จะนำไปมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่กำหนดไว้

2. การเลือกตัวผู้แสดง การเลือกตัวผู้แสดงอาจกระทำได้ 2 ลักษณะ คืออาจจะเลือกตัวผู้แสดงที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะที่มอบหมายให้ก็ได้ ในกรณีแรกการแสดงจะช่วยให้กลุ่มเข้าใจปัญหาได้ดี เพราะการแสดงเป็นไปโดยไม่เคอะเขิน ในกรณีหลังการแสดงจะช่วยให้ผู้แสดง และผู้ชมได้เข้าใจถึงบทบาทของผู้ที่มีลักษณะแตกต่างออกไป ดังนั้นการเลือกตัวผู้แสดงจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการแสดงและการสอนเป็นสำคัญ

3. การจัดฉากแสดง การจัดฉากเป็นการจัดฉากแบบสมมุติขึ้นมาเพื่อให้การแสดงนั้นใกล้เคียงกับความเป็นจริง การจัดฉากอาจจะจัดอย่างง่าย ๆ โดยการเลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียวไปจนถึงการจัดฉากแบบหรูหรา

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ การใช้บทบาทสมมติในการเรียนนั้นช่วยให้การเรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวาที่จริง แต่ครูจะต้องไม่ลืมว่าการเรียนนี้ไม่ใช่การเรียนเพื่อสนุกอย่างเดียว ครูควรช่วยให้ผู้เรียนหัดสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ ดังนั้นการเตรียมตัวผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น มิฉะนั้นแล้วการวิเคราะห์และการอภิปรายหลังการแสดงจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

5. การเตรียมความพร้อมก่อนแสดง การที่ผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมติให้เป็นไปอย่างธรรมชาติได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้แสดง ถ้าผู้แสดงมีความสบายใจการแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องช่วยจัดความตื่นเต้น ความประหม่า และความวิตกกังวลของผู้แสดงออกไปด้วยวิธีต่าง ๆ

6. การแสดง เมื่อผู้แสดงและผู้ชมพร้อมแล้วผู้แสดงก็เริ่มแสดงได้ การแสดงนี้ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติไม่มีการขัดกลางครั้น นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือครูหรือผู้กำกับการแสดงอาจเข้าไปช่วยได้ตามโอกาส

7. การตัดบท เมื่อผู้แสดงเริ่มแสดงไปได้เป็นเวลาพอสมควรแล้ว ครูหรือผู้กำกับการแสดงควรตัดบทหรือหยุดการแสดงไม่ควรปล่อยให้การแสดงเยิ่นเย้อไป เพราะจะทำให้เสียเวลา และผู้ชมเกิดการเบื่อหน่าย การตัดบทจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- 7.1 เมื่อการแสดงนั้นให้ข้อมูลเพียงพอที่กลุ่มจะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้แล้ว
- 7.2 กลุ่มพอจะเดาได้ว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไรถ้ามีการแสดงต่อไป
- 7.3 ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้เพราะเกิดความเข้าใจผิดบางประการ
- 7.4 เมื่อการแสดงจบแล้ว

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง การวิเคราะห์การแสดงมักจะเป็นไปในรูปการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดง ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ การอภิปรายจะเป็นไปในรูปใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน บางครั้งอาจให้ผู้แสดงเปิดเผยความรู้สึกและเสนอความเห็นก่อนแล้วจึงให้ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์เสนอความคิดเห็น การอภิปรายจะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา และเน้นที่เหตุผลของการแสดงออกพร้อมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกมา โดยปกติการอภิปรายจะไม่มุ่งว่าใครแสดงดีไม่ดียังไร วัตถุประสงค์ของการแสดงคือ การฝึกทักษะ การเรียนรู้ ครูจะต้องช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบโดยอาจใช้วิธีการตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนะแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ หรือถ้าหากการแสดงครั้งแรกได้ผลไม่เป็นที่พอใจ ครูอาจให้แสดงซ้ำหรือแสดงเพิ่มเติมได้เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากไม่มีความจำเป็นต้องแสดงใหม่ ครูสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแรกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังจากการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้ว ครูอาจกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายทั่ว ๆ ไป ซึ่งโดยมากจะเป็นการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟัง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงทำให้ผู้เรียนสามารถหาข้อสรุปหรือแนวคิดรวบยอดจากเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

4. เทคนิคการใช้บทบาทสมมติในวิชาภาษาอังกฤษ

อรอนงค์ หิรัญบุรณะและสุภาณี เทียรเจริญ (2525 : 39-41) ได้เสนอแนะว่าเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติที่สามารถใช้สอนภาษาได้เกือบทุกทักษะ เช่น ทักษะพูด ทักษะอ่าน ทักษะเขียน การใช้เทคนิคนี้ในการสอนพูด (Speaking) อาจทำได้โดยครูจะแบ่งผู้เรียนเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มแล้วแต่จำนวนของบทที่มีอยู่แล้วค่อยแจกบัตรกำหนดบทบาท (Role card) ซึ่งผู้เรียนอาจเป็นผู้เลือกเองหรือครูเป็นผู้เลือกให้ หลังจากนั้นครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาบทบาทของตนเป็นเวลา 5-10 นาที โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำทางด้านภาษา (Resource person) และช่วยตอบปัญหาของนักเรียน (เป็นภาษาอังกฤษ) เมื่อผู้เรียนเตรียมบทสนทนาของตนแล้วจึงเริ่มสนทนาโต้ตอบโดยที่ไม่ควรอ่านต้นฉบับที่เตรียมไว้จะทำให้การสนทนาไม่สมจริง ริชาร์ด (Richard, 1970) เสนอว่าคู่สนทนาควรใช้หลัก "Talk and listen" คือผู้พูดจะเหลือบดพูดร่างพอเข้าใจแล้วพูดออกมาเองโดยที่ตามองคู่สนทนาอยู่ตลอดเวลา แล้วคอยฟังว่า คู่สนทนาจะพูดโต้ตอบว่าอย่างไร เพื่อจะโต้ตอบกลับไปได้ ช่วงนี้ครูอาจจะให้ผู้เรียนทุกคนแสดงพร้อมกัน โดยครูเป็นผู้สังเกตการณ์ไปรอบ ๆ ห้อง หลังจากนั้นถ้าเป็นไปได้ครูควรเลือกผู้เรียนบางคู่หรือบางกลุ่มมาแสดงให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ดู เมื่อจบแล้ว ครูอาจถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจหรือครูอาจให้ผู้เรียนถามกันเองในรูปแบบของการอภิปราย

การสอนการพูดในระดับสูงนั้น มักนิยมการใช้เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติเพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารหรือแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเต็มที่

สุวิทย์ พงษ์ทองเจริญ (2521 : 199 - 200) กล่าวว่าการเล่นบทบาทสมมติจะใช้ได้ทั้งในการฝึกพูดบทสนทนาและภายหลังการอ่าน การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้นักเรียนไม่อายที่จะพูดเพราะขณะนั้นตนแสดงในฐานะเป็นคนอื่น นักเรียนจะกล้าพูดและสนุกต่อการได้เล่นละคร

สรุปได้ว่า เทคนิคการใช้บทบาทสมมติในวิชาภาษาอังกฤษโดยการกำหนดสถานการณ์ กำหนดสมมติและบทบาทให้นักเรียนจะช่วยในการฝึกการใช้ภาษาในการสื่อสารของนักเรียน และนักเรียนทุกคนจะได้มีโอกาสสนุกสนานเพลิดเพลินกับการได้ชมและการแสดงออก

บทบาทของผู้เรียนในการใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติในวิชาภาษาอังกฤษ

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ และสุภาณี เทียรเจริญ (2525 : 39) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องรู้สถานการณ์ รู้คำศัพท์และไวยากรณ์
2. ผู้เรียนต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมที่จะสวมบทบาทสมมุติขึ้น
3. ผู้เรียนจะต้องใช้จินตนาการและสมมุติว่าถ้าตนไปอยู่ในเหตุการณ์เช่นนั้นจะทำอย่างไรและจะพูดอะไร แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนจะต้องเป็นตัวของตัวเองและทำทุกอย่างให้เป็นไปตามธรรมชาติ

ประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติในวิชาภาษาอังกฤษ

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ และสุภาณี เทียรเจริญ (2525 : 41) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมุติว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกใช้คำศัพท์และสำนวนใหม่ ๆ ในสถานการณ์ที่เขาจะพบจริง ๆ และการที่ผู้เรียนรู้สึกสนุกและพอใจในผลงานของตนเองโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและการทำกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจแล้วเขาจะกล้าพูดกล้าแสดงออกซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เออร์ (Ur. 1981 : 9-10) ได้กล่าวถึงผลดีของการใช้บทบาทสมมุติไว้ดังนี้ สมมุตินักเรียนไม่ได้จำกัดบทบาทของตนเองอยู่เพียงภาษาที่ใช้ในชั้นเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติมักจะมีพื้นฐานมาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง ดังนั้น สำนวนที่ใช้ในการสื่อสารเหล่านี้จะใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงอย่างมาก ซึ่งนักเรียนสามารถนำเอาภาษาและสถานการณ์เหล่านี้ไปใช้กับสถานการณ์จริง ๆ ที่นักเรียนพบนอกชั้นเรียนได้

ลิวริงสโตน (Livingstone. 1983 : 25-29) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติในการเรียนภาษาไว้ดังนี้

เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด การแสดงบทบาทสมมุติที่ถือว่าประสบผลสำเร็จนั้นนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างจริงจังเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ของช่วงเวลาทั้งหมด และกิจกรรมดังกล่าวควรเป็นสิ่งที่นักเรียนอาจจะต้องประสบนอกห้องเรียนได้อีกด้วย และเขายังได้กล่าวต่อไปอีกว่า การรู้จักเลือกใช้บทบาทสมมุติ

ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจประสบการณ์และความต้องการของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความต้องการของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้นักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า ประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ได้ฝึกใช้สำนวนต่าง ๆ ในการสื่อสารซึ่งเป็นภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงและนักเรียนสามารถนำเอาภาษาและสถานการณ์เหล่านี้ไปใช้กับสถานการณ์จริงที่นักเรียนพบนอกชั้นเรียนได้

การสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูดที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับมาจากขั้นตอนการสอนของทิสนา แชมมณี (2519:41-47) ซึ่งมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียมการ การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา กำหนดสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ กำหนดว่าอะไรคือจุดที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอนให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2. ขั้นแสดง/ขั้นการสอน การนำเข้าสู่บทเรียนจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเช่น โดยการใช้รูปภาพประกอบการเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติโดยการให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลป้อนเข้าที่มีความหมายหลังจากที่ผู้เรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายมากพอแล้ว ครูจัดกิจกรรมและแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกแสดงออกถึงการใช้ภาษาซึ่งอาจเป็นการเลียนแบบจากสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น หรือ เป็นการแสดงออกที่อิสระโดยแสดงบทบาทตามสถานการณ์และเวลาที่กำหนด ก่อนการแสดงครูจำเป็นต้องช่วยจัดความตื่นเต้น ความประหม่า ความวิตกกังวลของผู้แสดงออกไปด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จะต้องให้เด็กเกิดความพร้อม พร้อมที่จะพูดก่อนถึงให้เด็กกล้าแสดงออก

ขั้นที่ 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ให้ขั้นนี้จะเป็นการอภิปรายร่วมกัน การอภิปรายจะเป็นไปในรูปใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน และการอภิปรายจะไม่มุ่งว่าใครแสดงดีหรือไม่ดี เพราะวัตถุประสงค์ของการแสดงคือ การฝึกทักษะ การใช้ภาษาในสถานการณ์และบทบาทที่กำหนด และหาข้อสรุปในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบโดยใช้วิธีการตั้งคำถามเกี่ยวกับ การแนะนำตัว การทักทาย การขอโทษ ฯลฯ

ขั้นที่ 4. ขึ้นแสดงเพิ่มเติม หลังขึ้นการวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดงแล้ว เมื่อหาข้อสรุปได้แล้วอาจจะให้แสดงเพิ่มเติมเพื่อเน้นในบางจุดที่ควรเพิ่มหากไม่มีความจำเป็นครูอาจไม่ให้แสดงเพิ่มเติมก็ได้

ขั้นที่ 5. ขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้อภิปรายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดกว้างขวางขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้น นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียนได้

หมายเหตุ ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูจะเดินดูและให้คำปรึกษาตามกลุ่มต่าง ๆ เมื่อเสร็จแล้วให้นักเรียนลองลงกระดาษ(ส่งครูหลังจากแสดงบทบาทสมมติ-วิเคราะห์ และอภิปรายผลการแสดง) ครูตรวจดูการใช้ภาษาของนักเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

งานวิจัยในต่างประเทศ มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2517 ลี (Lee. 1974 : 269-290) ได้ทดลองสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาโดยใช้การแสดงละคร (Dramatic Play) มาประกอบการสอนผลปรากฏว่าช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งที่เขาต้องการรู้ได้อย่างสนุกสนาน ผู้เรียนสนใจและได้ร่วมกรรมในการเรียนโดยทั่วถึงและได้อย่างสนุกสนาน ผู้เรียนสนใจและได้ร่วมกิจกรรมในการเรียนโดยทั่วถึงและได้เสนอแนะว่าการแสดงนี้ไม่จำเป็นต้องจัดเป็นเวที แต่จะจัดที่ใดก็ได้

และต่อมาในปีเดียวกันนี้ ชาลส์ (Charles. 1974 : 4712-4713) ได้ทำการสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 294 คน โดยใช้เวลาดลอง 5 สัปดาห์ พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปี 2521 วากเนอร์ (Wagner. 1978 : 244-245) ได้ทดลองใช้การบทบาทสมมติเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกันระหว่างกลุ่มชนโดยทดลองกับนักเรียนอายุ 8-9 ปี

โดยให้แสดงบทบาทของชาวอินเดียแดงที่แสดงความรู้สึกในการที่ถูกรุกรานที่อยู่เป็นการเน้นคุณค่าของการติดต่อสื่อสารโดยการแสดงท่าทางที่ไม่ใช้คำพูด ผลปรากฏว่าเด็กมีความเข้าใจและประทับใจในเรื่องที่แสดงมาก เด็กเกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจชาวอินเดียแดง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ดัดนี (Dudney. 1983 : 30-31) ได้ทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมุติชนิดมีปริศนา (Hidden-information Roleplay) ในรายวิชาภาษาอังกฤษระดับเข้มข้นโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยโรคลอร์ ซึ่งเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีผู้ช่วยศาสตราจารย์ นักวิจัยและอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีความมั่นใจ การแสดงบทบาทสมมุติจะเริ่มโดยครูหรือนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นผู้บรรยายเหตุการณ์และแนะนำตัวละครอย่างสั้น ๆ ต่อจากนั้นผู้แสดงแต่ละคนจะพูดและสวมบทบาทที่แตกต่างกันไป ซึ่งทุกคนก็จะปิดเป็นความลับ ผู้ชมก็จะต้องพยายามประมวลเหตุการณ์ที่ตัวละครแสดงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการค้นหาคำตอบของปริศนาที่แฝงไว้ในเรื่องนั้น ๆ หลังจากจบการแสดงแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มต้องทำงาน 2 อย่าง คือให้ช่วยกันกำหนดสถานการณ์ชนิดมีปริศนาที่มีผู้แสดง 5 คน และกำหนดบทบาทของผู้แสดงโดยแต่ละคนจะต้องเป็นผู้กำหนดบทบาทของตัวละครคนละ 1 ตัว ในขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่มครูก็จะเดินดูและให้คำปรึกษาตามกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มใดเสร็จแล้วให้ลอกลงในบัตรให้เรียบร้อยและนำบัตรของแต่ละกลุ่มมาลับเปลี่ยนกันแสดงตามบทบาทที่กำหนดไว้ในบัตร ผลการทดลองพบว่า การใช้บทบาทสมมุติชนิดมีปริศนาประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง ขณะดูการแสดงกลุ่มที่เป็นผู้เขียนบทบาทของตัวละครจะมีความรู้สึกว่าการกลุ่มของตนประสบความสำเร็จในการเขียนบท ผู้ชมก็จะติดตามดูการแสดงด้วยความอยากรู้อยากเห็นเพื่อที่จะค้นหาคำตอบของปริศนาซึ่งกลุ่มเพื่อน ๆ คิดขึ้น นอกจากนี้ดัดนียังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าไม่ว่าการแสดงบทบาทสมมุติจะประสบผลสำเร็จหรือมีข้อบกพร่องบ้างแต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นแบบฝึกหัดที่มีค่ามากเพราะทุกคนได้มีส่วนร่วมในการใช้ภาษาในการสื่อสารและมีส่วนร่วมในการแสดงออก

งานวิจัยภายในประเทศ

ในต่างประเทศงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้บทบาทสมมุติ ประกอบการสอนนี้มีผู้วิจัยกันมากในหลายวงการ เช่น วงการแพทย์ การแนะแนว และจิตวิทยา

แต่สำหรับประเทศไทยนั้นการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติยังไม่ค่อยมีการวิจัยแพร่หลายนักที่พอจะมีบ้างก็มักจะเป็นวิชาสังคม ส่วนวิชาอื่นๆ ยังไม่มีการวิจัยในเรื่องนี้

ในปี พ.ศ. 2522 ริมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ (2522 : 66) ได้ใช้บทบาทสมมุติในการสอนกลุ่มบูรณาการ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีแสดงบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติไม่แตกต่างกัน แต่จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และการสัมภาษณ์นักเรียน ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติมีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมาก กล่าวแสดงออกมากขึ้นและนักเรียนชอบการสอนแบบนี้มาก

ในปี พ.ศ. 2523 เญ็กนา แสงสระศรี (2523 : 61) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนลาธิตถา จำนวน 60 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่การเรียนโดยใช้บทบาทสมมุติทำให้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน และมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนมาก นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี นักเรียนสนุกสนานในการเรียนและมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้จากการเรียนไปใช้ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยการบรรยายจะสนใจเฉพาะคะแนนอย่างเดียว และจากการสัมภาษณ์นักเรียนและอาจารย์ทราบว่านักเรียนชอบการสอนโดยการใช้นบทบาทสมมุติมาก อยากให้นำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ บ้าง

ในปี พ.ศ. 2529 กุลชาติ โยสีดา (2529 : 78-82) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด และความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบบทบาทสมมุติกับวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสีคิ้ว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบบทบาทสมมุติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด และความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู

จากการอ่านผลงานวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่ากิจกรรมบทบาทสมมุติช่วยส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอาการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติมาใช้

ในการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
ทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอน
ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูดตามคู่มือครูว่า การสอนภาษาอังกฤษด้วยการสอนทั้งสองวิธีดังกล่าว
จะส่งผลต่อการเรียนแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ และนักเรียนที่ได้รับการสอน
ตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติและนักเรียนที่ได้รับการสอน
ตามคู่มือนี้ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ที่เรียนภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด ซึ่งมีอยู่จำนวน 6 ห้องเรียน เป็นนักเรียนทั้งหมดจำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ที่เรียนภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด จำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครู

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างมา 2 ห้องเรียน จากประชากรซึ่งมี 6 ห้อง โดยสุ่มมาเป็นห้อง แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องและกลุ่มควบคุม 1 ห้อง โดยมีนักเรียนในแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีดังนี้

1. แผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดเพื่อการสื่อสารแบบ Notional - Functional โดยใช้ในการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ
2. แผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด ตามคู่มือครู โดยใช้วิธีการสอนตามหนังสือ Keep Talking ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. แบบทดสอบปากเปล่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารทักษะการฟัง - พูด (Oral test)

4. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดแบบ Notional - Functional โดยใช้การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ

แผนการสอนที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนแบบ Notional - Functional

1.2 ศึกษาตัวอย่างจากแบบเรียนที่ใช้แผนการสอนแบบ Notional - Functional หนังสือแบบเรียนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและยึดเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนแบบ Notional - Functional ครั้งนี้คือ Keep Talking 1 - 2 ของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2523)

1.3 ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางด้านทักษะการฟัง - พูด จากเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาของ ขจร สุขรังสรรค์ (2526)

1.4 ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ

1.5 ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาอังกฤษ จุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด 2 (อ ๑41, อ ๑42) และขอบข่ายของเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด 1-2

1.6 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ที่จะนำมาสร้างแผนการสอน ที่จะใช้ในการทดลองครั้งนี้ จากหนังสือ Keep Talking 1-2 ได้แก่

1. Introductions and Greetings

2. Congratulations and Condolences

3. Invitation and Responses
4. Directions and Locations
5. Giving and Asking for opinions
6. Apologies and Forgiveness

1.7 สร้างแผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร โดยนำเนื้อหาจากบทเรียนในหนังสือ Keep Talking 1-2 มาปรับปรุงดัดแปลงให้เป็นบทเรียนแบบ Notional-Functional ที่ตอบสนองต่อการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร โดยใช้การสอนด้วย เทคนิคบทบาทสมมติ ได้บทเรียนตามแผนการสอนดังกล่าว จำนวน 6 ชุด เพื่อใช้ทดลองสอน 12 คาบ

แผนการสอนแบบ Notional-Functional ที่นำมาใช้ทดลองนี้มีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้

- 1.7.1 จุดประสงค์ทั่วไป
- 1.7.2 จุดประสงค์เฉพาะ
- 1.7.3 เนื้อหาและกิจกรรม

- ฟังก์ชัน (Function) พฤติกรรมทางภาษาที่จะสอน เช่น การขอโทษ การขอร้อง การถามและการบอกทิศทาง เป็นต้น

- โนชั่น (Notion) การนำฟังก์ชันมาประยุกต์ใช้ทั่ว ๆ ไป หรือเจาะจง เช่น การกล่าวขอโทษเมื่อกระทำความผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจ การขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลืองานบางอย่าง เป็นต้น

- ขอบเขตของเนื้อหา (Topic area) นำมาจากเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องในชีวิตจริงและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เช่น เกี่ยวกับครอบครัว บ้าน ที่ทำงาน โรงเรียน การจับจ่ายซื้อสิ่งของ การพักผ่อนหย่อนใจ การกีฬา การเดินทาง เป็นต้น

- การจัดฉาก (Setting) ใช้การจัดฉากอย่างง่าย บรรยายภาคแบบพื้น ๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะทำงาน ฯลฯ หรือครูขึ้นจอประกอบภาพให้นักเรียนเกิดจินตนาการในสถานการณ์นั้น ๆ

- ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ผู้สอนจะแสดงกิริยาท่าทางอย่างไรบ้างในขณะที่พูด เช่น สุกภาพ ไม่สุภาพ หรือในลักษณะสนิทสนมคุ้นเคย แบบเป็น

ทางการ เช่น การกล่าวคำปราศรัย แบบไม่เป็นทางการ ฯลฯ และจะพูดถึงอะไรบ้าง ครูมีหน้าที่แนะแนวทางหรือกระตุ้นผู้เรียนในการทำให้เกิดปฏิกิริยาเพื่อที่แสดงออกในชั้นนี้

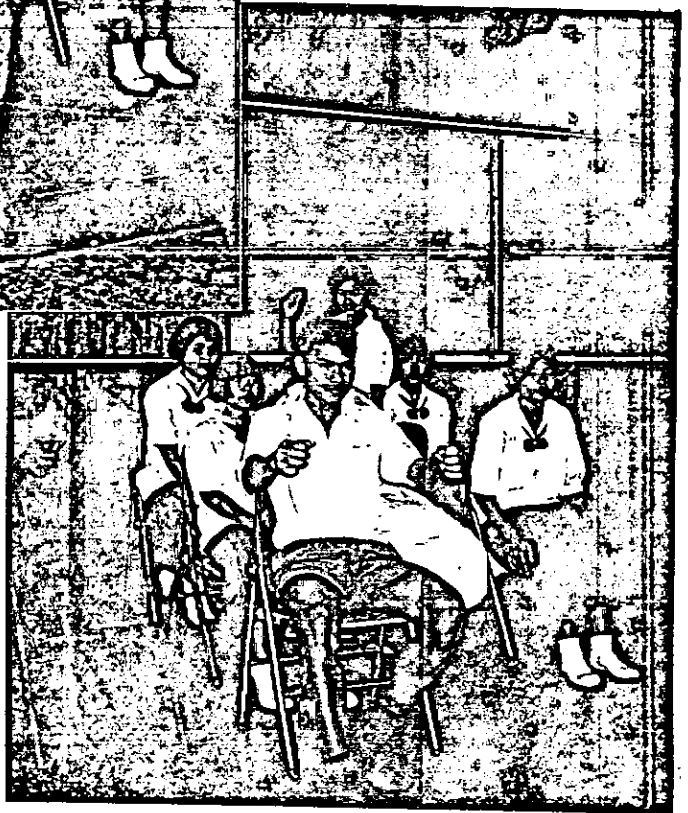
- บทบาททางสังคม (Social roles) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังหรือคู่สนทนาด้วยกัน เช่น สามิ-ภรรยา ผู้ร่วมงาน เพื่อร่วมชั้นเรียน ผู้ซื้อ-ผู้ขาย ลูกน้องกับหัวหน้า หรือคนไทยกับชาวต่างชาติ เป็นต้น

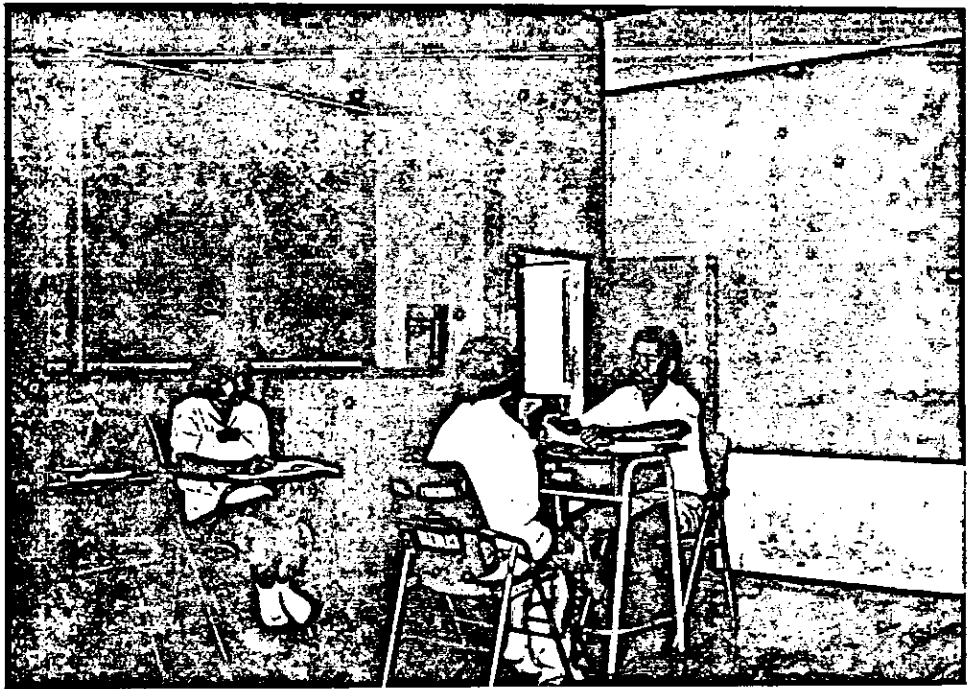
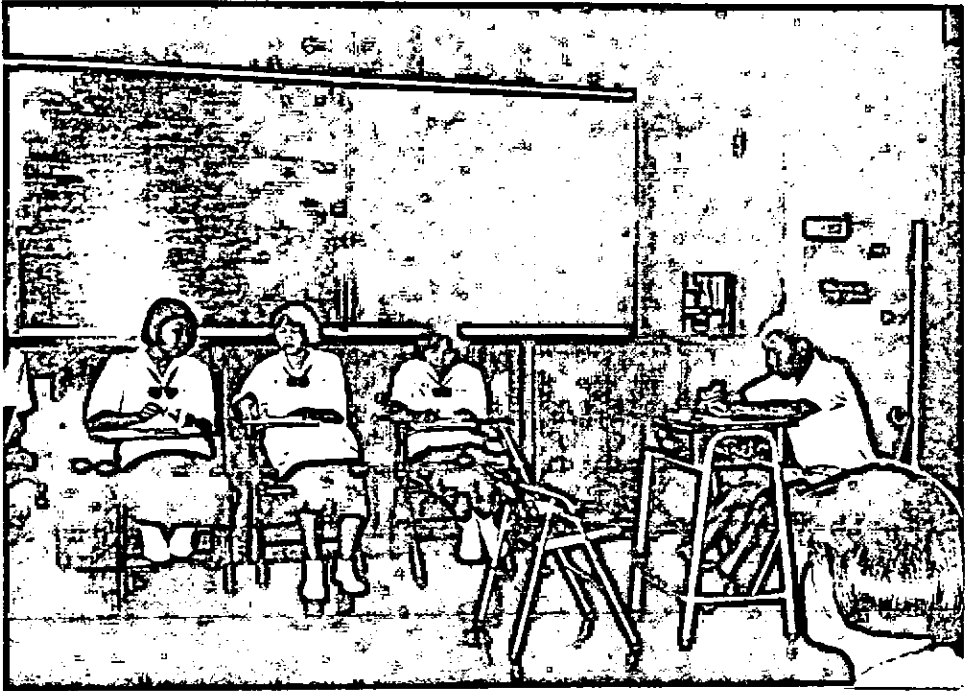
- ลักษณะของข้อความที่พูด (Exponents) เช่น เป็นส่วนประโยค (Sentence Patterns) สำนวน (Idioms) กล่าวอุทาน (Interjection) คำกริยา ฯลฯ ซึ่งลักษณะของข้อความดังกล่าวจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาคือ พยางค์ขึ้น โทนขึ้น ขอบเขตของเนื้อหา สถานที่ เวลา และบทบาททางสังคม

- สถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนฝึกอย่างอิสระ ในส่วนสุดท้ายของแต่ละโน้ต จะกำหนดสถานการณ์สมมติประมาณ 3-4 สถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้จับคู่หรือแยกกลุ่มย่อยทำการฝึกพูดกันเองอย่างอิสระเท่าที่จะทำได้ ภายใต้การแนะนำช่วยเหลือของครูเท่าที่จำเป็น

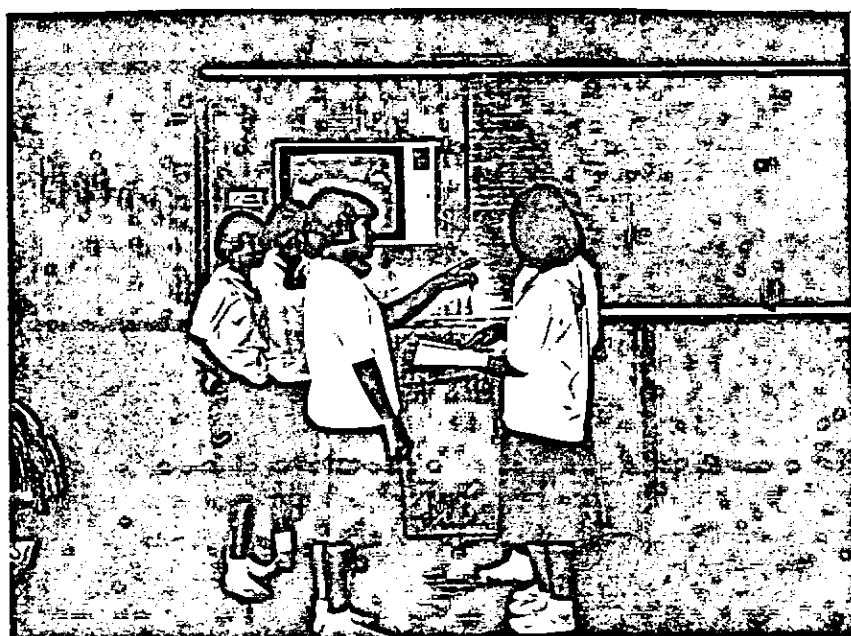
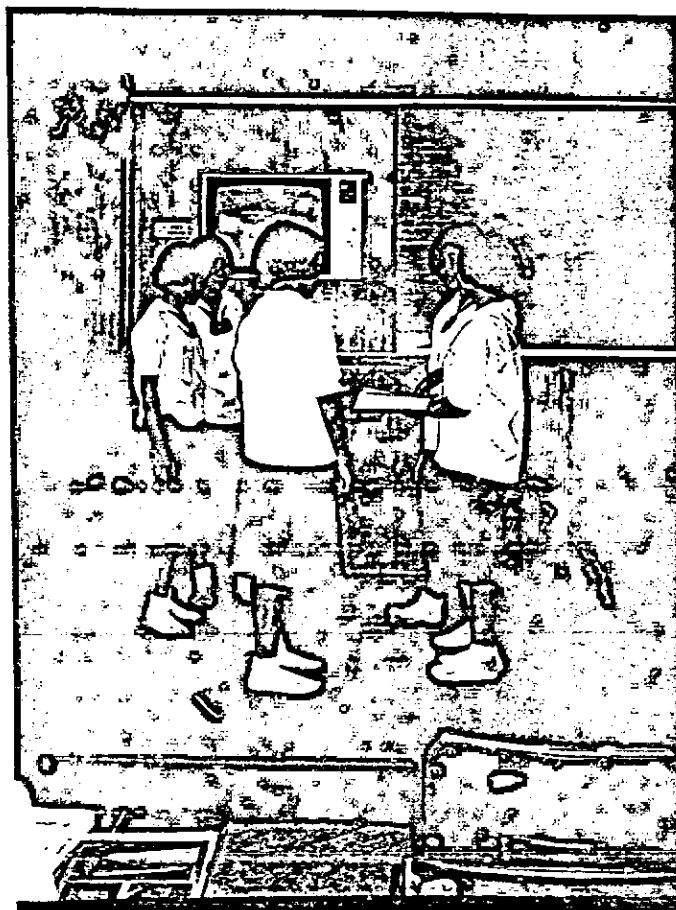
- กิจกรรม ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ

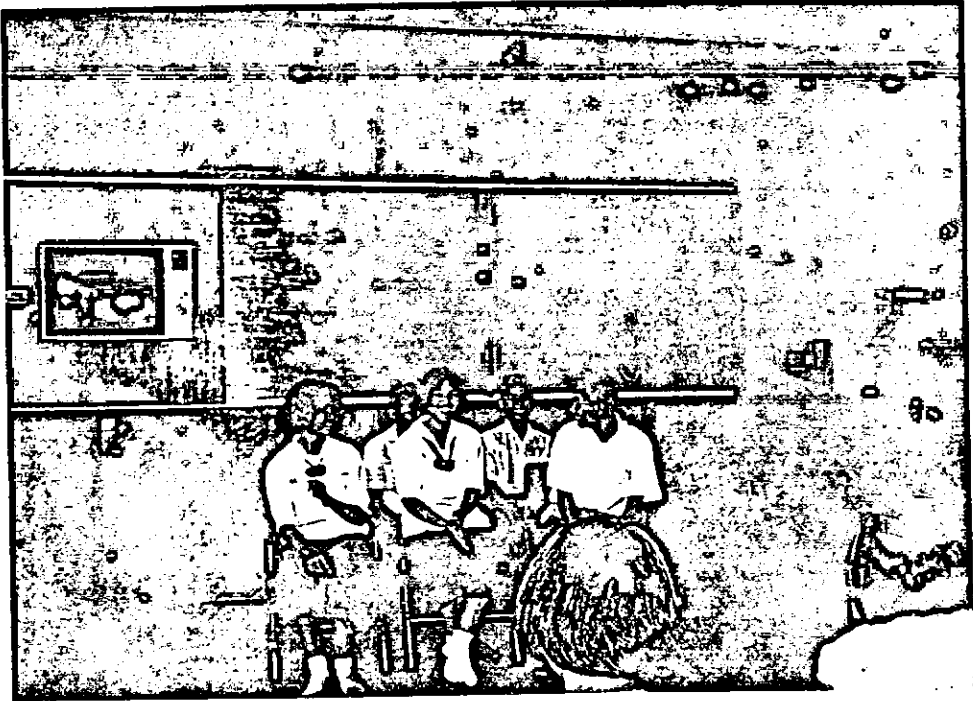
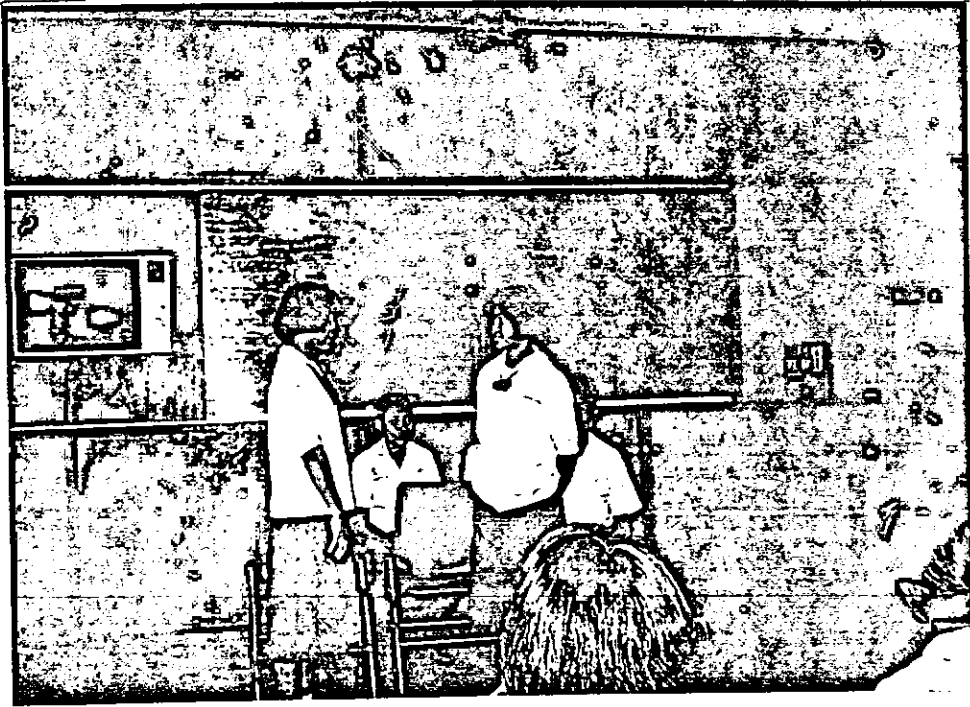

1.7.4 การประเมินผล ใช้วิธีสังเกต หรือให้นักเรียนทดลองพูด สทนากับเพื่อน ๆ เป็นคู่ ๆ หรือกลุ่มย่อย ตามความเหมาะสม

1.8 สร้างแผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารตามคู่มือหนังสือ Keep Talking ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 แผน

1.9 นำแผนการสอนทั้ง 2 วิธีดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มศว ประสานมิตร จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และการประเมินผล

1.10 นำแผนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจแก้ไขแล้วมาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ทดลองสอนจริงต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทักษะฟัง-พูด ดำเนินการจัดสร้างตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบและการประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด จาก Modern Language testing ของ วาเล็ท (Valette. 1977 : 82-83)

2.2 ศึกษาจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อสร้างแบบทดสอบ

2.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทักษะการฟัง-พูด เป็นแบบทดสอบแบบปากเปล่า (Oral - test) ในรูปของการถามตอบประโยคต่อประโยคหรือการโต้ตอบต่อประโยคที่ได้ยินในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ตามความเหมาะสมโดยมีแบบทดสอบ 2 แบบคือ

2.3.1 แบบทดสอบแบบถาม-ตอบปากเปล่า หรือการสนทนาโต้ตอบต่อประโยคที่ได้ยิน มีทั้งหมด 5 ข้อ

ตัวอย่าง

Q : Would you like to have something to drink ?

A :

Q : May I borrow your pen ?

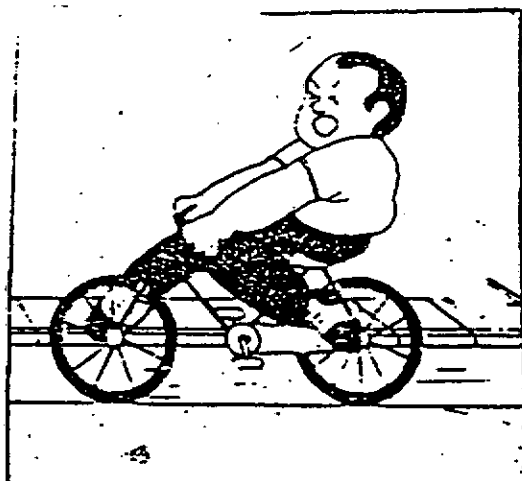
A :

2.3.2 แบบทดสอบแบบถาม-ตอบปากเปล่า โดยใช้ภาพประกอบให้นักเรียนดูภาพประกอบที่จัดให้ แล้วตอบคำถามที่ได้ยิน มีทั้งหมด 5 ข้อ

ตัวอย่าง

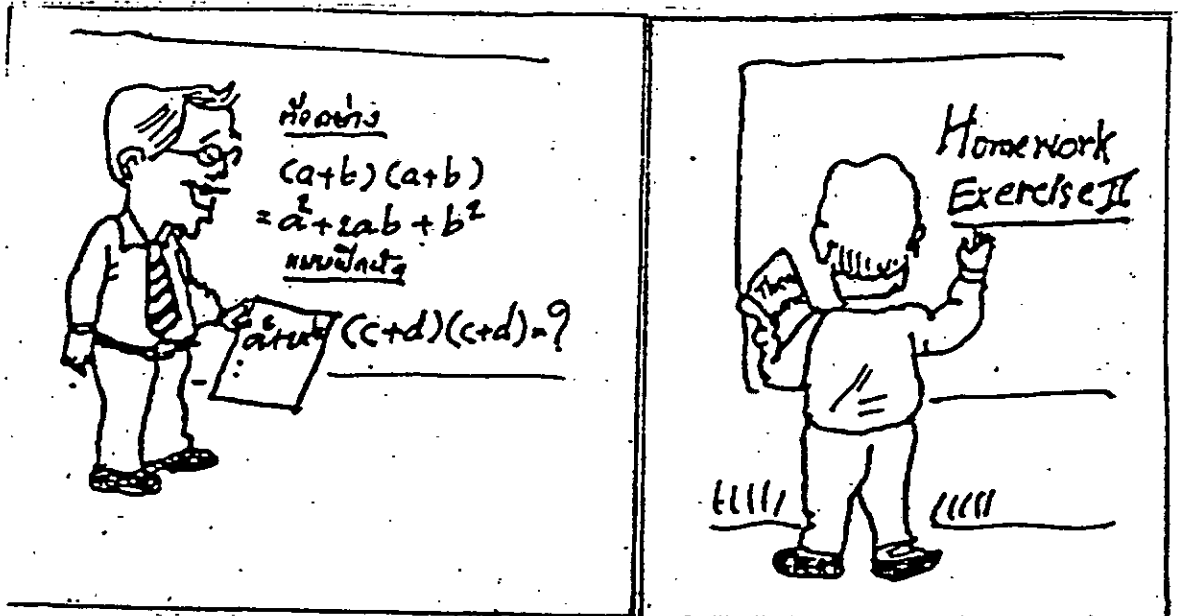
(O) Q : What do you prefer ?

A :

(00) Q : Which subject do you like ?

A :

2.4 การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบปากเปล่าทั้งสอง ปรับมาจากเกณฑ์การให้คะแนนของ วาลเลต (Valette 1977 : 82-83) มีเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 4 ระดับ ดังนี้

2.4.1 Excellent (ระดับเยี่ยม) หมายถึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ชัดเจน สมบูรณ์ ให้ 3 คะแนน

2.4.2 Fair (ระดับพอรับได้) หมายถึงคำตอบที่พอใช้ได้ ยังถูกต้อง ไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็แสดงถึงการมีความเข้าใจต่อคำถาม ให้ 2 คะแนน

2.4.3 Poor หมายถึงคำตอบที่ผิดทั้งหมด ไม่สัมพันธ์กับคำถาม ให้ 1 คะแนน

2.4.4 No response หมายถึงไม่มีการตอบคำถามให้ 0 คะแนน

2.5 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.5.1 นำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และความยากง่ายของข้อสอบเป็นรายข้อ

2.5.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบไปสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียน 100 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ .63

2.5.3 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.6 การทดสอบ

ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการทดสอบเองทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยทำการทดสอบกับนักเรียนทีละคนทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง และผู้วิจัยใช้เครื่องเทปบันทึกเสียงทำการบันทึกคำตอบของนักเรียนแต่ละคนไว้แล้วนำมาพิจารณาตรวจสอบให้คะแนนตามระดับเกณฑ์การตรวจให้คะแนน แล้วจึงนำคะแนนที่ได้มาหาผลรวม

3. แบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพียงใด

3.1 ศึกษาวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา ที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อวัฒนธรรม จากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษกับวัฒนธรรม คือ

1. American Cultural Encounter
2. Speaking Naturally
3. Holidays in America and Thailand

3.2 ศึกษาวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ในแบบเรียนภาษาอังกฤษ และคัดเลือกจากวัฒนธรรม ที่แตกต่างไปจากไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสำหรับนักเรียนไทยในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ โดยจะศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. การเรียกชื่อคน
2. การแนะนำตนเองต่อผู้อื่นและการแนะนำผู้อื่น
3. การทักทายและการกล่าวอำลา
4. การกล่าวชมและการตอบรับ
5. การใช้ภาษาท่าทางในการสื่อความหมาย
6. การเชิญและการตอบรับคำเชิญ
7. การกล่าวขอโทษและการกล่าวให้อภัย

8. การแสดงความคิดเห็น
9. การขอร้องและการตอบรับ
10. การเสนอให้ความช่วยเหลือ

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา โดยนำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาของ ปรียา อุรัตน์ มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับเนื้อหาให้ใช้ในการทดลอง จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

3.4 เกมที่การให้คะแนน

เกมที่การให้คะแนน ข้อทดสอบแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 1 คะแนน นักเรียนที่ตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ถือว่าผิดได้ 0 คะแนน

3.5 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษ 3 ท่านคือ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ดร.สุติมา เจียมศิริ อาจารย์ขจร สุขรังสรรค์ ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง เพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้

3.6 เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนและมหาวิทยาลัย อ.กันทรารมย์ จ.ศรีสะเกษ เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่าย โดยใช้เทคนิค 27% แล้วเปิดตารางสำเร็จรูปของจุง เทห์ ผ่าน และคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (P) ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้จำนวน 20 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบที่เลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร KR-20 (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น .85

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษา

1. สมศักดิ์พบ Mr.Brown อาจารย์ชาวต่างชาติในเช้าวันหนึ่ง เขาควรจะทัก Mr.Brown ว่าอย่างไร
 - a. Good morning, Where are you going?
 - b. Good Morning, How are you?
 - c. Good morning, Nice to meet you.
 - d. Good morning, How do you do?

2. Ladda is at the party with her uncle but she doesn't know many people. Her Uncle has just introduced her to his friend.

Uncle : Ladda, this is Mr. Cannon

Ladda :

What should Ladda say?

- a. Hi
- b. How are you?
- c. How do you do?
- d. Good morning

3. Linda gave Anna a beautiful rose.

Anna said "Thank you very much."

Linda answered, "....."

- a. You are welcome
- b. Never mind
- c. All right
- d. Don't mind me

etc.

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Nonrandomized Control Group Pretest-Posttest Design (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 216) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

แบบแผนการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂
C	T ₁	~X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ในตาราง

- E แทน กลุ่มทดลองซึ่งสอนด้วยการสอนโดยเทคนิคบทบาทสมมติ
 C แทน กลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู
 T₁ แทน การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
 T₂ แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest)
 X แทน การทดลองสอนโดยเทคนิคบทบาทสมมติ
 ~X แทน การสอนตามคู่มือครู

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) วัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะหนึ่ง-พูดเพื่อสื่อสาร และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษา

2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนทั้งสองกลุ่มโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ทำการสอน 12 คาบคาบละ 50 นาที ใช้วิธีสอนต่างกันดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองใช้การสอนโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ

2.2 กลุ่มควบคุมใช้การสอนตามคู่มือครู

3. ภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ ฟัง - พูด เพื่อการสื่อสาร และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษา โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ทำการทดสอบก่อนการทดลอง

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 59)

$$\text{คือ } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน (Variance)

ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 62-63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$N-1$ แทน จำนวนตัวแปรอิสระ (Degrees of Freedom)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร t-distribution

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร โดยใช้สูตร Alpha-Coefficient (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของแบบทดสอบ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาโดยใช้สูตร Kuder - Richardson 20 (KR.20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum p q}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ $\equiv \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $= 1 - p$

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test แบบ Difference Score (Scott and Wertheimer 1962:264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{\sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}}$$

เมื่อ MD_1 , MD_2 คือ คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ

n_1 , n_2 คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ

$S_{D_1}^2$, $S_{D_2}^2$ คือ ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

t แทน ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที

MD แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

$S^2 D$ แทน ความแปรปรวนของผลต่างระหว่างคะแนนของก่อนและหลังการทดลอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

P แทน ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มทดลอง แทนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ

กลุ่มควบคุม แทนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง การพูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. การเปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารก่อนและหลังการทดลอง แล้วนำค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-test ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

	N	MD	S^2_D	t
กลุ่มทดลอง	30	8.5333	7.3603	13.30 **
กลุ่มควบคุม	30	1.7000	.5625	

**P < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 แสดงว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1.

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา ระหว่างกลุ่มทดลองกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาก่อนและหลังการทดลองแล้วนำค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-test ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S^2_D	t
กลุ่มทดลอง	30	4.90	3.7481	6.05 **
กลุ่มควบคุม	30	2.67	1.9265	

**P < .01

. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่าความเข้าใจใจวัจนธรรมทางภาษาของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจใจวัจนธรรมทางภาษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูดเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูสรุปผลดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัด ศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 6 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัด ศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน โดยสุ่มมาเป็นห้อง แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องและกลุ่มควบคุม 1 ห้อง ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มละ 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารแบบ Notional - Functional โดยใช้การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ

3.2 แผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูด ตามคู่มือครู หนังสือ Keep Talking กรมวิชาการ

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบแบบ Oral-Test จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 5.8 - 10.86 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ซึ่งหาโดยวิธี α - Coefficient ได้เท่ากับ .63

3.4 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา แบบทดสอบดังกล่าวนี้เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีความยากง่ายระหว่าง .35 - .78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .36 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .85

4. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมเวลาทำการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 24 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้คือ

4.1 ทำการทดสอบก่อนทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา

4.2 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลาสอนกลุ่มละ 6 สัปดาห์

4.3 ทำการทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและแบบทดสอบและวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

4.4 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t -test ในรูป Difference Score.

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t -test ในรูป Difference Score.

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะ การฟัง-พูด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียน กลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งปรากฏผลว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้นี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจดังนี้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมุติ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาและรับบทบาทที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง มีโอกาสฝึกสนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ๆ หรือกลุ่มย่อยซึ่งเป็นจุดเด่นของวิธีสอนแบบบทบาทสมมุติ นั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างอิสระ การใช้ภาษาของนักเรียนกว้างขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานกับบทบาทที่ได้รับ เพราะการสวมบทบาทเป็นคนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าใจและน่าตื่นเต้นซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับ เออร์ (UR. 1981:9) ที่กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมุติช่วยเพิ่มพูนทักษะด้านการฝึกภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เพราะในการแสดงบทบาทสมมุตินักเรียนไม่ได้จำกัดการใช้ภาษาเพียงภาษาที่ใช้ในชั้นเรียน

1.2 การใช้เทคนิคบทบาทสมมุติในการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด ซึ่งเน้นหนัก การสนทนาโต้ตอบ โดยการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ ตามลักษณะหน้าที่ของภาษานั้นง่ายต่อครูผู้สอนในการควบคุมดูแลและตรวจสอบการทำกิจกรรมของนักเรียน เพราะเมื่อครูมอบหมายกิจกรรม ให้นักเรียนทำแล้วครูมีเวลาสังเกตการณ์หรือเดินดูการทำกิจกรรมของนักเรียนและสามารถให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ นอกจากนั้น การที่นักเรียนได้จับคู่หรือแยกกลุ่มย่อยเพื่อฝึกสนทนาโต้ตอบ ทำให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกสนทนาอย่างอิสระได้ทั่วถึงอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ลิฟวิงสโตน (Livingstone, 1983 : 25) ที่กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด โดยครูใช้เทปบันทึกภาพ (V.D.O Tape) ในการนำเข้าสู่บทเรียนซึ่งเป็นขั้นหนึ่งของการสอน ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนและทำกิจกรรม ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม นักเรียนพยายามที่จะเลียนแบบน้ำเสียงเจ้าของภาษา ตลอดทั้งทำที่ ลีลาในการพูดไปในตัวพร้อมๆกัน จึงมีผลช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ภาษาของ แครเชน (Krashen 1983 : 15) ที่กล่าวไว้ว่า การรับรู้ภาษาเกิดจากการได้รับข้อมูลป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจได้อย่างเพียงพอ และความสามารถในการพูดจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับข้อมูลป้อนเข้าที่เข้าใจได้ทางการฟังมาแล้ว

ผู้วิจัยเชื่อว่า เหตุผลเหล่านี้ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ปรากฏว่ามีความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจดังนี้

การที่ครูจัดสถานการณ์ต่างๆ เช่น สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน มาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ทดลองแสดงจริงซึ่งเอื้อให้นักเรียนรู้จักคิดและได้ปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม อภิปรายแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นจุดเด่นของการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียนเร็วขึ้น และการที่นักเรียนได้ดูภาพประกอบเรื่องหรือ วัตถุ ซึ่งเป็นขั้นหนึ่งของการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ ทำให้นักเรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนซึ่งเน้นการแสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ต่างๆที่กำหนด นักเรียนพยายามเลียนแบบจากของจริงที่ได้ดู สิ่งเหล่านี้ น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น และยิ่งภาษากับวัฒนธรรมมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น เราจึงมีอาจแยกภาษาและวัฒนธรรมออกมาสอนทีละส่วน ฉะนั้นการที่เราสอนภาษาใดภาษาหนึ่งจึงเป็นการสอนวัฒนธรรมไปในตัวด้วย

ผู้วิจัยเชื่อว่าปัจจัยเหล่านี้ ช่วยให้นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมุติให้ผลดีแก่ผู้เรียนทั้งด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด และความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษา ดังนั้น ผลการวิจัยนี้คงจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้นำเทคนิคบทบาทสมมุติไปทำการสอนกับนักเรียนระดับต่าง ๆ

1.2 การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ ทำให้ครูมีเวลาสังเกตการณ์และสามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ทั่วถึง

1.3 การสอนภาษาอังกฤษควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกสนทนาและฝึกการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างอิสระ

1.4 หลังจากฝึกทักษะฟัง-พูดแล้ว ควรให้นักเรียนได้มีเวลาฝึกทักษะ อ่าน-เขียน ซึ่งอาจเริ่มจากการทำงานกลุ่มก่อนแล้วจึงให้งานเดี่ยว

1.5 การสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ ควรใช้ภาพประกอบให้มาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับนักเรียนผู้ที่กำลังจะเริ่มเรียนว่ามีความสามารถในการฟัง-พูด แตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรศึกษาถึงผลของตัวแปรอื่นๆ ที่เกิดจากการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ เช่น เจตคติ, ความเชื่อมั่น, ความกล้าแสดงออก เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่างกัน คือ ระดับสติปัญญาสูง กลาง ต่ำ ว่ามีความสามารถต่างกันหรือไม่

מנהל המדרש

บรรณานุกรม

กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช 2524.

กาญจนา พงษ์พงศ์รัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทางวรรณคดีไทยและความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกกับความสามารถในการเรียนวรรณคดีอังกฤษ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา

กุลชาติ โยสีดา. การนิเทศเปรียบเทียบความสนใจและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสมมติและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

จจร สุวังสรณ์. เอกสารประกอบการสอนวิชา กส.อ.511 หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

เชวง จันทรเชตต์. รศ. การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2528.

ชายไพบูลย์. พระมหา "วัฒนธรรม คืออะไร ทิศทางมนุษยวิทยา." พุทธจักร. 12 : 26 - 30 ; ธันวาคม 2519.

เดือนตา ไม้งาม. ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

ศิลา แสงมณี. " การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน." ครูศาสตร์ 6 (2) : 41 - 48 ; กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.

_____. การสอนภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2521.

เบญจมาศ เกตุพิชัย. การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ของครูสอนภาษาอังกฤษในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

เบญจา ลีปเสน. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟัง - พูด และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีฝึกความเข้าใจแบบสุดท้าย ของเคลลี. ปรินทูปาเนล กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ประจักษ์ ปรภาณิยากร. " ภาษา : วัฒนธรรม สังคม : ภาษา." วัฒนธรรมไทย. 23,2 : 34 - 41 : กุมภาพันธ์ 2527.

ปรียา อนุรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.

พกา สัตยธรรม. การสอนด้วยวิธีต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : สาริตจนา (ฝ่ายประถม) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

พัสน์ น้อยแสงศรี และสองศรี โตประเสริฐ. ปัญหาการสอนอ่านภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

เพ็ญศรี รักขาลี ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และความชอบเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2514. อัดสำเนา.

เพ็ญภา แสงสระศรี. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

มยุรี กลิ่นศรีสุข. การวิเคราะห์เชิงแย้งตามหลักภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาการศึกษา ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย. ปรินทูปาเนล กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ยุพิน พุทธาณินันท์. การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูด แรงจูงใจและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการตามแนวทางพฤติกรรมชาติและวิธีการสอนตามคู่มือครู. ปรินทูปาเนล กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ล่อ หุตางกูร. หลักการสื่อสาร คู่มือเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2524.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

วิจัยพฤติกรรมการศาสตร์, สถาบัน. รายงานผลการวิจัยฉบับที่ 19. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรที่มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรที่มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ :

อมรินทร์การพิมพ์, 2523.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมสามัญศึกษา. รายงานสรุปปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ

พ.ศ. 2521. ม.ป.ป, อัดสำเนา.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ประมวลศิลป์, 2526.

_____. วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.

สมจิตร วรทวีไลย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

โดยการสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาของนักเรียน

ที่มัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. เอกสารคำสอน หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน

มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อนุนาธารชน, พระยา. วัฒนธรรมเบื้องต้น. โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง)

ราชบัณฑิตยสถาน, 2501.

อัจฉรา วงศ์โสธร. "การสร้างข้อทดสอบวัดความสามารถในการสื่อความหมายทางภาษา

(Pragmatics Communicative) กับการทดสอบทางภาษาระดับ Advanced,"

ความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยกับหลักสูตรภาษาอังกฤษ และ

แนวใหม่ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสร้างคลังข้อสอบ.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2527.

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ และสุภาณี เทียรเจริญ. "บทบาทสมมุติ," ภาษาปริทัศน์. 1 : 35 - 44 ; ประจำปีภาคต้น 2525.

Adams, John Boman. " On Expressive Communication in an Egyptian Village," in Language in Culture and Society. p. 1 - 12 , New York : Harper & Row Publishers, 1964.

Allen, Edward David and Rebecca M. Valette. Modern Language Classroom Techniques. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1972.

Allen and Valette, English in Social Studies. Oxford University Press, 1978.

Benda, Ndomba. " Acquiring English Vocabulary and Structure : Some Procedures and Problems," FORUM. 11 : 23, April 1983.

Brown, Douglas H. Principle of Language Learning and Teaching. New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1980.

Brooks, Nelson. Language and Language Learning. second edition, New York : Harcourt Brace and World Inc., 1964.

Caroll, John B. "Learning Theories for the Classroom Teacher," The Challenge of Communication. Illinois : National Text Book Com., 1974.

Charles, Henry POSTMA. "Simulation in High School Social Studies : Student Cognitive Retention and Pupil Teacher Effective Perception," Dissertation Abstracts International. 31 : 4713-A, February, 1974.

Corder, S. Pit and J.B.B., Allen The Edinburgh Course in Applied Linguistic. London: Oxford University Press, 1975.

_____. Error analysis and Inter Language. London:Oxford University Press, 1981

- Cripper, C. and H.G. Widdowson. "Sociolinguistics and Language Teaching "in The Edinburgh Course in Applied Linguistics Vol.2 :Paper in Applied Linguistics. p.156. London : Oxford University Press, 1975.
- Dudney, Gary D. "Hidden - Information Roleplays," English Teaching Forum. 3 (21) : 30-31; July, 1983
- Finocchiaro, Mary and Michael Bonomo. The Foreign Language Learners : A Guide for Teachers. New York : Regents Publishing Company Inc., 1973.
- Finocchiaro, Mary, English as a Second Language from Theory to Practice. New York : Regents Publishing Co., 1974.
- Firth, J.R., Instructional Supervision : A Behavior System. Boston : Mass, Allyn and Pacon, 1981.
- Gatbonton, Alizabeth C. and Richard. "Cultural Orientation and the Study of Foreign Literature," TESOL Quarterly. 5 : 137-142; 1971.
- Hymes, Dell. " Models of the Interaction of Language and Social Life," in The Ethnography of Communication. p.35-71, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1972.
- Jacobovits, L.A. Foreign Language Learning. The United States, 1971.
- Johnson, Keith J.T. auth. and Keith. Morrow, Communicate : English for Social Interaction. London : Cambridge University Press, 1980.
- Johnson, Keith, and Keith. Morrow, Communicative Syllabus Design and Methodology. London : Oxford, Pergamon, 1982.
- Johnson, Keith. Perspective in Communicative Language Teaching London : Academic Publishing, 1983.

- Johnston, Majorie G. "How can Modern Language Teaching Promote International Understanding ?." in Foreign Language Teaching. p.72-90. New York : The Macmillan Company, 1967.
- Kanittanan, Wilaiwan. "Some evidence of cross-cultural transfer and some proposals on second / foreign language teaching," PASSA, Vol.XIII, No.1-2 October 1983.
- Lado, Robert. Linguistics Across Culture. Michigan : The University of Michigan, 1957.
- Larsen - Freeman, Diane. Techniques and Principles in Language Teaching. New York : Oxford University Press, 1986.
- Lee, Kai-Fat and Paule Fleming. Better Reading Skills. London: Oxford University Press, Kuala Lumpur, 1978.
- Lee, W.R. Language Teaching Games and Contents. London : Oxford University Press, 1982.
- Livingstone Carol. Role Play in Language Learning. The Printed House (Pte) Ltd., 1983.
- Moulton, W. Trends in European and American Linguistics. Utrecht, Spectrum Publishers, 1961.
- Nostrand, Howard Lee. "Describing and Teaching The Sociocultural Context of a Foreign Language and Literature," in Trends in Language Teaching. p.1-26. New York : McGraw-Hill, 1966.
- Paulston, Christine Bratt. "Communicative Competence and Language Teaching," in Communicative Language Teaching. p. 14-31. Singapore : SEAMEO Regional Language Centre, 1985.
- Revell, Jane. Teaching Techniques for Communicative English. London : The Macmillan, Ltd., 1979.

- Rivers, Wilga M. "Psychology ; Linguistics and Language Teaching,"
English Teaching Forum. 20 (2) : 2-9; 1982.
- _____. Teaching Foreign-Language Skills. Chicago : The University
of Chicago Press, 1986.
- Rubin, Joan. "How To Tell When Someone Is Saying 'No' Revisited,"
in Sociolinguistics and Language Acquisition : Series on
Issues in Second Language Research. p. 10-17. Rowley :
Newbury House Publishers Inc., 1987.
- Scott, William A. and Wertheimer Michael. Introduction to
Psychological Research. New York : John Wity and Sons Inc.,
1962.
- Shaftel, Fannie and George R., Role Playing in the Curriculum.
Eaglewood Cliffs, N.J., Prentice - Hall, 1982.
- Stern, H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching. London :
Oxford University Press, 1983.
- Thompson, Hilgard. "Culture .: The Content of Language," in
Conference on Teaching English to Speakers of Other
Languages Illinois : Champaign, March 12-13, 1965.
- Valette, Rebecca M. Modern Language Testing. 2nd. New York :
Harcourt Brace Jovanovich, 1977.
- Valette, Rebecca M. and Edward David Allen. Classroom Techniques :
Foreign Language and English As A Second Language.
Chicago : Harcourt Brace Jovanovich Inc., 1977.
- Wagner, Betty Jane. "The Use of Role," Resources in Education
(ERIC) 13 : 441 ; April, 1978.

- Widdowson, H.G. Teaching English as Communication. London : Oxford University Press, 1981.
- _____. Teaching Language as Communication. London : Oxford University Press, 1983.
- Wilkins, D.A. Notional Syllabuses London : Oxford University Press, 1976.
- _____. Linguistics in Language Teaching. Edward Arnold, 1987.
- _____. Notional Syllabus : Taxonomy and its Relevance to Foreign Language Curriculum Development. London : Oxford University Press, 1983.
- Wolfson, Nessa. "Rules of Speaking," in Language and Communication. p. 60-87. London : Longman Group Ltd., 1983.
- Ur Penny. Discussions that work : task-centred fluency Practice. London : Cambridge University Press, 1981.
- Yorio, Carlos A. "Conventionalized Language Forms and the Development of Communicative Competence," in TESOL Quarterly. 14 (4) : 433-434; 1980.
-

การพัฒนาร

ภาคผนวก ก

- **แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด
เพื่อการสื่อสาร**
- **แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา**

ORAL TEST

Listening and Speaking Test

PART ONE :

Direction : Listen to the questions carefully and answer them quickly.

1. Teacher : Good morning (afternoon), How are you?
Student :
2. Teacher : How do you like English Subject?
Student :
3. Teacher : Could you tell me the direction from here to
the nearest post office, please?
Student :
4. Teacher : What do you say when you step on someone's
foot?
Student :
5. Teacher : What will you say when your friend tells
" My brother had an accident?"
Student :

6. Teacher : I have got a

Student :

7.

PART TWO :

DIRECTION : Look at the pictures, listen to the questions and then answer them.

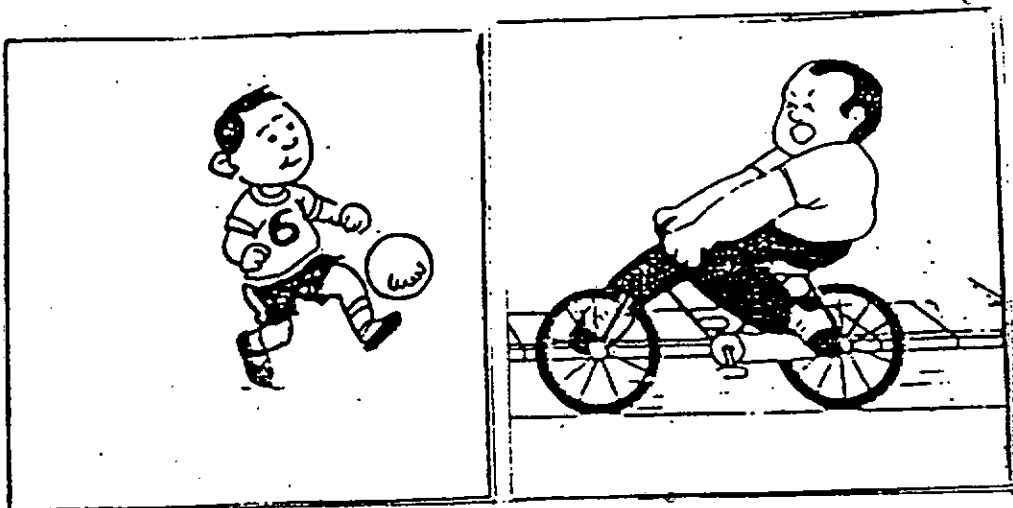
1. Question : What shouldn't the students do when they study in the classroom?

Student :

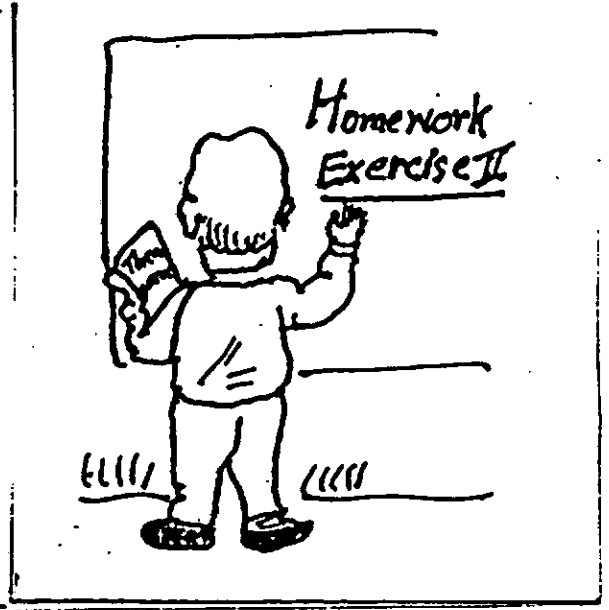
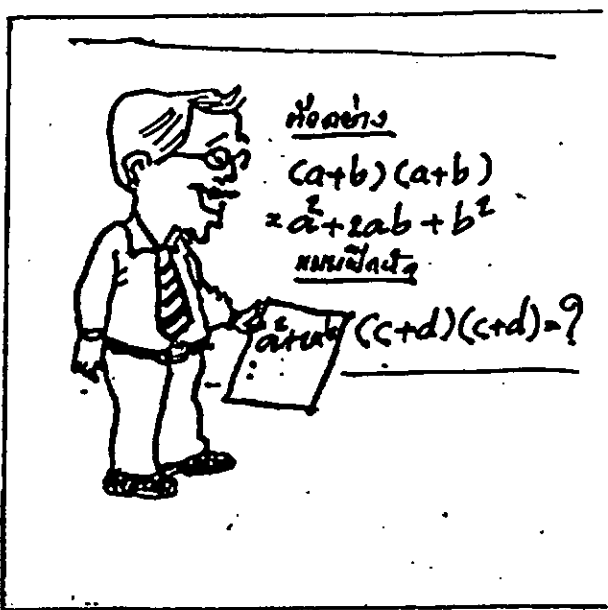
2. Question : What do you prefer?

Student :

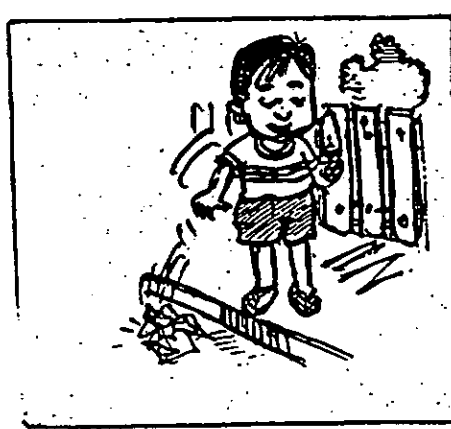
3. Question : Which subject do you like?

Student :

4. Question : What do you think when you see a boy throw a piece of paper on the street?

Student :

5. Question : What would you like to have?

Student :

5

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

Choose the best answer (a, b, c, or d) for each of the following.

1. George is a teacher of science.
Mary is a new teacher.
When George and Mary are introduced to each other they should say.....
a. George: How are you?
Mary : How are you?
b. George: How do you do?
Mary : How do you do?
c. George: Hi, glad to meet you.
Mary : Glad to meet you.
d. George: Hi, I'm George, I'm please to meet you.
Mary : How do you do George.
I'm Mary.
2. When Tom is being introduced to Mary and Mike, he should.....
a. shake hands with both of them.
b. shake hands with Mike but wait for Mary to offer her hand.
c. shake hands with Mike but kiss Mary's hand.
d. Offer his hand to Mary first.
3. Linda gave Anna a beautiful rose. Anna said, "Thank you very much."
Linda responded, "....."
a. All right.
b. Never mind
c. You're welcome
d. Don't mind
4. On the bus, Jack asked Boon where Jim Thomson's house was. Jack, "....." could you please tell me where Jim Thomson's house's is?"
Boon : Oh sure, it's at the end of Kasemsan Soi 2
a. You... You...
b. Excuse me
c. Are you all right?
d. Please tell me
5. Tom dropped a heavy book on Tim's foot.
Tom said, : I'm very sorry.
Tim answered:.....
a. Never mind
b. Not at all
c. You're welcome
d. Don't mention it

6. Jame asks Jim to finish his homework, but Jim is busy.

Jame : Could you give me a hand with this?

Jim : I wish.....but I really have a lot of work to do already.

- a. of course
- b. of course not
- c. I could help you
- d. I would be glad to

7. Judy's mother : Would you like more some oatmeal, Judy?

Judy : No!

Judy's mother : You must learn to say, "....."

Judy : Why should I say that for something I don't want?

Judy's mother : Because it's polite.

- a. No
- b. thank you
- c. No, thank you
- d. No, I don't need any more.

8. Your friend syas, "Would you like to go to a basketball match this evening?"

Your are busy. You say.....

I've got an exam to prepare for.

- a. No
- b. Sorry
- c. Thanks
- d. I'm afraid I can't

9. Smith : I've got a sholarship.

You : "....."

- a. We have to celebrate.
- b. I am happy.
- c. congratulations
- d. Thank you

10. Michel : My sister had an accident.

You :

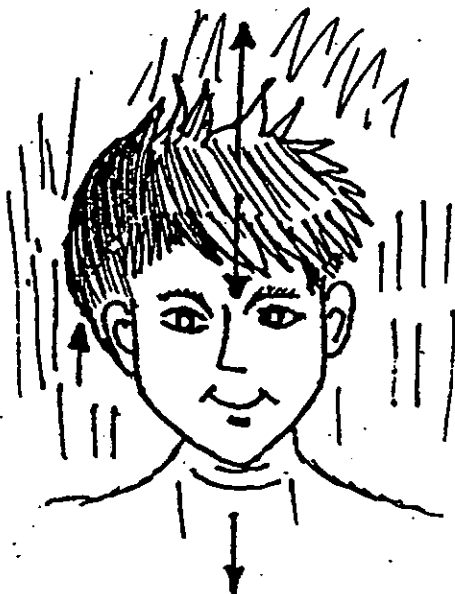
- a. How is she?
- b. When did it happen?
- c. Where is she now?
- d. I'm sorry to hear that.

11. Teacher : Did you come to
school yesterday?

You : (You nod your head up
and down)

This gesture means.....

- a. Yes
- b. No
- c. Hello
- d. Goodbye

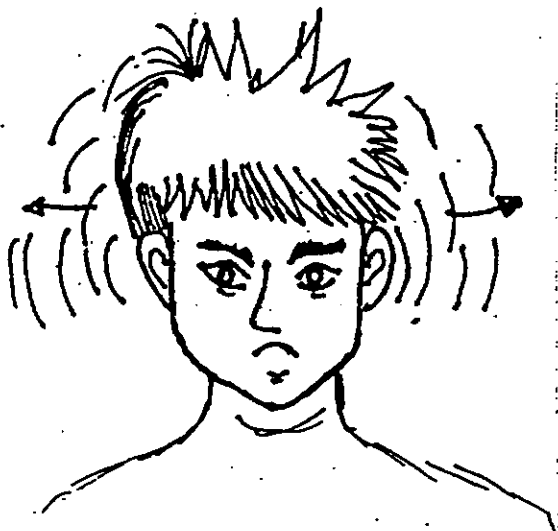

12. Teacher : Do you understand what
I have said?

You : (You shake your head
from side to side)

This gesture means.....

- a. Yes
- b. No
- c. Hello
- d. Goodbye

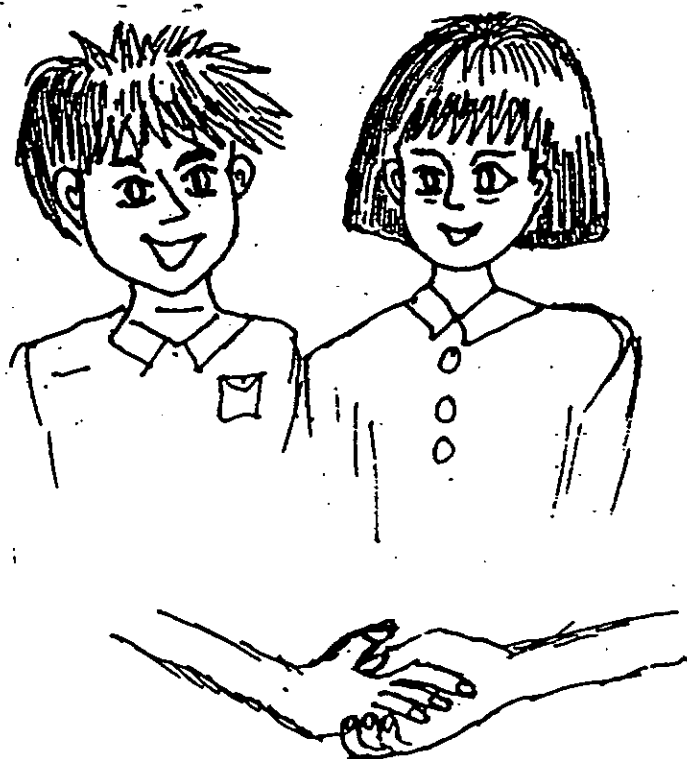

13. Two boys meet each other in front of the school.

Each boy waves his hand.

This gesture means.....

- a. Yes
- b. No
- c. Hello
- d. Fine

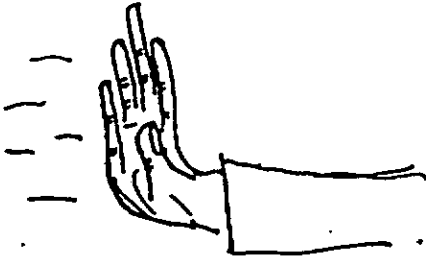
14. Two students grasp right hands and move them up and down.

They use this gesture when

they are.....

- a. meeting
- b. talking
- c. speaking
- d. thinking

15. You want to cross a busy road. You use the gesture shown in the picture to.....

- a. say goodbye
- b. say good luck
- c. signal drivers to stop
- d. say OK

16. You drink some coconut water. Your friend asks how it is.

You use the gesture shown in the picture to say.....

- a. very good
- b. one
- c. very bad
- d. Yes

17. After you take a test, your friend asks you about your mark.

You turn your thumb down.

This gesture means.....

- a. No
- b. Yes
- c. Good
- d. Bad

18. Younger brother tries to climb up the tree. You wave index finger from side to side. (The gesture is shown in the picture)

This gesture means.....

- a. No
- b. Yes
- c. Number one
- d. Don't do that

19. Your older sister has said you broke her watch. You hold your hands up and shrug your shoulder (like the picture) You use this gesture when you want to say.....

- a. Don't do that
- b. I do
- c. I'm sorry
- d. I don't know, beats me

20. You friends are talking. You see the teacher walking towards your class. Your index finger is raised in front of your mouth.

This gesture means.....

- a. don't talk
- b. stop talking
- c. good
- d. If you must talk, talk softly.

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 2 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม

ข้อ	P	r	ข้อ	P	r
1	.50	.82	11	.71	.68
2	.74	.79	12	.70	.59
3	.63	.53	13	.70	.82
4	.70	.82	14	.68	.72
5	.73	.63	15	.66	.45
6	.76	.62	16	.62	.61
7	.49	.83	17	.38	.50
8	.52	.86	18	.72	.57
9	.78	.75	19	.50	.55
10	.49	.83	20	.35	.36

ตาราง 3 ค่าอำนาจจำแนก (ϵ) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
ทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (ϵ)
	X	S ²	X	S ²	
1	2.76	.27	1.44	.51	7.76
2	1.92	.33	.84	.39	6.62
3	2.16	.47	.68	.48	7.40
4	2.44	.59	.96	.71	6.73
5	2.16	.72	1.00	.21	5.80
6	2.40	.42	1.18	.15	7.18
7	2.56	.34	1.04	.21	10.86
8	2.32	.56	.72	.29	9.41
9	2.36	.32	.92	.16	10.28
10	2.32	.31	.96	.21	9.71

ภาคผนวก ค

แผนการสอนทักษะฟัง-พูด ภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลอง
แผนการสอนทักษะฟัง-พูด ภาษาอังกฤษของกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

วิชา ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด (อ.๐41)

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 12 คาบ คาบละ 50 นาที

จุดประสงค์ทั่วไป

1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้
2. นักเรียนสามารถฟังและพูดโต้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของชาติอื่น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน
4. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง หัวข้อจากหนังสือ Keep Talking ของกรมวิชาการศึกษา จำนวน 6 เรื่อง (6 units) ดังนี้คือ

1. Introductions and Greetings.
2. Invitations and Responses.
3. Directions and Locations.
4. Apologies and Forgiveness.
5. Giving and Asking for Suggestions.
6. Congratulations and Condolences.

สื่อการเรียนการสอน

1. เทปบันทึกภาพ (วี ดี โอ)
2. รูปภาพ
3. บัตรสถานการณ์

การประเมินผล

1. สังเกตการใช้ภาษาในการสนทนา
2. ดูจากการแสดงบทบาทสมมติ

แผนการสอนเรื่อง INTRODUCTION AND GREETING (คาบที่ 1-2)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถสนทนา ทักทาย แนะนำตนเอง และแนะนำผู้อื่นได้

เนื้อหา : Introduction and Greeting

สื่อการเรียนการสอน : รูปภาพ / วีดิโอ / บัตรสถานการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	บอกจุดประสงค์/ให้นักเรียนทราบว่าหลังจากเรียนแล้วนักเรียนจะต้องสามารถแนะนำผู้อื่นได้/และนักเรียนจะต้องสามารถแสดงบทบาทตามที่กำหนดให้ได้
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	1. การนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนดูภาพ แล้วครูถามเกี่ยวกับภาพที่นักเรียนได้ดู เช่น - What can you see ? - What is he doing ?/ what are they doing? - When do the people grasp right hands and move them up and down? - When do you wave your hand?

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
	2. ครูให้นักเรียนบางคนแสดงท่าทาง (แสดงโดยไม่พูด) - ให้นักเรียนโบกมือ (wave the hand) - ให้นักเรียนยืนแล้วจับมือขวาซึ่งกันและกัน ชยับขึ้นลง (grasp right hands and move them up and down) 3. ให้นักเรียนดูวิดีโอในหัวข้อ A dinner party - ให้นักเรียนถามตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดู ได้ฟัง เช่น - Where are they ? - What are they doing ? - Who invited his friend to have dinner at his house ? - Who introduced his friends to know each other ? - What can you say when you greet your friend ? - What can you say when you greet your teacher ? 4. ครูให้นักเรียนดูวิดีโออีกครั้งหนึ่ง แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกใช้ภาษาตามที่ได้เรียนมา โดยให้นักเรียนสมมติว่าตนเองและเพื่อนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น ๆ 5. ครูแจกบัตรสถานการณ์แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามสถานการณ์และเวลาที่กำหนด * ในการแสดงครูให้นักเรียนได้เลือกใช้อย่างอิสระ ซึ่งอาจจะเป็นการเล่นแบบจากที่ได้ยิน - ฟัง หรือได้เห็นมาก่อน

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์ และอภิปราย และการแสดง	ในขั้นนี้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการแสดง การ อภิปรายผลขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน ในการ อภิปรายให้นักเรียนใช้คำถามประกอบการอภิปราย เช่น - What can you say when you greet your friend? - What can you say when you greet your teacher? - What can you say when you greet your friend's parent ? - What can you say when you want to introduce yourself ? - What can you say when you want to introduce someone ? - What is the gesture that you can use for greeting ? - What is the gesture that you can use for leaving ?
ขั้นที่ 4 การแสดงเพิ่มเติม	เมื่อวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดงแล้ว เมื่อหาข้อสรุปได้ แล้ว ครูอาจให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีก เพื่อเน้นในบางจุด จุดที่ควรเน้น แต่หากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องแสดงเพิ่ม ข้ามไป ได้เลย

ลำดับชั้น	การจัดกิจกรรม
ชั้นที่ 5 ชั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	ครูกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน / ให้นักเรียนใช้คำถาม ประกอบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น คำถามว่า - Did you use to introduce someone? - Have you ever been introduced to know someone ? - What is the first sentence that your greet the other? - Tell me that the gesture you use when you greet your friend. - What do you say when you introduce someone to know your old friends? etc.

สถานการณ์การ Situations for role - playing

1. You are Maria, Ali and Tom Maria and Ali are eating their lunch, a friend of Maria, Tom comes up. Maria greets Tom, and then introduces Ali and Tom to know each other.
2. You introduce your friends, Paul and Jim to know your parents, Mr and Mrs Brown.
3. You invited your old friends, Dennis , Cindy and Susan who is your new friend to have dinner at your house. You introduce Susan to know your old friends.
4. At your birthday party. you introduce your brother, Michel to know John and his sister, Betty.
5. You are at a party. You are sitting at the table with a group of people. When the music starts, all of the people except one of the women get up to dance. You don't know her. Introduce yourself.
6. At a bus stop you meet your old friend , Jackson you introduce him to know your girl friend , Marrine.

แผนการสอนเรื่อง Invitations and Responses (คาบที่ 3-4)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถสนทนา ได้ตอบในการเชื้อเชิญทั้งในฐานะผู้ให้และผู้รับคำเชิญ

เนื้อหา : Invitations and Responses

สื่อการเรียนรู้การสอน: รูปภาพ / วีดีโอ / บัตรสถานการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า หลังจากเรียนแล้วนักเรียนจะต้องสามารถพูดในฐานะผู้ให้และผู้รับคำเชิญได้และนักเรียนจะต้องแสดงบทบาทตามที่กำหนด
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	ครูใช้การสนทนาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน การซักถามเกี่ยวกับภาพหรือซักถามเกี่ยวกับ invitation เช่น - Have you received any invitations recently? - Where were you invited to? - What were the circumstances? หรือ - If you're offering someone an invitation, what information does the person need to know before deciding to accept the invitation or to turn it down? 2. ครูให้นักเรียนบางคนแสดงท่าทาง (แสดงท่าทางโดยไม่ต้องพูด) เช่น ให้นักเรียนพยักหน้า (Gesture-> nod head up and down) หรือ ให้นักเรียนสั่นศีรษะไปด้านซ้ายและขวา (Gesture-> shake head from side to side)

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
	ครูถามนักเรียนที่เหลื่อเกี่ยวกับท่าทาง(Gesture) นั้น ๆ เช่น ถามว่า When do we use this gesture? When do you nod head up and down? Why do you shake head from side to side? ฯลฯ 3. ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง A dinner party แล้วให้นักเรียน ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ดู เช่น ครูถามว่า Where are they? What are they doing? Who invited his friends to have dinner at his house? หรือครูอาจถามว่า What will you say when you want to invite someone to join you for lunch? ครูให้นักเรียนดูวิดีโออีกครั้งหนึ่ง แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกใช้ภาษาตาม ที่ได้เรียนมา โดยให้นักเรียนสมมติว่าตนเองและเพื่อนเป็นบุคคลใน ในสถานการณ์นั้น ๆ 4. ครูแจกบัตรสถานการณ์แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามสถานการณ์ ภายในเวลาที่กำหนด ในการแสดงครูให้นักเรียนได้เลือก ใช้ภาษาอิสระ ซึ่งอาจจะเป็นการเลียนแบบจากที่ได้ยิน ได้ฟัง ฟังหรือได้เห็นมาก่อน * ขณะนักเรียนแสดง ครูสังเกตดูว่านักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่?

ลำดับขั้น	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง	ในขั้นนี้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการแสดง การอภิปรายผลขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน ในการอภิปรายให้นักเรียนใช้คำถามประกอบการอภิปราย เช่น - What will you say when you want to invite someone to join you for dinner? - What can you say to accept invitation? - When you are invited but you are busy what will you say? ฯลฯ
ขั้นที่ 4 การแสดงเพิ่มเติม	- เมื่อวิเคราะห์หรืออภิปรายผลการแสดงแล้ว เมื่อหาข้อสรุปได้แล้วครูอาจให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีกเพื่อเน้นในบางจุดที่ควรเน้น แต่หากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องแสดงเพิ่มเติมข้ามไปได้เลย
ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	ให้นักเรียนใช้คำถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น Did you use to invite someone? Have you received any invitations? Where were you invited to? Who invited you to join the birthday party? When you accept invitation what will you say?

ตัวอย่างบทสนทนา

1. You invite your boss to dinner. Specify the time, day, and place.
Your boss accepts the invitation. Together discuss the details.
2. You invite a good friend to dinner. Specify the time, day, and place. Your friend accepts the invitation. Together discuss the details.
3. You are invited, but you can't immediately accept an invitation. You want to ask your parents before. In this case what would you do (say). Take a conversation.

แผนการสอนเรื่อง Directions and Locations (คาบที่ 5-6)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถบอกหรือถามทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้

เนื้อหา : Directions and Locations.

สื่อการเรียนการสอน : แผนที่สถานที่ต่าง ๆ, รูปภาพ, บัตรสถานการณ์, วิดีโอ (An offer)
Offer of Help and requests for help)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ครูบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่าหลังจากเรียนแล้วนักเรียนจะต้องสามารถบอกหรือถามทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ โดยสามารถบอกวิธีที่จะไประยะทาง, และระยะเวลาในการเดินทางได้ ครูเตรียมสื่อที่จะใช้ (แผนที่, รูปภาพ, วิดีโอ, และบัตรสถานการณ์ ฯลฯ ให้เหมาะสม เช่น วิดีโอเรื่อง Offer, แผนที่สถานที่ต่าง ๆ ฯลฯ)
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	ครู 1. ให้นักเรียนดูแผนที่, ดูรูปภาพ แล้วถามเกี่ยวกับภาพ, เช่น Where is the post office? How can I get there? How much is the fare?

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	2. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเสนอและการกล่าวขอความช่วยเหลือ เช่น. What would you say to your teacher If you saw him carry a large pile of books and you wanted to offer to help? Did you use to offer to help? 3. ให้นักเรียนดูวิดีโอ An Offer , Giving Directions and Locations. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดู ครูใช้ทั้ง Wh-Questions และ Yes-No Questions เช่น Who wants to know where Jim Thomson's house is ? Can the Thai student tell him? Where is Jim Thomson's house? How did the foriegner go there? 4. ให้นักเรียนดูวิดีโออีกครั้ง แบ่งกลุ่มนักเรียน ให้ฝึกใช้ภาษา โดยให้นักเรียนสมมติว่าตนเองและเพื่อน ๆ เป็นบุคคลใน สถานการณ์นั้น ๆ (จากเรื่องในวิดีโอ) 5. ครูแจกบัตรสถานการณ์ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มเขียน บทสนทนา (Scrip) ก่อนที่จะแสดง เพื่อครูจะได้ดูความ ถูกต้อง, เหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดง บทบาทตามสถานการณ์และเวลาที่กำหนด (นักเรียนจะต้อง แสดงบทบาทสมมุติ) * ในการแสดงบทบาท ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือก ใช้ภาษาอย่างอิสระซึ่งอาจจะเป็นการเลียนแบบจากที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือเห็นมาก่อน เช่น

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	Can I help you?, May I help you? Where is the? How can I get there? Can I go by a taxi (bus, train)? ฯลฯ
ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์การ แสดงอภิปรายผล การแสดง	ในขั้นนี้ให้นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายผลการแสดง ซึ่งการ อภิปรายผลการแสดงจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน จะไม่ เน้นว่าใครแสดงดีไม่ดี ในการอภิปราย นักเรียนอาจจะเลือกใช้ คำถามเหล่านี้ประกอบ เช่น When do people say, "May I help you ? When do people say "Can you help me? Should you say "No, thanks" When you refuse help?
ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงเพิ่มเติม	เมื่อนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดงแล้ว ถ้าหาข้อ สรุปได้แล้วครูอาจให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีกเพื่อเน้นในบางจุดที่ ควรเน้น แต่หากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องแสดงเพิ่มเติมซ้ำไปได้เลย
ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	ครูกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนใช้คำถามประกอบการซักถามเพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น Did you used to offer to help someone? What did you say when you want to help her? Could you tell me the way to the hospital? If someone ask you for help what will you say? Where is the post office? Is the post office far from here? How can I get there? Can I walk there?

บัตรสถานการณ์ Situation for role playing

1. You are a foreigner and you want to go to a province near this town but you don't know about how far it is or how to get there. You ask a student. He will tell you about how far it is and how to get there.

2. John and Vicky are friends from school. John is studying English and having a lot of problems. He has an exam tomorrow and is afraid he might fail. Vicky speaks English and lived in England for a year, John sees Vicky in the Library and goes to talk to her. He has his English book in his hand.

3. You see a friend who is changing a flat tire. You make a hesitant offer to help, because you have good clothes on and you really don't want to get them dirty. What could you say?

4. A classmate who is somewhat lazy and often absent asks for help with some homework. You don't want to help because you don't think this person is a serious student. What could you say?

5. You have a friend who doesn't have much money but needs to buy a new battery for her car. You offer to lend her money but she refuses. You offer again. Your friend again refuses. What might she say?

แผนการสอนเรื่อง Apologies and forgiveness (คาบที่ 7-8)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถเลือกใช้คำกล่าวขอโทษและการให้อภัยได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

เนื้อหา : Apologies and Forgiveness

สื่อการเรียนการสอน : รูปภาพ บัตรสถานการณ์ วีดิโอ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ครูบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องสามารถกล่าวคำขอโทษและกล่าวตอบรับคำขอโทษได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และนักเรียนจะต้องสามารถแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ ครูเตรียมสื่อที่จะใช้ เช่น รูปภาพ, บัตรสถานการณ์ และวีดิโอ วีดิโอ เรื่อง Mai Pen Rai, รูปคนขับรถชนคนเดินถนน ฯลฯ
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	1. ครู : ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วถามเกี่ยวกับภาพนั้น เช่น - What can you see in the picture? - What happens? - Did you ever get an accident? - Did you use to hurt anyone? If you knock someone down, what would you say for forgiveness?

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	2. ครู-ซักถามนักเรียนประมาณ 5-10 นาที 3. ต่อจากนั้นให้นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง Mai Pen Rai ถามตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ดู ครูใช้ทั้ง Wh-question และ Yes-No questions (Helping Verb) เช่น Who rides a motorcycle? Who was hit by the motorcycle? Is he hurt anywhere? Does Udom speak English very well? What did Udom say for forgiveness? ฯลฯ 4. ให้นักเรียนดูวิดีโออีกครั้งหนึ่ง แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกใช้ภาษา โดยให้นักเรียนสมมติว่าตนเองและเพื่อนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น ๆ (คนขี่มอเตอร์ไซด์ และคนเดินบนถนน) 5. ครูแจกบัตรสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มเขียนบทสนทนา (5-7 นาที) ครูตรวจดูความถูกต้องและเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทหน้าขึ้น ในการแสดงบทบาท ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกใช้ภาษาอย่างอิสระ ซึ่งอาจจะเป็นการเลียนแบบจากที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือได้เห็นมาก่อน เช่น Sorry, I'm sorry. Pardon? My fault, I'm so sorry. Excuse me ฯลฯ และคำตอบรับคำขอโทษ เช่น That's all right./ It doesn't matter. No, not at all ฯลฯ

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ และอภิปรายผล การแสดง	ในขั้นนี้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการแสดง การอภิปรายผล การแสดงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน ในการอภิปราย นักเรียนอาจจะเลือกใช้คำถามประกอบการอภิปราย เช่น What would you say if you knocked someone down? What would you say when you have to get off the crowded bus and there's a man at the door? If you stepped on someone's toe what would you say? If you poked somebody with your umbrella what would you say? ฯลฯ
ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงเพิ่มเติม	เมื่อวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง และหาข้อสรุปได้แล้ว ครูอาจให้ นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีกเพื่อเน้นในบางจุดที่ควรเน้น ถ้านักเรียน ให้ภาษาในการสื่อความหมายได้คล่องแล้ว ครูจะผ่านไปขั้นตอนที่ 5
ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	ครูกระตุ้นให้นักเรียนอภิปราย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน โดยใช้คำถามนำ แล้วให้นักเรียนใช้คำถามประกอบ การซักถาม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น คำถามว่า What would you say when you knocked someone down? If you stepped on someone's toe what would you say? What would you say when you poked somebody with your umbrella? You get a wrong phone number what can you say? If someone apologizes you what will you say? etc.

สถานการณ์ Situation for role playing

1. At a meeting of the Parent-Teacher's Association of Kanthararom School. Mrs. Hurry rushes in, and accidentally pushes Mr. Lateness.
2. Students interrupt while the teacher is teaching. How will the student say to their teacher.
3. You and your friends, Somsak and Prasert are playing a ball. You can't control a ball and then it knocks someone's head.
4. You and your friend are at the theatre. You want to take a seat near your friend. But there is someone sitting between you. Ask her/him to move.
5. You have to visit the dentist. Ask your boss for leaving early.
6. On the crowded bus you knock someone's head with your elbow. And when you are getting off the bus you step on someone's toe.

แผนการสอนเรื่อง Giving and Asking for Opinions (คาบที่ 9-10)

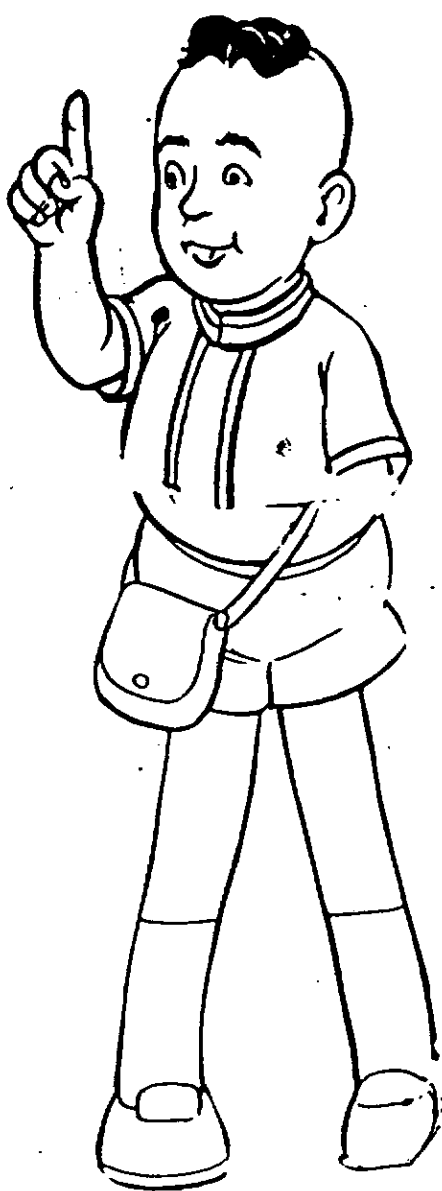
- จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่องทั่วไปได้
- เนื้อหา : Giving and Asking for Opinions
- สื่อการเรียนการสอน : รูปภาพ ของจริง สิ่งของต่าง ๆ บัตรคำ บัตรสถานการณ์ วี ดี โอ

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ครูบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่าหลังจากเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องสามารถซักถามเพื่อขอความคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ตามที่ครูเสนอแนะด้วยได้ และนักเรียนจะต้องแสดงบทบาทตามที่กำหนดให้ได้ ครู : เตรียมสื่อต่าง ๆ เช่น รูปภาพ ผลไม้สิ่งของต่าง ๆ บัตรคำ บัตรสถานการณ์ วีดีโอ
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	1. การนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนดูภาพ เช่น ภาพนักมวย ภาพนักวิ่ง ภาพ Sandwich ภาพคารา ฯลฯ 2. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้ดู โดยใช้คำถามเหล่านี้ เช่น What can you see? What is she/he doing? Who can make a Submarine Sandwich? What do you think about.....? Do you know a good.....? Can you make a.....? ครู : ให้นักเรียนตอบเพื่อให้นักเรียนฝึก เช่น I think.....is..... I don't think..... I believe..... The.....is very nice. I don't agree.

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	I wish I could agree with you. In my opinion, it..... In my opinion, he/she..... Well, I think..... 3. ให้นักเรียนดู วี ดี โอ ในหัวข้อ A Submarin Sandwich ให้นักเรียนฝึกถามตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู และให้แสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น เช่น - What do you think about A Submarin Sandwich? - What are they doing? / what is she doing? - Who can make a Submarine Sandwich? - Who likes a Submarine Sandwich? - Would you like to have a Submarine Sandwich on your birthday? - A Submarine Sandwich is really first class, isn't it? หรือ ครูอาจถามเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น I've bought my father a bicycle for his birthday. That will be a nice surprise for him, won't it? Shall we buy some chocolate? How do you like.....? ฯลฯ 4. ครูให้นักเรียนดู วี ดี โอ อีก แล้วแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกใช้ภาษาตามที่เรียนมา โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยสมมติเองและเพื่อนเป็นบุคคลให้สถานการณ์นั้น ๆ 5. ครูแจกบัตรสถานการณ์แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามสถานการณ์และเวลาที่กำหนด * ในการแสดง ครูให้นักเรียนเลือกใช้ภาษาอย่างอิสระ ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนรู้แบบจากที่ได้ยิน-ฟัง หรือได้เห็นมาก่อน

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์ และอภิปรายผล การแสดง	* ก่อนการแสดงของนักเรียนแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะต้องเขียน บทสนทนามาให้ครูดูก่อน ครูตรวจดูความถูกต้องหรือเหมาะสม เวลาแสดงครูสังเกตดูว่า นักเรียนใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสม หรือไม่ ในขั้นนี้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการแสดง การอภิปรายผล ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน ในการอภิปรายให้นักเรียนใช้ คำถามประกอบการอภิปราย เช่น What can you say when you don't like anything that your friend like best? What can you say when you want to do something that you friend doesn't like? What should I do on vacation? What do you think when you see a little boy try to smoke? ฯลฯ
ขั้นที่ 4 การแสดงเพิ่มเติม	ขณะวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดงเมื่อหาข้อสรุปได้แล้ว ครูอาจจะให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีก หรือเน้นในบางกลุ่มที่ ควรเน้น แต่หากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องแสดงเพิ่ม ซ้ำไปได้เลย
ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	ครูกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยการใช้คำถามประกอบการซักถาม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น Where did you use to go on vacation? Do you think the beach is the best place to go in August? Do you like to have some coffee or milk? Do you agree that coffee is best for children?

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	Do you think English is easy? Did you use to invite your friend to join your birthday party? What do you think when you see a little boy smoking? What do you think when your English teacher tells you to do a lot of works? What should I buy for my father's birthday? How do you like pizza/somtam? Where should I go on a long vacation? What do you like riding a bicycle or playing football?

Situation for Role Playing

1. Suthoe can't decide whether to buy a dog or a cat for himself. He asks Porn and you for the advice or suggestion. Porn tells him a dog is lovely. But you think a cat is clean.
2. This summer students in your class want to take a trip to the beach, but you can't decide where to go Pattaya, Hua Hin, or Cha-um. Joe, a class captain is asking your classmates for suggestions.
3. Boomme plans to buy a bicycle for his father on his birthday this year. He is not sure if it's good for him. So he asks his brothers and sister what they think about it.
4. Your friend, Arismon is still sick, he wants to go out swimming. You don't think it's good to do that. So you tell him not to go out swimming. And you say "I would stay in bed if I were you."
5. Your friends, Dee and Thong would like to study at Benjama Maharaj and Srisaket Witthayalai School. They have both been accepted at two schools. Now they have to decide which of the two they prefer. You must give some information that may help them make a decision.

แผนการสอนเรื่อง Congratulations and Condolences (คาบที่ 11-12)

- จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถพูดแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เมื่อ
ได้ยินข่าวดี และสามารถบอกข่าวดีกับเพื่อนได้
- : ให้นักเรียนสามารถพูดแสดงความเสียใจเมื่อได้ยินข่าวร้าย
และสามารถบอกข่าวร้ายกับเพื่อนได้
- เนื้อหา : Congratulations and Condolences
- สื่อการเรียนการสอน : บัตรคำ รูปภาพ บัตรสถานการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	ครู : บอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องสามารถพูดแสดงความยินดี แสดงความ เสียใจในโอกาสต่าง ๆ และสามารถบอกข่าวดี หรือข่าว ร้ายกับเพื่อนได้ และนักเรียนจะต้องสามารถแสดงบทบาท ตามที่กำหนดให้ได้
ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน	1 : การนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนดูภาพแล้วครูถามเกี่ยวกับ ภาพที่นักเรียนได้ดู เช่น. - What can you see ? - What happens ? - Is he hurt anywhere ? - Is there an accident ? - Is there a party ? What's a party? Did you use to celebrate your birthday ?

ลำดับชั้นการสอน

การจัดกิจกรรม

2. ครูให้นักเรียนเปลี่ยนกันถามตอบ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

What were you born ?

I was born on _____

Yes, I did.

No, I didn't.

What do you have on your birthday party.?

I' always have _____

Whom do you invite to join your birthday ?

I invite _____

What song do you sing on birthday party ?

ลำดับขั้นตอนการสอน	การจัดกิจกรรม
	3. ถามเกี่ยวกับภาพที่นักเรียนเห็น โดยใช้คำถามต่อไปนี้. What happens ? Is there an accident ? Yes, there is./No, there isn't. Did you use to get an accident ? Did you hurt anywhere ? 4. ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วแบ่งกลุ่ม ให้สนทนากันในกลุ่ม กำหนดให้ฝึกพูดแสดงความยินดี, แสดงความเสียใจ และให้ฝึกพูดการบอข่าวดี ข่าวร้ายกับเพื่อนภายในกลุ่ม โดยฝึกใช้ประโยคโดยข้อความต่าง ๆ ดังนี้ Student A : I get a scholarship. Student B : Congratulation. Student C : I passed in the exams. Student D : Congratulation. etc. Student A : I get zero in Thai. the others : I'm sorry to hear thai. Student : My brother broke his leg. Student : Sorry to hear that. 5. ครูแจกบัตรสถานการณ์ แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ ตามสถานการณ์ และเวลาที่กำหนดในการแสดง ครูให้นักเรียน เลือกภาษาได้อย่างอิสระ ครูสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียน ว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์และ อภิปรายผลการแสดง	ในการนี้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการแสดงการอภิปรายให้นักเรียนใช้คำถามประกอบ เช่น. What can you say when you friend get zero in math.? Your friend,tell you. I get grade A, what will you say ? When your friend tell teh bad news what will you say ? What do you often say on your friend's birthday ?
ขั้นที่ 4 การแสดงเพิ่มเติม	เมื่อนักเรียนร่วมอภิปรายผลการแสดงและหาข้อสรุปได้แล้ว ครูอาจให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมอีก เพื่อเน้นบางจุดที่ควรเน้น แต่หากไม่จำเป็นก็ข้ามไปได้เลย
ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	ครูให้นักเรียนใช้คำถามประกอบการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เช่น คำถามว่า - Did you use to celebrate your birthday ? - When were you born ? - When your friend tell the bad news what would you say ? - Can you sing a happy birthday song ? etc.

Situation for Role Playing

1. One of your classmates is chosen a representative to join the International Boy Scouts Seminar in Singapore next month. You want to tell him how happy you are to hear his good news.
" Congratulations ! I hope you have a nice trip to Singapore. "
2. Arnon's mother gave birth to a baby girl which his family expected. You hear this good news from one of your friends. You meet Arnon and what you would say to him.
- 3 Your friend's brother had a car accident last week. He is seriously injured and is now in hospital. Your friend meets and tells you about her brother. What would you say to her.
- 4 Your youngest sister passed all the exams. You are pleased with her success. What would you say to her to show how please you are.
- 5 Today is your little brother's birthday. Your family is giving him a birthday party. Everyone joins the party. It's time to blow out the candles on the cake and sing a happy birthday song.

แผนการสอนของกลุ่มควบคุม

วิชา ภาษาอังกฤษทักษะฟัง-พูด (อ ๐41).

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 12 คาบ คาบละ 5๐ นาที

- จุดประสงค์ทั่วไป
1. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
 2. นักเรียนสามารถฟังและพูดโต้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
 3. นักเรียนสามารถเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติอื่น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน
 4. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง หัวข้อจากหนังสือ Keep Talking ของกรมวิชาการ จำนวน 6 เรื่อง (6 Units) ดังนี้คือ

1. Introductions and Greetings
2. Invitations and Responses
3. Directions and Locations
4. Apologies and Forgiveness
5. Giving and Asking for Suggestions
6. Congratulations and Condolences

สื่อการเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียง พร้อมเครื่องเล่น
2. รูปภาพ

การประเมินผล

1. จากการทำแบบฝึกหัด
2. จากการสังเกตการทำกิจกรรมร่วมกันในแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนเรื่อง Introductions and Greetings (คาบที่ 1-2)

จุดประสงค์การเรียนรู้	: นักเรียนสามารถสนทนา ทักทาย แนะนำตนเองและแนะนำผู้อื่นได้
สื่อการเรียนการสอน	: เทปบันทึกเสียง, รูปภาพ
ลำดับขั้นตอนการสอน	: กิจกรรม

ลำดับขั้นตอนการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 Practice it	ขั้นฝึกออกเสียง (Practice it) 1. ให้นักเรียนฟังเทปจาก Unit One เกี่ยวกับการทักทาย (Greeting) 1 เทีย ตัวอย่าง Good morning Good afternoon Good evening Hello, Hello Goodbye, Goodbye How do you do? It's nice to meet you. It's nice to meet you, too. Nice meeting you 2. ให้นักเรียนฟังเทปนี้อีกครั้งพร้อมกันว่าตาม (Repeat it) ทีละตอน
ขั้นที่ 2 Speak	ขั้นฝึกพูด (Speak) 1. ให้นักเรียนฝึกสนทนากับครู เกี่ยวกับข้อความที่ได้ฟังจากเทป โดยใช้เปิดหนังสือ หน้า 1-2 Section A ตัวอย่าง T : Good morning S : Good morning T : How do you do?

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
	S : How do you do? T : It's nice to meet you. S : It's nice to meet you, too. etc. 2. ให้นักเรียนจับคู่เพื่อฝึกพูดสนทนา โดยให้ปิดหนังสือ และ ให้นักเรียนมองหน้าคู่สนทนาระหว่างที่พูด
ขั้นที่ 3 Listen to that	ขั้นฝึกฟัง (Listen to that) 1. ให้นักเรียนฟังหน้า 3 จากเทป 2 เทีย 2. จากนั้นจึงให้นักเรียนเขียนข้อความซึ่งเป็นบทสนทนาที่ได้ ฟังจากเทปลงในหนังสือที่เว้นที่ว่างไว้ให้เขียนเติม ในหน้า 3 Conversation One : Conversation Two : 3. ครูทำการเฉลย หลังจากนักเรียนได้เขียนข้อความ ซึ่งเป็น บทสนทนาที่ได้ฟังจากเทป
	ขั้นฝึกฟังและพูด (Get the message) คำสั่งจากเสียงพูด ในเทป ขณะเดียวกันนักเรียนดูภาพประกอบในหน้า 6 ตัวอย่าง 1 Vocie : Good morning, M'am (ภาพสุภาพสตรี) You : Good morning M'am Voice : Good Afternoon, Sir (ภาพสุภาพบุรุษ) You : Good morning, Sir

ลำดับชั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 5 Let's talk	ขั้นฝึกพูด (Let's Talk) 1. นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในหนังสือหน้า 4 โดยแบ่งกลุ่ม เลือกทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในแต่ละกลุ่ม ดังตัวอย่าง สถานการณ์ต่อไปนี้ <u>Situation 1</u> a) You see a foreigner near house. Go out to meet him/her. b) Take your new friend to meet someone in the class. <u>Situation 2</u> Buncha had a party last week. Five friends came. They were Sri, Nukun, Maitree, Charn and Terry. Terry knows Buncha and Maitree. She is Sri's good friend, but she doesn't know Nukun or Charn. a) Show what happens when Terry comes in and meets the others at the party. b) Show what happens when Terry leaves the party. c) Now show your skit to the class. 2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสร้างสนทนาตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น (หน้า 4) จากนั้นจึงออกมาแสดงการสนทนาหน้าชั้นที่ละกลุ่ม 3. ครูวิจารณ์การแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะข้อดี-ชม ตลอดจนแก้ไขคำพูดบางประโยค

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 6 Listen and do it	ขั้นฝึกฟังและทำตาม 1. นักเรียนฟังสนทนาจาก tape พร้อมดูภาพประกอบในหน้า 5 2. ครูเปิดเทปให้ฟังอีก 1 เทียว แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยลำดับภาพให้ถูกต้องตามบทสนทนาว่า ภาพใดมาก่อน-หลัง ตัวอย่าง เช่น The first picture should be..b... The second picture should be ..d... etc. การประเมินผล 1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจาก worksheet 2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วม

แผนการสอนเรื่อง Invitations and Responses (คาบที่ 3-4)

- จุดประสงค์ : ให้นักเรียนสามารถกล่าวเชิญหรือชวนและตอบรับหรือปฏิเสธคำเชิญนั้น ๆ ได้อย่างสุภาพ นักเรียนสามารถบอกวันและเวลานัดได้ถูกต้อง
- สื่อการเรียนการสอน : เทปบันทึกเสียง, รูปภาพในหนังสือ
- กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 1 Practice it	ขั้นฝึกออกเสียง (Practice it) ให้นักเรียนฟังและออกเสียงตาม - ให้นักเรียนฟังการออกเสียงจากเทป เน้นเสียงตัวเลขมีปัญหา ตัวอย่าง เช่น thirty 30 thirteen 13 fifteen 15 fifty 50 9.30 6.50 6.15
ขั้นที่ 2 Speak	- ให้นักเรียนฝึกออกเสียงสำนวนต่าง ๆ จากหนังสือ หน้า 59-60 เช่น Please come to my party. I'd love to Would you like to visit some temples today? I'm afraid I can't. I'm not feeling well. etc. - ให้นักเรียนฝึกสนทนากับเพื่อน โดยเลือกข้อความจากหนังสือในหัวข้อ Do it.

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 3 Listen to that	ครูถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ สุ่มนักเรียนออกมาบรรยายหน้าห้องว่า มีใครชวนไปทำอะไร ที่ไหน ตอบรับหรือปฏิเสธ หรือให้มาบรรยายหน้าชั้นว่า ได้ชวนใครไปไหน? เมื่อไหร่ เพื่อนตอบรับหรือไม่ ใช้เทปและบทเทป A3 หน้า 74 ประกอบ เป็นการฝึกฟังเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่นัดหมาย เปิดเทปให้นักเรียนฟัง 2 เที่ยว แล้วจึงให้นักเรียนตอบคำถามลงสมุดที่ละข้อเสร็จแล้วครูเปิดเทปคำถามอีกครั้งให้นักเรียนตอบปากเปล่าโดยไม่ต้องดูคำถามที่เขียนไว้ ครูเฉลยคำตอบบนกระดานให้นักเรียนตรวจคำตอบของตนเอง
ขั้นที่ 4 Get the message?	- ให้ฟังและตอบคำถามใช้เทปและบทเทป B1 หน้า 76 เป็นการฝึกฟังและจับใจความเรื่องสถานที่ วัน และเวลาพัก โดยให้โต้ตอบกับเทป ครูอธิบายก่อนให้นักเรียนปฏิบัติ เช่น You hear : Would you like to come to dinner Thursday night ? then you hear : Did he say Tuesday ? You say : No, he said Thursday. etc.
ขั้นที่ 5 Let's talk	- ให้นักเรียนเรียงลำดับบทสนทนาก่อน (หน้า 61) แล้วให้จับคู่สนทนา - ให้นักเรียนชวนเพื่อน 4-5 คน ไปทำอะไรที่ไหนก็ได้ แต่ให้เพื่อน ๆ ตอบปฏิเสธ เพราะไม่มีใครไปได้ ให้เปลี่ยนกันเป็นคนชวน หรือเชิญ A : Dang, please go with me to the waterfall on Saturday ? B : I can't, I have to study for a test on Monday. etc.

ลำดับขั้นการสอน	การจัดกิจกรรม
ขั้นที่ 6 Listen and do it	ให้นักเรียนส่งตัวแทนมารายงานว่าได้เชิญใครบ้าง แต่ละคนปฏิเสธเพราะอะไรบ้าง ให้นักเรียนฟังเทป 2 เทียะ แล้วเติมคำลงในช่องว่าง โดยเอาคำที่ได้ฟังเติมลงในเนื้อเรื่อง * ครูใช้เทปและบทเทป 83 หน้า 77 ประกอบประเมินผล ดูจากการทำแบบฝึกหัด

Directions and Location (คาบที่ 5-6)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนบอกหรือถามทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ

: ให้นักเรียนบอกวิธีที่จะไป, ระยะทางใกล้ ไกล กี่กิโลเมตร หรือจะใช้
เวลาเดินทางนานเท่าใด

สื่อการเรียนการสอน : เทปบันทึกเสียง, แผนผังในหนังสือหน้า 34-37

กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับขั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 1 Practice it	ครูให้นักเรียนฟังเทป และดูหนังสือ หน้า 32 ประกอบ ให้นักเรียน ฝึกออกเสียง "L" และ "r" ให้ออกเสียงตามเทป เช่น เทป : Where's the market? นักเรียน : <u>(repeat)</u> Where's the market? เทป : How can I get there? นักเรียน : <u>(repeat)</u> How can I get there? เทป : Can I walk there? นักเรียน : <u>(repeat)</u> Can I walk there? เทป : Go to the light. นักเรียน : Go to the right. etc. ครู : อาจให้แบบฝึกหัดเพิ่ม (ให้นักเรียนอ่านตัวเลขเป็น ภาษาอังกฤษ) เช่น 25 kms, 1,000 kms หรือ 1,500 kms.

ลำดับขั้นตอนการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 2 Speak	- การฝึกการใช้คำศัพท์ ส่วนวนเกี่ยวกับระยะทาง และช่วงเวลา เช่น Q : Where can I find a barber shop ? A : There's one on Wisedkhum Road. Q : Is it far from here ? A : No, it's only 5 minutes on foot. ครู : ให้นักเรียนฝึกถามตอบ และทำกิจกรรมตาม Section A 2 ในหน้า 33-34
ขั้นที่ 3 Listen to that	- ใช้เทปประกอบ Section A3 หน้า 34 ให้นักเรียนฝึกฟังวิธีบอกทาง โดยใช้ดินสอลากเส้นทางตามที่บอกลงไปในแผนที่ เช่น เทป : Go down this street. Turn left at the corner. Walk two blocks, and it's on the right. นักเรียน : (ลากดินสอไปตามที่ได้ยิน)
ขั้นที่ 4 Get the message	- ใช้เทปและบทเทป หน้า 45 ประกอบ - เป็นการฝึกฟังเสียง "L" และ "r" ให้นักเรียนฝึกตอบกับเทป และให้นักเรียนเฉลยกันชุดเหมือนในเทป เช่น 1. You hear : I went to the right. You see : an arrow pointing right. () You say : That's right. 2. You hear : I went to the right. You see : a traffic light. You say : That's wrong. - ให้นักเรียนจับคู่ฝึกถามตอบกับเพื่อนโดยดูรูปในหนังสือเรียนหน้า 35

ลำดับชั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 5 Let' talk	- ให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วสร้างบทละครระหว่างคนไทยกับชาวต่างประเทศ ให้ชาวต่างประเทศถามทางไปสถานที่สัก 2 แห่ง สถานที่หนึ่งให้เดินไป อีกแห่งหนึ่งให้ขึ้นรถไป - แบ่งนักเรียนในห้องออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้เป็นคนไทย อีกกลุ่มหนึ่งให้เป็นชาวต่างประเทศ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาบทและเตรียมบทสนทนา - ครูเรียกนักเรียนจากแต่ละกลุ่มออกมาทำเป็นตัวอย่าง - ครูแนะให้นักเรียนฝึกใช้สำนวน Excuse me หรือ Can I help you ? - ครูให้แบบฝึกหัดเพิ่มเติม โดย ให้นักเรียนหลุดถึงสถานที่ต่าง ๆ โดยลงบอกทางจากโรงเรียนไปยังสถานที่นั้น ๆ ให้นักเรียนช่วยกันวาดแผนที่ลงบนกระดานดำ
ขั้นที่ 6 Listen and do it	ให้นักเรียนฟังการบอกทาง ใช้เทป B 3 และเติมคำลงในช่องว่าง หยุดเทประหว่างข้อ แล้วลองให้นักเรียนบอกทางดู โดยให้ดูจากแผนที่อย่างเดี่ยว เช่น Walk straight down this street and <u>turn left</u> at the <u>first</u> corner. Walk <u>one</u> block cross the street, and the <u>railway station</u> is on the <u>left</u>. ประเมินผล จากการทำแบบฝึกหัด, จากการสนทนา

ลำดับชั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 6 Listen and do it	ครูให้นักเรียนศึกษาว่า ใครทำอะไรอยู่ในภาพใด - ก่อนให้นักเรียนฟังบทสนทนา แล้วลำดับภาพตามเรื่องที่ได้ยิน - ตรวจงานที่ให้ทำโดยเฉลยบนกระดานดำ ให้นักเรียนตรวจเอง

แผนการสอนเรื่อง Giving and Asking for suggestions (คาบที่ 9-10)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถซักถามและแสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำว่า
ควรจะทำอะไรหรือไปที่ไหนได้

สื่อการเรียนการสอน : เทปบันทึกเสียง

กิจกรรมการเรียนการสอน :

ลำดับขั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 1 Practice it	- ให้นักเรียนฝึกออกเสียงตามเทปที่ได้ยิน เช่น What should I buy ? Should I buy a shirt ? Yes, you should. You should buy a silk shirt. Can I buy one here ? Yes, you can. etc.
ขั้นที่ 2 Speak	- ให้นักเรียนฝึกบทสนทนาที่ละตอน โดยใช้คำถามต่อไปนี้ เช่น What should I see in Korat ? How about the Phimai Ruins ? Do you know a good hotel here ? Is there a good restaurant near here ? - ให้นักเรียนกลุ่มสนทนาตามตัวอย่าง เช่น A : Where can I get some Thai silk ? B : The Fashion Shop has nice silk. A : No, the Siam Silk Shop is better. It's cheaper.

ลำดับขั้นตอนการสอน	กิจกรรม
	- ให้นักเรียนจับคู่หรือกลุ่ม 3 คน ให้นักเรียนฝึกสนทนาโดยกล่าวถึงสถานที่ในจังหวัดของตน โดยให้นักเรียนช่วยกันออกความเห็นว่ายสถานที่ใดน่าชม แล้วเขียนชื่อเหล่านั้นลงบนกระดานดำ แล้วสนทนาโดยใช้รูปแบบต่อไปนี้ Do you know a good.....here ? You can try the..... It's quite..... Where can I buy ? Well,.....has a lots of nice things. What should I see in..... ? Well,.....is very..... What.....should I..... ? How about.....? Can you tell me a.....near here ? The.....is nice.
ขั้นที่ 3 Listen to that	ฟังบทสนทนาแล้วตอบคำถาม ก่อนที่จะให้นักเรียนฟังเทป ให้นักเรียนอ่านคำถามในใจและทำความเข้าใจ แล้วให้ตอบปากเปล่าก่อน แล้วจึงให้เขียนคำตอบลงสมุด
ขั้นที่ 4 Get the message	ให้นักเรียนฟังเทปสนทนา แล้วเลือกคำตอบจากรูปภาพใน Section B ตอบคำถาม 10 ข้อ

ลำดับชั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 5 Let's talk	แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาบทใน Column A, B และ C ให้นักเรียนเตรียมบทสนทนาไว้ล่วงหน้า เสร็จแล้วให้จับกลุ่มละ 3 คน แต่ละคนมาจากสมาชิกในกลุ่ม a, b และ c แล้วให้แต่ละกลุ่มสนทนากัน (หนังสือหน้า 24)
ขั้นที่ 6 Listen and do it	- ใช้เทปและบทเทปเป็นการฝึกฟัง การให้คำแนะนำ โดยให้ฟังเทปแล้ว เลือกคำตอบจาก Section B 3 ให้นักเรียนฟังและตอบปากเปล่าก่อน แล้วจึงให้ทำลงสมุด และให้จับคู่สนทนากัน ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัด การทำกิจกรรมต่างๆ

แผนการสอนเรื่อง Congratulations and Condolences (คาบที่ 11-12)

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ให้นักเรียนสามารถพูดแสดงความยินดีและเสียใจในโอกาสต่างๆ
ให้นักเรียนสามารถบอกข่าวร้าย, ข่าวดีได้

สื่อการเรียนการสอน : เทปบันทึกเสียง

กิจกรรมการเรียนการสอน :

ลำดับชั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 1 Practice it	ครูให้นักเรียนฟังเทปการแสดง ความยินดี, เสียใจ การบอกข่าวดี และข่าวร้าย ให้นักเรียนฝึกออกเสียง Happy Birthady. That's wonderful. Congratulations Thanks mother, brother โดยเฉพาะ Congratulations จะใช้ได้ ในโอกาสสำคัญจริงๆ
ขั้นที่ 2 Speak	ให้นักเรียนฝึกพูดสำนวนต่างๆ เช่น Happy Birthay. Thanks a lot. I won a lotery prize. That's wonderful. I've got a scholarship. Congratuatiions I'have to leave Thailand next week. Oh, I'm sorry to hear that. ให้นักเรียนฝึกพูดตามหัวข้อ Do it ใน Section A2 (หนังสือหน้า 55-57)

ลำดับขั้นการสอน	กิจกรรม
ขั้นที่ 3 Listen to that	ให้ฟังและเขียนตามที่ได้ยินใน Section A3 ให้ฟังโดยรวมก่อน 1 เทียว แล้วจึงให้เขียนตามคำบอกโดยครูหยุดเทปเป็นระยะ แล้วจึงเปิดให้ฟังอีกหนึ่งเทียวเป็นการทวนอีกครั้ง
ขั้นที่ 4 Get the message	ให้นักเรียนนั่งจากเทปและพูดตอบกับเทปตามที่ได้ยิน โดยให้ฝึกใช้สำนวนต่างๆ เช่น You hear : I hope you have a nice birthday. You say : Thank you. You hear : My uncle is in the hospital. You say : Sorry to hear that. - เมื่อนักเรียนฝึกพูดกับเทปแล้ว ก็ให้นักเรียนจับคู่กัน ฝึกพูดโต้ตอบกันเอง โดยอาจจะใช้สถานการณ์ในเทป หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเองก็ได้ (ข่าวดี, ข่าวร้าย ก็ได้)
ขั้นที่ 5 Let's talk	- ให้นักเรียนเล่นเกมส์ "Good News and Bad News" วิธีการเล่น อยู่ในหนังสือคู่มือครู หน้า 69
ขั้นที่ 6 Listen and do it	ให้นักเรียนฟังเทป Section B 3 เป็นการจดคำบอกจากเพลง อายพรวันเกิด ครูอาจจะเปิดเทป 3-4 ครั้ง เมื่อนักเรียนจดเนื้อเพลง ได้หมดแล้ว ให้เปิดเทปร้องเพลงพร้อมกันทั้งห้อง Happy birthday.....just..... Happy birthday and..... When you.....still we see glow. It's the.....where were you go. * เมื่อนักเรียนเต็มเนื้อเพลงเสร็จแล้วให้ร้องเพลง Happy Birthday พร้อมกัน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจุฑารัตน์ ธานี
เกิดวันที่	26 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรารมย์ ศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 327/2 ถนนราษฎร์บูรณะ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ 33130
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกันทรารมย์ ถนนประชาวังสถุนดี อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ 33130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2515	มศ.3 โรงเรียนกันทรารมย์ ศรีสะเกษ
พ.ศ.2519	ปกศ.สูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ.2526	คป.(ครุศาสตรบัณฑิต) วิทยาลัยครูสุรินทร์
พ.ศ.2534	กศ.ม.(การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด
เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
จุฑารัตน์ ธาณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
มีนาคม 2534

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการฟัง-พูด-เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มนักเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 1 ห้อง ห้องละ 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองสอนกลุ่มละ 12 คาบคาบละ 50 นาที

ก่อนการทดลองมีการทดสอบก่อน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม หลังการทดลองมีการทดสอบอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t -test ในรูป Difference Score

ผลการทดลองพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ มีความเข้าใจในวัฒนธรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS' ENGLISH LISTENING-SPEAKING
COMPETENCE FOR COMMUNICATION AND CULTURAL UNDERSTANDING
THROUGH THE USE OF ROLE PLAYING TECHNIQUE
AND THE METHOD IN THE TEACHER'S MANUAL**

**AN ABSTRACT
BY
CHUTHARAT THANKE**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University**

March 1991

The main purpose of this study was to compare the Mathayom Suksa III students' English listening-speaking competence for communication and cultural understanding through the use of role playing technique and the method in the teacher's manual.

The 60 subjects were Non-randomized from Mathayom Suksu III students in the first semester of 1990 academic year of Kanthararom School, Amphur Kanthararom, Changwat Srisaket. They were divided into two groups: experimental group and control group with 30 students in each. The experimental group was taught through the use of role playing technique; whereas the control group was taught through the method in the teacher's manual. Each group was taught for twelve 50-minutes' periods.

Before the experiment, the subjects were measured by using the listening-speaking competence for communication and the cultural understanding tests. After the experiments the subjects were measured again with the same tests. The data were analyzed by t-test difference score.

The results of the study indicated that;

1. The students who were taught through the use of role playing technique have their competence in the English listening-speaking for communication significantly higher than the control group at the .01 level.
2. The students who were taught through the use of role playing technique have their cultural understanding significantly higher than the control group at the .01 level.